



G CONSELLERIA
O SALUT
I DIRECCIÓ GENERAL
B SALUT PÚBLICA
/ I PARTICIPACIÓ

MEMÒRIA 2017

ÍNDIX

LLUITA CONTRA EL TABAQUISME	5
SALUT I GÈNERE	9
PREVENCIÓ DE L'OBESITAT	12
SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT	15
SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA	30
SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA	36
SERVEI DE SALUT AMBIENTAL	50
LABORATORI DE SALUT PÚBLICA.....	91
UNITAT D'AUTORITZACIONS	97
COORDINACIÓ AUTONÒMICA SIDA I SEXUALITAT	102
COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE DROGUES.....	109
COORDINACIÓ ESTRATÈGICA DEL CÀNCER	128
COORDINACIÓ DE VACUNES	138
CENTRE INSULAR DE MENORCA.....	143
CENTRE INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA.....	155
ANNEXOS	171

PRESENTACIÓ

La MEMÒRIA DE SALUT PÚBLICA I PARTICIPACIÓ recull de manera detallada totes les activitats de promoció i protecció de la salut i de prevenció de malalties que han duit a terme els gairebé dos-cents professionals de la Direcció General de Salut Pública i Participació durant l'any 2017. Les nostres prioritats continuen sent la lluita contra el tabaquisme i l'obesitat, i la introducció de la perspectiva de gènere en l'àmbit de la salut.

En relació amb el tabaquisme, els programes preventius han aconseguit arribar a prop de 10.000 alumnes de primària i secundària de les Illes Balears, i els Serveis de Seguretat Alimentària i Sanitat Ambiental han fet gairebé 1.400 inspeccions per vetlar perquè es compleixi la normativa referent a la protecció dels espais sense fum.

Quant a l'obesitat, s'han publicat els resultats l'Estudi sobre la prevalença de l'obesitat a les Illes Balears (EPOIB II), que s'ha fet amb la participació de la Conselleria de Educació al llarg dels anys 2016 i 2017 entre la població escolaritzada i que ens ha permès actualitzar la situació respecte a l'enquesta anterior, que es va fer en el curs 2005-2006.

Pel que fa a la perspectiva de gènere, s'ha elaborat el Protocol d'actuació sanitària davant la violència masclista a les Illes Balears i el Protocol autonòmic d'actuació per a la prevenció de la mutilació genital femenina, ambdós amb la voluntat de convertir-se en eines útils per als professionals en la seva pràctica diària.

D'altra banda, al marge de la feina que han planificat els diversos serveis que conformen la Direcció General, cal dir que enguany s'han produït dos brots importants: un va ser de legionel·la, a Palmanova, i l'altre, d'hepatitis A, a Palma. En tots dos casos es va demostrar la coordinació eficient entre els serveis de Salut Ambiental, Seguretat Alimentària, Epidemiologia i el Laboratori de Salut Pública.

Aquests són només uns quants exemples de la gran feina que ha fet la Direcció General de Salut Pública i Participació i per la qual vull felicitar tots els professionals que en formen part pel seu esforç i implicació.

Tot i els resultats satisfactoris i els avanços, encara tenim diversos reptes pendents, entre els quals hi ha la dotació adequada de recursos humans per poder assegurar el compliment d'objectius i la integració dels nostres sistemes d'informació en els del Servei de Salut.

Maria Ramos Monserrat
Directora general de Salut Pública i Participació

LLUITA CONTRA EL TABAQUISME

La lluita contra el tabaquisme és una de les prioritats establertes per la Direcció General de Salut Pública i Participació, per la qual cosa durant l'any 2017 s'ha continuat treballant de manera transversal i de forma simultània i coordinada respecte a la prevenció, la protecció i la promoció de la salut.

A final de l'any 2015, es va crear un grup d'experts per lluitar contra el tabaquisme, constituït per professionals d'Atenció Primària, d'Atenció Especialitzada i dels Serveis Centrals del Servei de Salut i per tècnics de la Direcció General de Salut Pública i Participació. Paral·lelament, dins la Direcció General, també s'ha creat un grup de treball, format per tècnics dels serveis de Promoció de la Salut, Prevenció de la Malaltia, Coordinació de Drogues, Salut Ambiental i del Departament de Protecció de la Salut.

Durant l'any 2017, el grup d'experts s'ha reunit dues vegades, i el grup de tècnics, quatre. Finalment, s'ha decidit fusionar tots dos grups.

1. Àrees d'intervenció

A continuació, es comenten les actuacions sobre prevenció de consum de tabac i deshabituació tabàquica dutes a terme el 2017:

a) Prevenció

Quant a l'àmbit educatiu, la Coordinació Autònoma de Drogues ha continuat oferint als centres de les Illes Balears els programes preventius Bon Dia, Salut (dirigit a educació primària i que aborda el tema del tabac a cinquè i sisè); Decideix (dirigit a secundària i que treballa les habilitats personals d'enfrontament), i Respiraire (dirigit a secundària i que és un programa específic de prevenció de consum de tabac).

En el quadre següent hi figura el nombre de centres, professors i alumnes de totes les Illes que durant el curs 2016-2017 han sol·licitat aplicar els programes de prevenció en l'àmbit escolar:

Bon Dia, Salut		Decideix		Respiraire	
Professors	Alumnes	Professors	Alumnes	Professors	Alumnes
240	5.891	62	1.671	89	2.152
Centres educatius		Centres educatius		Centres educatius	
43		12		21	

La Coordinació Autònoma de Drogues ha organitzat el II Concurs de Pòsters i Clipmetratges, relacionat amb la prevenció del consum de tabac en els joves. N'ha lliurat els premis el mes de maig de 2017. S'hi han presentat tretze treballs.

A més, ha tornat a convocar el concurs, en aquest cas el III Concurs de Pòsters i Clipmetratges. Aquest concurs s'ha fet conjuntament amb diverses institucions o entitats: Coordinació Autònoma de Drogues, Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, Conselleria d'Educació, Associació Espanyola contra el Càncer (AECC), Col·legi Oficial d'Infermers de les Balears (COIBA), Societat Balear de Medicina Familiar i Comunitària (IBAMFIC) i Associació d'Infermers Comunitaris (ABIC).

La Gerència d'Atenció Primària a Mallorca, a través dels centres de salut, ha impartit tallers per prevenir el tabaquisme als instituts. Se n'han fet un total de trenta.

b) Tractament

Als centres de salut, s'han fet intervencions individuals, grupals i breus, com queda reflectit a les taules següents:

% de registres del 2017

Numerador: pacients amb registre de tabac 2017

Denominador: població adulta (esperats, ja que el registre s'ha de fer a la totalitat de la població adulta (>14 anys):

GERÈNCIES	REGISTRES	ESPERATS	% DE REGISTRES
MALLORCA	144.034	727.307	19,73
MENORCA	6.912	78.181	9,51
EIVISSA	25.207	127.467	20,87
TOTAL	176.153	927.955	16,7

Nombre de pacients que han rebut intervencions o consells el 2017:

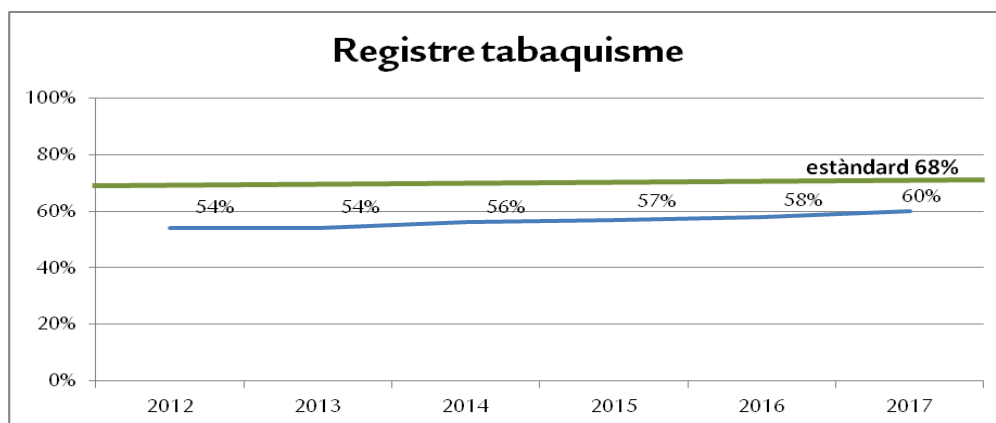
GERÈNCIES	
MALLORCA	81.947
MENORCA	2.712
EIVISSA	13.064
TOTAL	97.723

Tipus d'intervencions registrades:

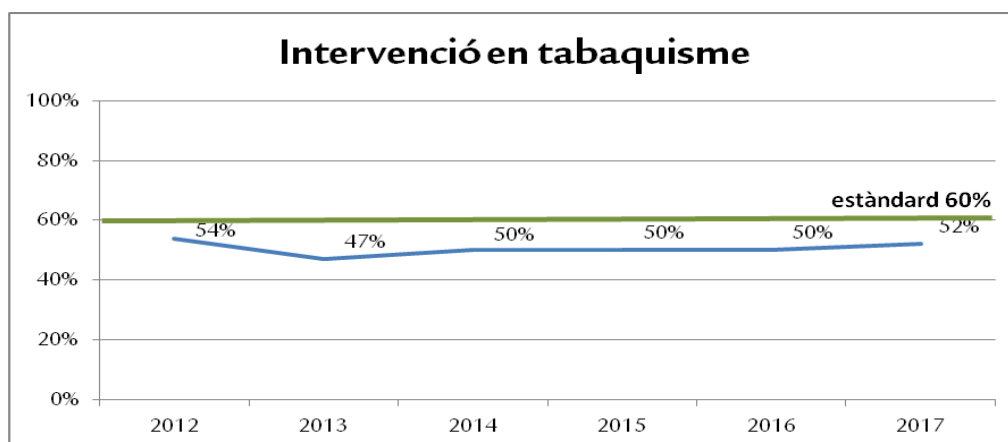
GERÈNCIES	CONSELLS	Interv. grupals	Interv. individuals	Interv. breus
MALLORCA	79.523	611	1.301	1.864
MENORCA	2.622	28	57	40
EIVISSA	12.600	75	243	279
TOTAL	94.745	714	1.601	2.183

Indicadors

Pacients amb registre de tabac / pacients visitats:



Pacients amb una intervenció o consell / pacients fumadors visitats:



La tendència és ascendent, però encara no s'arriba a l'estàndard.

c) Sensibilització i informació

En l'àmbit comunitari, la Coordinació Autonòmica de Drogues ha col·laborat activament en l'organització del Dia Mundial sense Tabac coordinant les diferents activitats que s'havien de fer amb totes les entitats socials i sanitàries interessades. Ha editat diferent material gràfic de la IBAMFIC – Societat Balear de Medicina Familiar i Comunitària (10.000 díptics, 5.000 pòsters, 5.000 receptes i 2.000 xapes) i l'ha distribuït entre les entitats col·laboradores (centres de salut, Administració pública, xarxa d'atenció a les addiccions, hospitals i col·legis oficials). Ha instal·lat un envelat amb informació al centre de Palma en el qual han col·laborat diferents associacions científiques i ha difós informació als mitjans de comunicació.

El Servei de Prevenció de la Malaltia ha coordinat l'edició de material per abordar de manera individual i grupal el tractament del tabaquisme. Amb el lema

«Somriures sense fum», ha editat tríptics, guies individuals i grupals, guies d'autoajuda i tests de tabaquisme d'una o més preses. Ha fet arribar aquest material al Servei de Salut, als centres de salut, als hospitals i a les oficines de farmàcia perquè el difonguessin.

En relació amb la protecció dels espais sense fum i el control del compliment de la normativa reguladora de la venda, el subministrament i el consum de tabac, el Servei de Seguretat Alimentària i el Servei de Sanitat Ambiental han duit a terme les actuacions següents:

Període	Denúncies	Inspeccions	Sancions
Any 2011	215	3.870	90
Any 2012	64	911	95
Any 2013	41	845	94
Any 2014	27	730	121
Any 2015	10	128	28
Any 2016	20	1.146	90
Any 2017	30	1.388	86

Finalment, cal esmentar que s'han contestat dues sol·licituds d'informació respecte al tabac a través del correu electrònic de contacte del nostre web, espaisensefum@caib.es, si bé el nombre de consultes és molt irregular al llarg dels anys.

— Al telèfon CRIDA (971 177 848), s'han contestat quatre consultes sobre tabac durant l'any 2017.

SALUT I GÈNERE

Les activitats més rellevants de la Coordinació de Salut i Gènere durant el 2017 han estat les següents:

- a) S'ha ampliat i s'ha actualitzat el Protocol d'actuació sanitària davant la violència masclista a les Illes Balears. S'ha elaborat un document complet, una guia ràpida i algorismes d'actuació amb l'objectiu de poder fer pòsters. S'han fet aquestes tasques juntament amb l'IB-Salut i l'Institut Balear de la Dona.

Aquest Protocol s'ha presentat a la III Jornada de Salut i Gènere, que ha tingut lloc el 10 de març de 2017. S'ha enviat a normalització lingüística el dia 16 de març, ha sortit publicat al setembre i s'ha repartit per tots els centres sanitaris. Aquestes jornades han tingut un gran èxit de participació (295 persones inscrites).

En el marc de l'actualització d'aquest Protocol, s'ha elaborat un informe judicial de lesions unificat per a totes les gerències del Servei de Salut de les Illes Balears. S'ha entregat al Servei de Salut el 7 de febrer amb el compromís dels serveis informàtics de totes les gerències que seria una prioritat, encara que no s'ha arribat a introduir en cap sistema de l'IB-Salut. Aquest fet dificulta l'enviament d'indicadors anuals al Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat.

- b) S'ha col·laborat amb les institucions i les persones externes a les quals s'ha enviat a revisar el Protocol autonòmic d'actuació per a la prevenció de la mutilació genital femenina i s'hi han introduït les recomanacions. La coordinadora n'ha estat la comare Marian Garcia Baratas. S'ha enviat a normalització lingüística el 7 de febrer i s'ha publicat el setembre de 2017. També s'ha fet arribar a tots els centres sanitaris.
- c) S'ha col·laborat amb el Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat en l'elaboració del Protocol per a l'actuació sanitària davant el tràfic de dones i nines amb la finalitat d'explotació sexual.
- d) S'ha assignat la figura de referents en violència de gènere a cada centre sanitari. En total, han estat 150 referents a totes les Illes Balears i en tots els àmbits (Atenció Primària, Atenció Hospitalària, UCA, Servei de Prevenció, etc.).
- e) S'ha elaborat la valoració de la violència masclista per introduir als serveis informàtics (e-SIAP) del Servei de Salut amb l'objectiu de recollir els indicadors comuns sobre violència de gènere i poder fer una valoració integral de les dones, les seves filles i els seus fills. S'ha entregat i s'ha explicat el 9 de febrer de 2017.

- f) S'han recollit sistemàticament els indicadors comuns del Sistema Nacional de Salut sobre violència de gènere, ja que feia quatre anys que no es duia a terme aquesta tasca, però les dades extretes de la FIC no han estat suficients per poder recollir totes les dades que sol·licita el Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat.

A la reunió de la Comissió Interterritorial del Sistema Nacional de Salut (CISNS) que ha tingut lloc el 28 de novembre de 2017 s'ha demanat més implicació institucional a l'hora de millorar els sistemes d'informació per poder enviar des de la Comunitat Autònoma els indicadors quant a la relació amb l'agressor, la durada del maltractament, la situació laboral, embaràs, fills i filles menors o dependents/convivents, discapacitat, etc.

- g) El 25 de novembre, s'ha commemorat el Dia Internacional contra la Violència de Gènere i altres dies relacionats amb el gènere, com el dia 8 de març (Dia Internacional de la Dona), el Dia Internacional de Tolerància Zero amb la Mutilació Genital Femenina o el Dia Internacional d'Acció per a la Salut de les Dones. Concretament, l'any 2017 s'ha organitzat un concurs de cartells i el guanyador s'ha repartit per tots els centres sanitaris (250 còpies). També s'han repartit minitorcabagues amb el lema «No a la violència masclista» a les cafeteries de la UIB i de tots els hospitals públics de les Illes Balears, als centres educatius de secundària (amb la col·laboració de la Conselleria d'Educació) i també a les cafeteries on el personal de la Conselleria de Salut i dels centres sanitaris ha sol·licitat que es repartissin.
- h) S'ha col·laborat en les jornades «Estratègies per a la millora de la coordinació interinstitucional i d'intervenció amb víctimes de la violència masclista» que ha organitzat l'Institut Balear de la Dona els dies 28 i 29 de novembre de 2017.
- i) S'ha participat en el projecte STOP-SV liderat per IREFREA i amb la col·laboració de la CAEB, l'ABONE i la FEHM per prevenir la violència sexual en l'àmbit de l'oci nocturn. La Coordinació de Salut i Gènere ha estat convidada els dies 20, 21, 22 i 23 de novembre a un taller de formació de formadors amb la finalitat de capacitar professionals perquè puguin formar el personal que treballa en locals d'oci, però finalment no hi ha pogut assistir perquè coincidia amb el 25 de novembre.
- j) El 2017, la Coordinació de Salut i Gènere ha programat i ha impartit el taller «Marc teòric i aplicació del Protocol d'actuació sanitària davant la violència masclista a les Illes Balears» a 135 referents en violència de gènere de totes les Balears. L'objectiu d'aquest taller ha estat aportar coneixements, unificar criteris i oferir orientacions i recursos en casos de violència masclista als professionals de les Illes Balears d'acord amb el Protocol esmentat.
- k) També s'han impartit sessions breus:
- Servei de Ginecologia de l'Hospital de Manacor (9 de novembre).

- Inspecció mèdica de l'IB-Salut (13 de novembre).
- 18 convocats (13 assistents) referents en violència de gènere a l'Aula de Formació de la Conselleria de Salut (15 de novembre).
- Centre de Salut del Camp Redó (17 de novembre).

PREVENCIÓ DE L'OBESITAT

La lluita contra l'obesitat és una de les àrees prioritàries de la Direcció General de Salut Pública. L'any 2017, s'ha format un grup multidisciplinari de tècnics dels serveis de Promoció de la Salut, Prevenció de la Malaltia, Salut Ambiental i del Departament de Protecció de la Salut. Les principals accions d'aquest any han estat les següents:

- a) II Estudi de la prevalença de l'obesitat infantil i juvenil a les Illes Balears (EPOIB-II)

El 2017, s'ha posat en marxa el projecte. De març a juny, s'ha fet el treball de camp amb 1.992 alumnes de 91 centres educatius de les Illes, amb la col·laboració de la Conselleria d'Educació i dels professors dels centres educatius seleccionats per a la realització dels qüestionaris d'hàbits, i dels professionals sanitaris dels centres de salut i les unitats bàsiques per prendre mides antropomètriques. Durant el segon semestre, s'han depurat les dades recollides i s'han analitzat els resultats.

- b) Projecte Rutes Saludables al voltant dels centres de salut

Durant el 2017, s'ha seguit donant suport a les rutes que ja hi havia (fullets, plànols i consells sobre activitat física) i, a més, s'han creat deu noves rutes: Santa Ponça, el Terreno, Son Amonda, Campos, Porto Cristo, Manacor, Son Servera, Algaida, sa Indioteria i Son Cladera.

Per elaborar cada ruta, es necessita, si no hi ha entrebancs, una mitjana de tres reunions amb la comunitat i el centre de salut. A més, quan les rutes s'han validat, s'editen uns fullets i plafons per a cada i s'incorpora la nova ruta a la pàgina web per difondre-la.

Al llarg del 2017, s'han mantingut reunions amb els departaments d'infraestructures dels ajuntaments de Palma, Manacor, Felanitx, Lloseta i Son Servera per tal de cercar solucions a trams de les rutes que no han passat els criteris de validació. Els ajuntaments inclouran dins els seus pressuposts les accions corresponents per millorar la seguretat de la ruta proposada.

Per celebrar el Dia de les Illes Balears, l'1 de març, s'ha organitzat una caminada comunitària entre diferents centres de salut per promocionar l'activitat física. S'han fet camisetes i fullets, i s'ha proporcionat fruita i aigua als assistents.

També s'han promocionat les rutes saludables mitjançant el projecte Nordic Walking Saludable, en col·laboració amb l'Institut Municipal de l'Esport (IME) de l'Ajuntament de Palma. El projecte comprèn la pràctica de la marxa nòrdica utilitzant les rutes saludables com a circuit amb el suport també dels centres de salut. L'activitat consisteix en una sessió amb els professionals del centre per

explicar-los els beneficis de la marxa nòrdica. Posteriorment, es convoca la ciutadania a una caminada; abans de començar, s'imparteix una sessió teòrica. Per això, s'han editat cartells i fullets que promocionen aquestes caminades.

c) Projecte de valoració de la qualitat nutricional dels menús escolars

S'ha valorat la qualitat nutricional dels menús escolars; set menús a petició de directors de centre i pares i mares.

Valoració de menús de les empreses que opten a l'adjudicació del servei de menjador escolar dels CEIPS (curs 2017-2018).

Seguiment dels menús de les empreses guanyadores del servei de menjador escolar dels CEIP (curs 2016-2017).

d) Projecte Sabor de Mediterrani. Sistema d'acreditació d'establiments promotors de la dieta mediterrània

Durant l'any 2017, s'ha treballat amb la Agència de Turisme Balear en el marc del Club de Producte Gastronòmic per impulsar el projecte. A més, s'ha acabat un llibre de receptes de dieta mediterrània amb el Col·legi de Dietistes-Nutricionistes i amb l'equip de recerca PREDIMED i UNESCO que s'editarà el 2018.

e) Projecte sobre la qualitat nutricional de les màquines expenedores a l'Administració

Durant la darrera part de l'any 2016 i fins al primer trimestre del 2017, el Servei de Promoció de la Salut ha tutoritzat les pràctiques curriculars de quart curs d'una dietista nutricionista. La seva tasca ha estat fer el treball de camp per valorar la qualitat nutricional de les màquines expenedores que hi ha als edificis de l'Administració autonòmica. Durant la resta de l'any, s'han analitzat les dades i s'ha elaborat un informe.

f) Projecte sobre envelliment actiu i saludable

- Catàleg d'activitats i recursos per promoure l'envelliment actiu i saludable: S'ha participat en l'actualització i la depuració del Catàleg d'activitats i recursos per promoure l'envelliment actiu i saludable. Aquesta iniciativa parteix de l'Observatori de Persones Majors de Mallorca de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) i és fruit del treball del grup de promoció de la salut creat dins la Comissió de Treball d'Autonomia Personal amb l'objectiu de difondre els diferents programes que es fan a tot Mallorca per a la gent gran. El catàleg s'ha presentat el mes de març de 2017. S'ha fet una proposta d'incloure-hi els recursos prevists.
- European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing EIP-AHA:

La Comissió Europea ha reconegut les Illes com una àrea de referència en l'envelliment actiu i saludable amb dues estrelles. Aquesta candidatura va ser una proposta del Servei de Promoció de la Salut de la Direcció General de Salut Pública i Participació (DGSPiP). Durant l'any 2017, ha participat en l'elaboració de l'informe «Análisis de la estrategia de la cooperación para la innovación europea sobre el envejecimiento activo y saludable y su impacto en España. Logros y propuestas de mejora para el periodo 2016-2020», que es presentarà a Madrid al febrer.

- g) Projecte MEABB (màquines expenedores d'aliments i begudes i bars): Millora de la qualitat nutricional de l'oferta complementària als centres educatius

Al llarg del 2017, s'ha dissenyat un projecte per tal de:

- Determinar l'oferta alimentària i de distribució comercial dels productes presents a les MEABB dels centres educatius públics.
- Conèixer la percepció de l'alumnat respecte a l'entorn alimentari escolar, el qual influeix en els seus hàbits alimentaris.
- Sensibilitzar els adjudicataris de les MEABB i la comunitat educativa dels aliments saludables que han d'estar presents en el centre educatiu.
- Incrementar progressivament la presència de productes alimentaris saludables al centre educatiu.

Aquest projecte es posarà en marxa el 2018.

SERVEI DE PROMOCIÓ DE LA SALUT

1. Descripció

El Servei de Promoció de la Salut té com a objectiu millorar la salut i la qualitat de vida de la població mitjançant un procés que engloba, no solament les accions dirigides directament a enfortir les habilitats i les capacitats dels individus, sinó també les que s'adrecen a modificar les condicions socials, ambientals i econòmiques, per tal de mitigar-ne l'impacte en la salut pública i individual. El Servei de Promoció de la Salut treballa en cinc àrees d'acció prioritàries:

- a) Formulació de polítiques públiques saludables.
- b) Creació d'entorns de suport a la salut.
- c) Enfortiment de l'acció de la comunitat.
- d) Desenvolupament d'habilitats personals per a la vida.
- e) Reorientació dels serveis de salut.

Per aconseguir-ho, el Servei de Promoció de la Salut disposa d'un equip de quatre persones (dues metgesses, un infermer i una estadística) i rep suport d'altres serveis (Coordinació de Vacunes i Servei de Seguretat Alimentària) i de l'IB-Salut. Aquest servei no té suport administratiu propi, ja que és compartit amb el Servei de Protecció de la Salut.

2. Activitats més rellevants del 2017

Entre les activitats més rellevants de l'any, es poden destacar les següents:

- a) Estratègia social de promoció de la salut

En col·laboració amb el Servei de Salut, s'ha elaborat una estratègia dirigida a integrar i coordinar els esforços de promoció de la salut en tots els nivells, els sectors i els actors implicats, amb els objectius següents:

- 1. Difondre en la societat la idea que la salut implica responsabilitats individuals i col·lectives.
- 2. Aconseguir que persones i comunitats tinguin més autonomia i capacitat per exercir més control sobre la seva salut.
- 3. Impulsar l'enfocament intersectorial en l'abordatge de la promoció de la salut promovent mecanismes eficients de coordinació i treball en xarxa.

4. Promoure la perspectiva d'equitat en salut en les actuacions de l'Administració per tal de reduir les desigualtats en aquest aspecte.

Aquesta estratègia es dirigeix a la població sana, als pacients, a les comunitats i als decisors polítics. Les tecnologies de la informació i la comunicació seran algunes de les eines fonamentals d'aquesta estratègia. Per això, es vol posar en marxa una plataforma que sigui un espai d'interacció i de comunicació. S'ha previst una licitació de compra pública d'innovació per dur a terme aquest projecte.

b) Projecte Comunitat Activa

Dins l'Estratègia social de promoció de la salut, s'ha diagnosticat la situació de la salut comunitària a les Balears i s'està elaborant un pla d'acció. Es preveuen les activitats següents:

- Mapa d'actius de les Illes Balears

En col·laboració amb Atenció Primària, s'ha fet la formació bàsica d'actius en salut a equips d'atenció primària (EAP) de quinze centres de salut. També s'ha oferit assessorament per posar en marxa el mapa d'actius en salut als centres de salut que han iniciat aquesta activitat. L'any 2017, han començat quinze centres de salut com un projecte de participació comunitària. El procés preveu identificar els actius de la zona, recollir la informació en fitxes i depurar la informació. Posteriorment, s'ha inclòs la informació a l'aplicació *Localiza salud* del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Al llarg de l'any, s'hi han introduït recursos d'Alcúdia, Esporles i Palma. També s'ha començat a treballar mensualment amb l'Ajuntament de Palma per tal d'homogeneïtzar els criteris.

- Adaptació de la guia NICE de participació comunitària

Dins el marc de l'Aliança de Salut Comunitària, ens hem adherit al projecte d'adaptació de la guia NICE de participació comunitària amb els objectius següents:

1. Adaptar les recomanacions de la guia *Community engagement: improving health and wellbeing and Reducing health inequalities* a la realitat i al context de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.
2. Implementar i avaluar la pertinència de les recomanacions de la guia en diferents programes i intervencions que s'estiguin duent a terme en distintes comunitats autònomes.

S'ha constituït un node de les Illes Balears amb les activitats següents: identificar els projectes de participació comunitària duits a terme a les Balears; analitzar el grau de participació de la comunitat en cada un d'aquests projectes; crear grups

focals amb la ciutadania, tècnics i decisors sobre la pertinència de la guia, i adaptar-la al context nacional.

c) Programa Pacient Actiu

S'ha participat en la Comissió del Programa Pacient Actiu, liderat per Atenció Primària de Mallorca, per organitzar la I Jornada del Programa Pacient Actiu i per elaborar-ne el programa. Així mateix, s'ha participat en el grup tècnic del Ministeri d'Escoles per a la Ciutadania.

d) Projecte Educa-Salut. Materials de promoció de la salut per a centres educatius

S'ha constituït un grup de treball per posar en marxa el catàleg Educa-Salut com una eina interactiva per posar a disposició dels centres educatius una oferta àmplia i estructurada de programes, tallers, material, etc. orientats a facilitar al professorat, a l'alumnat i a també a les seves famílies l'adquisició dels coneixements, les habilitats, les actituds i els valors necessaris per viure de forma saludable. Aquest projecte, finançat pel Ministeri d'Educació, es posarà en marxa el curs 2017-2018.

e) Programa de Centres Educatius Promotors de la Salut (CEPS)

El Servei de Promoció de la Salut coordina el Programa de Centres Educatius Promotors de la Salut (CEPS) amb la col·laboració de la Conselleria de Educació.

El programa CEPS té la finalitat que tota la comunitat educativa adopti hàbits de vida saludables en un entorn favorable per a la salut. Aquest programa persegueix els objectius següents:

- Impulsar la promoció i l'educació per a la salut en infants i joves a partir de projectes de salut als centres educatius mitjançant la participació de tota la comunitat educativa.
- Integrar l'objectiu de promoció de la salut en els documents de programació de centre.
- Crear un clima escolar positiu en què es promoguin les relacions interpersonals positives i satisfactòries i que afavoreixi el benestar emocional i social de tota la comunitat educativa.
- Aprofundir en aspectes de promoció i educació per a la salut en les diferents àrees curriculars i emprar metodologies actives que fomentin que els alumnes participin en el seu procés educatiu i desenvolupin les seves competències bàsiques.
- Propiciar el desenvolupament de sinergies entre el sector educatiu, el sanitari, el juvenil, el social i d'altres que es considerin oportuns mitjançant

els mecanismes de coordinació necessaris per tal d'afavorir un clima de benestar i de salut.

Treballa els eixos temàtics següents: alimentació saludable i vida activa, benestar i salut emocional, educació afectiva i sexual, prevenció de les conductes addictives, i seguretat i prevenció de riscos, en què s'inclou l'atenció a l'alumnat amb problemes de salut.

El programa CEPS s'adreça a tots els centres d'educació infantil, primària i secundària, els centres de formació per a persones adultes, els centres d'educació especial i altres centres de singularitat especial de les Illes Balears.

S'ha fet la valoració i el seguiment dels projectes presentats i l'assessorament individualitzat dels centres.

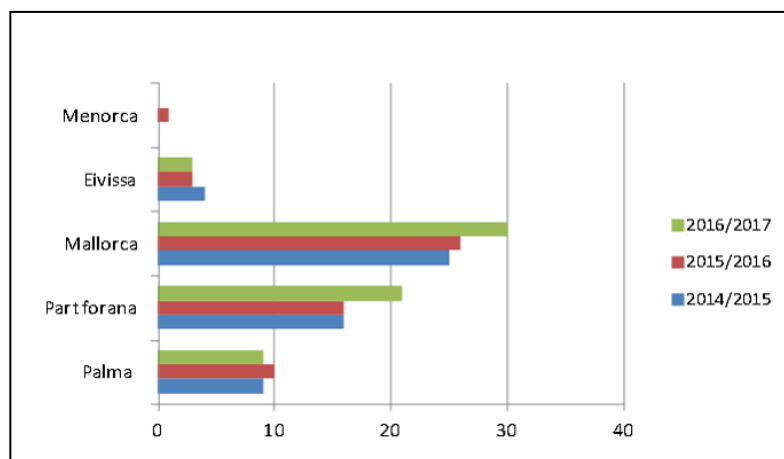
Durant el curs 2016-2017, hi han participat 33 centres, 30 a Mallorca i 3 a Eivissa, amb un total de 15.631 alumnes i 1.666 docents (gràfica 1). El programa CEPS preveu intervencions dirigides a tot el centre i a la comunitat educativa en general (com ara les intervencions sobre l'entorn físic del centre, les dirigides a crear un ambient social positiu i agradable o les que desenvolupen polítiques saludables del centre) que repercuteixen en tot l'alumnat i el professorat.

També preveu intervencions per a grups específics, com els programes o les accions de caràcter educatiu, en què han participat 8.773 alumnes. En el programa CEPS hi han col·laborat directament 391 docents.

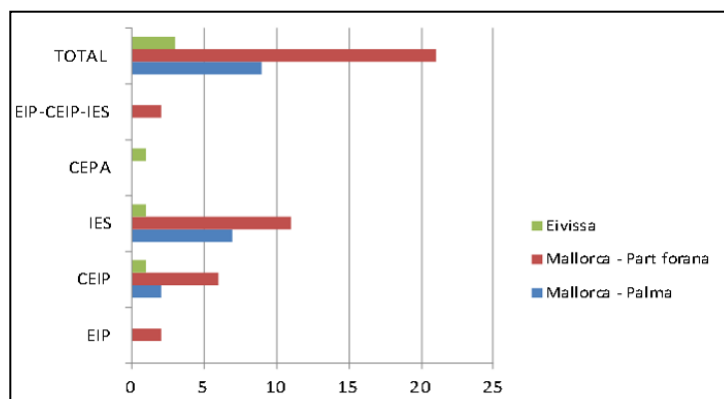
Els centres educatius es distribueixen de la manera següent (gràfica 2):

- Mallorca. S'han presentat 30 centres al programa, dos dels quals eren concertats de la part forana. Les intervencions han estat tant en educació primària com en educació secundària. Els altres 28 centres eren de titularitat pública, 9 de Palma —7 instituts de secundària (IES) i 2 centres de primària (CEIP)— i 21 de la part forana —11 instituts de secundària, 6 centres de primària i 2 centres d'educació infantil (0-3 anys).
- Eivissa. S'hi han presentat 3 centres: un centre de primària, un institut de secundària i un centre de formació d'adults (CEPA), tots de titularitat pública.
- Menorca. No s'hi ha presentat cap centre.

Gràfica 1. Centres participants per curs escolar

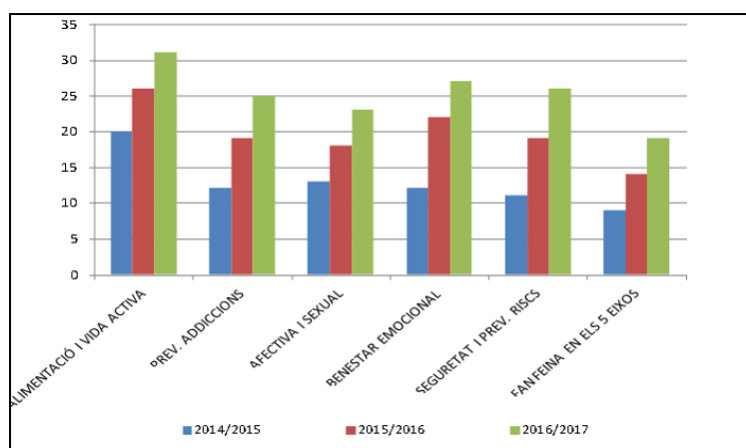


Gràfica 2. Centres participants per nivell educatiu 2016-2017



Ha augmentat la intervenció en tots els eixos temàtics. L'eix d'alimentació i vida activa és el que es treballa més als centres, seguit per l'eix de benestar emocional. Destaca l'augment de centres que decideixen intervenir en l'eix de seguretat i prevenció de riscos (gràfica 3).

Gràfica 3. Eixos temàtics 2016-2017



La Conselleria de Salut i la Conselleria d'Educació concedeixen el guardó Centres Educatius Promotors de la Salut. Es tracta d'un reconeixement als centres educatius que, des de diferents àmbits, treballen la promoció de la salut i el benestar de tota la comunitat educativa, i que es comprometen a continuar el programa CEPS durant 3 anys renovables. Aquest curs 2016-2017 s'ha concedit a nou centres educatius.

Per a aquest programa, hi ha un servei d'atenció telefònica i en línia per informar, orientar i assessorar els docents i altres professionals sobre temes relacionats amb la promoció de la salut als centres educatius.

En la convocatòria de subvencions de la DGSPiP per a projectes de promoció de la salut, s'hi va incloure una línia específica per a centres educatius promotors de la salut. Han rebut subvencions deu centres educatius, amb un total de 22.570 euros per als anys 2017 i 2018.

A més, s'ha elaborat un qüestionari d'autoavaluació en línia perquè els centres educatius que s'adhereixen al projecte facin una anàlisi de situació.

Així mateix, s'han preparat materials d'educació per a la salut per donar formació al professorat d'aquests centres sobre dues àrees: alimentació saludable: dieta mediterrània i estil de vida activa, i l'aplicació del model CEPS a la pràctica educativa per al curs 2017-2018.

Per a més informació:

http://weib.caib.es/Programes/promocio_educativa/prom_edu1718_es_.htm#1

f) Projecte de centres sanitaris promotors de la salut

El 2017, s'han fet diverses reunions de treball amb els centres sanitaris. L'Hospital de Manacor s'ha posat en marxa per ser hospital promotor de la salut. S'ha elaborat el diagnòstic de situació i s'està treballant en el pla d'acció.

g) Projecte sobre desigualtats socials

Lluitar contra les desigualtats socials en salut és una de les estratègies del servei de promoció de la salut. Al llarg del 2017, s'ha treballat en els projectes següents:

- Projecte de salut de la comunitat gitana

Durant el 2017, s'han fet diverses reunions amb l'Ajuntament de Palma, Metges del Món i Serveis Socials per tal de preparar una enquesta de salut dirigida a la comunitat gitana resident a les Balears.

- Projecte MEDEA3

S'ha obtingut finançament de l'Institut de Salut Carlos III emmarcat en el PI17 - Proyectos de investigación en salud (AES 2017). Modalidad proyectos en salud, per fer el projecte multicèntric anomenat «Desigualdades socioeconómicas en la distribución geográfica de la mortalidad en Palma de Mallorca (1996-2015): MEDEA3».

Durant el segon semestre del 2017, s'han fet diverses reunions per tal d'homogeneïtzar els protocols de georeferenciació de la mortalitat entre els diferents grups que formen part del MEDEA dins l'àmbit estatal. També hem contactat amb l'IBESTAT per rebre assessorament tècnic.

- Projecte sobre determinants socials de la salut

El 2017, s'ha començat un projecte per recollir i sistematitzar informació sobre els determinants socials de la salut per tal de visibilitzar i caracteritzar les desigualtats en salut.

3. Indicadors

	2016	2017
Programa Rutes Saludables		
Disseny i posada en marxa de noves rutes saludables	13	10
Nombre de reunions amb les comissions de rutes saludables	39	30
Entitats i institucions col·laboradores	39	32
Centres de salut que han integrat la marxa nòrdica	2	14
Projecte d'elaboració del mapa d'actius en salut		
Entitats i institucions col·laboradores	44*	86
Centres de salut que han iniciat el mapa d'actius	4	17
Sessions de formació en actius en salut dels EAP dels centres de salut	14	15
Ajuntaments que han rebut suport per al mapa d'actius	0	4
Programes de promoció de salut a l'escola		
Escoles participants en el projecte Vida Saludable en l'entorn escolar	12	91
Alumnat participant en el projecte Vida Saludable	342	1.992
Escoles participants en el programa CEPS	30	33
Alumnat participant en el programa CEPS	-	15.631
Docents participants en el programa CEPS	-	1.666

Centres acreditats com a CEPS	16	9
Menjadors escolars en el programa de valoració de menús	72	22
Nombre de reunions de les comissions Educació-Salut	15	22
Projecte de centres sanitaris promotores de salut		
Nombre de reunions amb centres hospitalaris	5	2
Altres		
Informes anuals fets durant l'any	3	13
Jornades i congressos científics i professionals (assistència)	13	13
Cursos sobre aspectes tècnics (assistència)	12	17

4. Difusió

a) Informes

- Informe de l'oferta de les màquines expenedores en l'Administració autonòmica.
- Informe del Programa de Centres Educatius Promotores de la Salut - CEPS. Curs 2016-2017.
- Informe de diagnosi de situació de l'Hospital de Manacor per adherir-se al projecte d'hospital promotor de la salut.
- 10 informes de rutes saludables (un per a cada ruta nova).

b) Notes de premsa

- Article a *Diario de Mallorca* el 27-11-2017: «Mucho más que recetar pastillas». <http://www.diariodemallorca.es/palma/2017/11/27/recetar-pastillas/1267356.html>. [Última consulta: 8/10/2018.]
- Article a *Diario de Mallorca* el 15-09-2017: «Palma cuenta con 20 rutas saludables diferentes». <http://www.diariodemallorca.es/palma/2017/09/15/palma-cuenta-20-rutas-saludables/1247864.html>. [Última consulta: 8/10/2018.]
- Article a *Última Hora* el 04/10/17: «La salud y el bienestar, objetivos primordiales para un mejor entorno. Abierta la convocatoria de participación en el programa CEPS».
- Article a *Última Hora* el 18/10/17: «Formación ment sana in corpore sano». Suplement educatiu.

c) Material editat

- Realització d'un audiovisual dirigit a pares i mares sobre la importància de dur un estil de vida saludable.
- Edició dels fullets i dels plafons de les rutes acabades.
- Edició de fullets i cartells per promoure el Nordic Walking Saludable.
- Edició de material per a menjadors (estovalles) d'alimentació saludable en l'entorn universitari en col·laboració amb la UIB i el Col·legi Oficial de Dietistes-Nutricionistes de les Illes Balears (CODNIB).
- Edició de plafons amb la piràmide d'alimentació saludable i vida activa per a les consultes d'atenció primària de Menorca, Eivissa i Formentera.
- Consells saludables al portal de Salut.

5. Grups de treball

L'equip del servei participa en diferents grups de treball:

a) Àmbit local

- Educació
 - Comissió Tècnica Mixta de Promoció i Educació per a la Salut de les conselleries de Salut i Educació.
 - Grup de treball per elaborar el catàleg de recursos saludables per a centres educatius.
 - Grup de treball sobre educació i promoció de la salut dins l'àmbit educatiu d'Eivissa.
 - Grup de treball sobre educació i promoció de la salut dins l'àmbit educatiu de Menorca.
 - Xarxa Socioeducativa de Formentera.
- Universitat de les Illes Balears
 - Integració dels qüestionaris de valoració de Vida Saludable de la Conselleria de Salut en la web de promoció de la salut de la UIB.
- Estadística
 - Coordinació amb l'IBESTAT de les operacions estadístiques de la Conselleria de Salut previstes en el Pla d'Estadística de les Illes Balears.

- Salut
 - Grup tècnic de diabetis de la Conselleria de Salut, dins el marc de l'estratègia en diabetis del Sistema Nacional de Salut.
 - Grup tècnic d'ictus de la Conselleria de Salut, dins el marc de l'estratègia en ictus del Sistema Nacional de Salut.
 - Grup tècnic per posar en marxa el Programa Pacient Actiu dins el marc de l'estratègia de cronicitat.
 - Grup de treball per prevenir l'obesitat.
- Recerca
 - Grup d'Investigació en Salut Pública de les Illes Balears (GISPIB).
- Acció comunitària
 - Observatori de Persones Majors de Mallorca.
 - Projecte d'intervenció comunitària intercultural (ICI) Santa Catalina - es Jonquet.
 - PACAP Illes Balears.
- Turisme: Agència Balear de Turisme (ATB)
 - Club de turisme gastronòmic.

b) Àmbit nacional

- Salut
 - AECOSAN Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat: Grup Tècnic Assessor en l'Estratègia NAOS, en representació de les Illes Balears.
 - Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat:
 - Grup Tècnic de l'Estratègia de Promoció de la Salut i Prevenció de la Malaltia del Sistema Nacional de Salut, en representació de les Illes Balears.
 - Grup Institucional de l'Escola de Salut per a la Ciutadania. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
 - Grup de Treball sobre Avaluació d'Impacte en Salut. Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, secció Salut Pública.

- Acció comunitària
 - Alianza de Salud Comunitaria.
- Recerca
 - REDIAPP - Red de Investigación en Actividades Preventivas y Promoción de la Salud.

c) Àmbit internacional

- European Innovation Partnership on Active Healthy Ageing EIP-AHA.

6. Normativa

- a) Preparació del decret de promoció de la dieta mediterrània.
- b) Conveni amb l'Escola d'Hoteleria.
- c) Resolució de la directora general de Salut Pública i Participació de 7 de desembre de 2017 per la qual es convoca una consulta preliminar al mercat en el marc de l'Estratègia social per a la promoció de la salut.

7. Docència

a) Impartida

- Sessió de formació sobre l'estratègia d'apoderament. DGSPiP. 22 d'abril.
- Curs d'introducció al programa estadístic SPSS per a professionals de la salut. 26 d'abril.
- Formació bàsica sobre actius en salut a quinze centres de salut i presentació del programa a entitats, associacions i ciutadans de Marratxí, Esporles, Campos, Porto Cristo i Sant Agustí.
- Curs de promoció de salut als centres educatius al Centre de Formació del Professorat, dirigit a docents que participen en el programa CEPS. Palma, 14 de març.
- Curs de promoció de salut als centres educatius al Centre de Formació del Professorat, dirigit a docents que participen en el programa CEPS. Inca, 16 de març.
- Curs de promoció de salut als centres educatius al Centre de Formació del Professorat, dirigit a docents que participen en el programa CEPS. Manacor, 28 de març.

- Curs de promoció de salut als centres educatius al Centre de Formació del Professorat, dirigit a docents que participen en el programa CEPS. Eivissa, 4 d'abril.
- Curs de prevenció de l'obesitat en la població adulta i la població infantil i juvenil, dirigit a professionals sanitaris.

b) Rebuda

- Curs R, dins el programa de formació continuada de l'EBAP i impartit per l'IBESTAT. 20 de març.
- Curs d'avaluació de projectes en salut, impartit per l'Agència de Salut Pública de Barcelona. 3 d'octubre.
- Curs QGIS, dins el programa de formació continuada de l'EBAP i impartit per la IDEIB. 8 de maig.
- Curs: «La web de l'IBESTAT», dins el programa de formació continuada de l'EBAP i impartit per l'IBESTAT. 8 de maig
- Curs: «Consejo en actividad física y prescripción de ejercicio para profesionales sanitarios», impartit per la Fundació Mapfre i el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. 7 de novembre.
- Curs: «Prescripción de ejercicio físico para profesionales sanitarios», impartit pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. 27 novembre.
- Curs sobre el programa de gestió de referències bibliogràfiques Mendeley. 21 març.
- Curs d'avaluació 360°. EBAP. 12 desembre.
- Formació en compra pública innovadora. DGSPiP. 18 de desembre.
- Sessions de formació de la DGSPiP.

8. Recerca

a) Projectes de recerca

- «Efectividad del uso de tecnologías de la información y comunicación en el incremento de actividad física y pérdida de peso en sujetos obesos y sedentarios. ECA. Estudio EVIDENT III». Investigador principal: Ignasi Ramírez. Entitat finançadora: Ministeri d'Economia i Comptabilitat, Institut de Salut Carlos III. Data d'inici i final: 2016-2019.

- «Desigualdades socioeconómicas en la distribución geográfica de la mortalidad en Palma de Mallorca (2000-2015): MEDEA3». Investigadora principal: Elena Cabeza. Entitat finançadora: Institut de Salut Carlos III.
- EPOIB-II. Estudi de prevalença de l'obesitat infantil i juvenil a les Illes Balears. Investigadora principal: Elena Cabeza. Data d'inici i final: 2017-2018.
- Projecte Adapta GPS. Adaptació de la guia NICE de participació comunitària: «Community engagement: improving health and wellbeing and Reducing health inequalities». Investigador principal: Joan Paredes (àmbit nacional). Entitat finançadora: Fundació Esteve. Data d'inici i final: 2016-2018.

b) Articles i monografies

- CABEZA, E.; ARTIGUES, GUILLEM; VIDAL, CLARA. «El programa Rutas Saludables de la Consejería de Salud de las Islas Baleares». A: *Promoción de la Actividad Física en la Sociedad Contemporánea*. Díaz de Santos. [En preparació.]
- JANER, J.M., CABEZA, E., VIDAL, C., ARTIGUES, G., MONCADA, E., SALAS, N. *Formación básica en activos en salud para los equipos de Atención Primaria de las Illes Balears*. Comunidad Mayo 2017; 19(1): 8. ISSN: 2339-7896.
- *Estratègia d'ictus de les Illes Balears 2017-2021*. Govern de les Illes Balears. ISBN: 78-84-697-3228-1.
- *Catàleg d'activitats i recursos per promoure l'envelliment actiu i saludable*. <http://blogs.imasmallorca.net/mayores/wp-content/uploads/2014/11/CAT%C3%80LEG-DEFINITIU.pdf>.
- *Salut i menjar mediterrani a les Illes Balears. Llibre de receptes saludables PREDIMED*, en col·laboració amb l'equip Predimed, CODNIB, Unesco.
- RIERA-SAMPOL, A.; TAULER, P.; BENNASAR-VENY, M.; LEIVA, A.; ARTIGUES-VIVES, G.; DE PEDRO-GÓMEZ, J.; PERICÀS, J.; MORENO, C.; ARBÓS, M.; AGUILÓ, A. *Physical activity prescription by primary care nurses using health assets: Study design of a randomized controlled trial in patients with cardiovascular risk factors*. J Adv núm. 2017 Set;73(9):2191-2200. IF 1,998 (2016), SJR 0,964 (Q1).

c) Ponències

- ARTIGUES, Guillem. III Jornada de Salut i Gènere per a Professionals Sanitaris. Hospital Son Llàtzer, 10 de març.
- CABEZA, Elena. «Rutes Saludables». Jornada de Presentació del Catàleg de Recursos i Activitats per a la Gent Gran. Observatori de Persones Majors. Fundació La Caixa. Gran Hotel. Palma, març del 2017.

- CABEZA, Elena. «Presentació de Salut Local». Ajuntament d'Alcúdia, 9 de febrer.
- CABEZA, Elena. «Estratègia d'apoderament». I Jornada Pacient Actiu. Hospital Son Llàtzer, 7 d'abril
- ARTIGUES, Guillem. «Polítiques de salut pública. Rutes Saludables», emmarcada en el programa Summer School de la Universitat de les Illes Balears. 26 de maig.

d) Comunicacions

- «Mapa de activos en las Islas Baleares. ¿Cómo empujamos?». JANER, J.M.; CABEZA, E.; ARTIGUES, G.; MONCADA, E.; SALAS, N.; VIDAL, C. Comunicació oral en el Congreso Nacional de Activos para la Salud Comunitaria. Escuela Andaluza de Salud Pública. Granada, 25 i 26 de maig de 2017.
- «El proyecto de Rutas Saludables como ejemplo de proyecto de Participación Comunitaria». CABEZA, E.; ARTIGUES, G.; ALONSO, B.; VIDAL, C.; TERRER, E.; NÚÑEZ, C. Comunicació oral al I Congrés IBAMFIC. Es Llatzeret (Maó), 9 i 10 de juny de 2017.
- «Mapa de activos en las Islas Baleares. ¿Cómo empujamos?». JANER, J.M.; CABEZA, E.; ARANDA, J.M.; ALONSO, B.; VECINA, C.; GINARD, M. I Congrés IBAMFIC. Comunicació oral. Es Llatzeret (Maó), 9 i 10 de juny de 2017.
- «Impulsar la participación comunitaria en las Islas Baleares ... y no morir en el intento». CABEZA, E.; JANER, J.M.; ARANDA, J.M.; PLANAS, T.; CÁCERES, Y.; MARCH, S. Comunicació pòster al I Congrés IBAMFIC. Es Llatzeret (Maó), 9 i 10 de juny de 2017.
- «Qüestionari de percepció de la caminabilitat de l'entorn urbà a les Illes Balears (QpeCEU)». CABEZA, E.; MATEO, S.; ARTIGUES, G. Comunicació pòster a les IV Jornades IDISBA. Son Espases, 23 de novembre de 2017.

9. Altres activitats

- Organització d'una ruta del projecte Rutes Saludables el Dia de les Illes Balears.
- Jornada EIP-AHA. Institut Carlos III. Madrid, 24 de febrer.
- Jornada de Salut Local. Organització i participació. FELIB, 24 d'octubre.
- Encuentro Salud: E12: Avanzando en Comunidad. Alianza de Salud Comunitaria. Escola de Salut Pública de Menorca. Es Llatzeret, 21-22 de setembre.

- Subvencions per a projectes de promoció de la salut. Es treballa en un grup per convocar subvencions per a projectes de promoció de la salut.
- Estratègia de turisme gastronòmic. Participació en el grup de treball de l'Agència de Turisme Balear.
- Jornada AENOR: Promoció de la Salut a l'Àmbit Laboral. 14 de juny.
- Proyecto COMSALUT. Conferència organitzada pel Servei de Promoció de la Salut a càrrec d'Andreu Segura. 7 de juny de 2017.
- Jornada sobre el Projecte Adapta GPS. València, juny.
- Congreso Nacional Activos para la Salud Comunitaria. Granada, 25 i 26 de maig.
- Participació en l'organització del projecte FICAE Nómada. Festival Internacional de Curtmetratges i Art sobre Malalties: La malaltia i les seves pèrdues.
- Reunió de treball del Grup d'Epidemiologia Clínica i Salut Pública de les Illes Balears. IDISBA, 23 de novembre de 2017.

SERVEI DE PREVENCIÓ DE LA MALALTIA

1. Descripció

Les activitats d'aquest servei són les que s'estableixen en l'Ordre de la consellera de Salut de 12 de juliol de 2016 per la qual s'aprova l'atribució de funcions als llocs de feina de la Conselleria de Salut i del Servei de Salut de les Illes Balears (BOIB 94, de 26 de juliol de 2016).

El 2017, ha treballat en les activitats següents:

a) La planificació, la gestió i la millora dels programes de prevenció de malalties

- Programa de Cribratge Neonatal de Malalties Endocrinometabòliques: És un programa poblacional i gratuït de prevenció secundària dirigit a identificar precoçment els nadons afectats per determinades malalties incloses en la cartera de serveis comuns bàsics del Servei Nacional de Salut per poder fer un diagnòstic i un tractament adequat per evitar seqüeles i complicacions i garantir una millor qualitat de vida.
- Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en el Període Neonatal: És un programa aprovat pel Decret 48/2003, de 9 de maig (BOIB núm. 68, de 15 de maig de 2003). És un programa poblacional i gratuït de prevenció secundària dirigit a identificar precoçment, mitjançant otoemissions acústiques i abans de l'alta hospitalària, els nadons afectats de sordesa en qualsevol grau, atesa la importància de detectar-la precoçment per tal de fer un diagnòstic primerenc i així iniciar un procés mèdic i educatiu tan aviat com sigui possible que ajudi a millorar els aspectes comunicatius i lingüístics i a evitar possibles repercussions en el desenvolupament global de la persona.
- Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en Edat Escolar: És un programa poblacional i gratuït de prevenció secundària dirigit als alumnes de primer de primària de tots el col·legis públics i privats, concertats o no. El diagnòstic precoç i el tractament adequat contribueixen a prevenir el fracàs escolar atesa la incidència negativa que comporta la pèrdua auditiva en l'aprenentatge. S'apliquen tècniques d'impedanciometria i audiometria.

A aquests programes, hi ha assignats una metgessa especialista en otorrinolaringologia, tres infermeres i un infermer a temps complet, una infermera a temps parcial i un auxiliar administratiu.

b) Col·laboració en la lluita contra el tabaquisme; en activitats de salut laboral relacionades amb l'amiant, malalties professionals i serveis de prevenció de

risks laborals; en l'Estratègia en malaltia pulmonar obstructiva crònica de les Illes Balears, i en la cartilla de salut infantil

Per a aquests temes, hi ha assignats una metgessa, una infermera a temps parcial i un auxiliar administratiu.

2. Activitats més rellevants de l'any

- a) Per primera vegada, s'han inclòs tots els resultats del Programa de Detecció Precoç de Malalties Endocrinometabòliques de l'any 2016 en el Sistema d'Informació del Programa de Cribratge Neonatal del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, la qual cosa s'ha reflectit en la publicació del Ministeri d'un informe d'avaluació del Programa de Cribratge Neonatal del Sistema Nacional de Salut.
- b) S'ha reprès la lluita contra el tabaquisme mitjançant la impressió de material per a la ciutadania, els centres de salut i les farmàcies. Amb el lema «Somriures sense fum», s'han distribuït 2.000 cartells al Servei de Salut (per repartir-los als centres de salut, les unitats bàsiques i els hospitals) i 200 a les farmàcies adherides al programa per deixar de fumar.
- c) Participació en les reunions sobre temes de salut laboral:
 - Asbest (Registre de Treballadors de l'Amiant, conveni de col·laboració, PIVISTEA).
 - Comunicació de sospita de malalties professionals.
 - Formació en salut pública per als serveis de prevenció de riscos laborals.
- d) Formació d'un grup de treball d'expertes en lactància materna per actualitzar la guia de lactància materna.
- e) Actualització de la cartilla de salut infantil segons les modificacions dels programes de cribratge neonatal de malalties endocrinometabòliques i d'hipoacúsia, així com del calendari vacunal.
- f) Estudi de les sol·licituds de subvenció a associacions de pacients que desenvolupen accions que milloren la qualitat de vida de les persones amb algun problema de salut.
- g) Participació en les reunions del comitè organitzador de la III Jornada de la Salut de les Illes Balears.
- h) Participació en la reunió sobre cribratge neonatal. Escola de Salut Pública de Menorca.
- i) Revisió dels annexos d'accidents, audició, lactància i metabolopaties del programa Nin Sa, que és una activitat d'Atenció Primària que du a terme el personal sanitari de pediatria sobre la població infantil per promoure el

creixement i el desenvolupament òptims mitjançant activitats preventives, de promoció de la salut i de detecció precoç de patologies.

3. Indicadors

Resultats dels programes de cribratge:

a) Programa de Cribratge Neonatal de Malalties Endocrinometabòliques

Nadons analitzats: 10.223

Malaltia	Nadons amb diagnòstic
Fenilcetonúria	3 diagnosticats
Hipotiroïdisme congènit	2 diagnosticats i 24 en seguiment endocrí per sospita diagnòstica
Fibrosi quística	4 diagnosticats i 12 portadors
Deficiència d'acil-CoA- deshidrogenasa de cadena mitjana	2 diagnosticats
Deficiència d'L-3-hidroxiacil-CoA- deshidrogenasa de cadena llarga	0 diagnosticats
Acidèmia glutàrica tipus I	0 diagnosticats
Anèmia falciforme	0 diagnosticats i 55 portadors

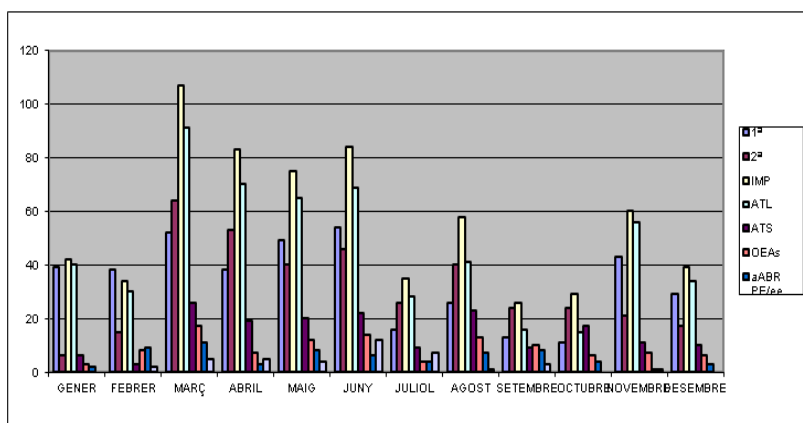
b) Programes de detecció precoç d'hipoacúsies

Infants diagnosticats amb sordesa permanent: 24, dels quals 7 són nounats i 17 estan en edat escolar.

Activitat de la Unitat del Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies

	VISITES MÈDIQUES		PROVES D'INFERMERIA				PROVES MÈDIQUES	
2017	1es	2es	IMP	ATL	ATS	OEA	aABR PE/ee	Expl. esp.
GENER	39	6	42	40	6	3	2	0
FEBRER	38	15	34	30	3	8	9	2
MARÇ	52	64	107	91	26	17	11	5
ABRIL	38	53	83	70	19	7	3	5
MAIG	49	40	75	65	20	12	8	4
JUNY	54	46	84	69	22	14	6	12
JULIOL	16	26	35	28	9	4	4	7
AGOST	26	40	58	41	23	13	7	1
SETEMBRE	13	24	26	16	9	10	8	3
OCTUBRE	11	24	29	15	17	6	4	0
NOVEMBRE	43	21	60	56	11	7	1	1
DESEMBRE	29	17	39	34	10	6	3	0
TOTAL	408	376	672	555	175	107	66	40

1es	Primeres visites
2es	Segones visites
IMP	Impedanciometria
ATL	Audiometria tonal liminar
ATS	Audiometria tonal supraliminar
OEA	Otoemissions acústiques
aABR/PEee	Potencials evocats auditius
Expl. esp.	Exploració especial



Cribatges auditius neonatals fets a la Unitat del Programa

Cribatges
58

Fase de seguiment neonatal d'infants amb factors de risc			
Control als 3 mesos	Control als 6 mesos	Control als 12 mesos	Control als 24 mesos
17	14	22	18

Cribatges auditius escolars - Curs 2016-2017

Mallorca	Total
Infants matriculats	9.697
Infants revisats	8.116
cobertura	84 %
Eivissa	Total
Infants matriculats	1.470
Infants revisats	1.316
cobertura	90 %
Menorca	Total
Infants matriculats	900
Infants revisats	894
cobertura	99 %
Total infants matriculats	12.067
Total infants revisats	10.326
cobertura	86 %

4. Difusió

- Creació d'una imatge gràfica (logotip i consigna) per conscienciar sobre el consum de tabac.
- Edició i impressió de material de tractament de deshabituació tabàquica: guia individual i grupal, manual d'autoajuda, guia ràpida, prova de tabaquisme d'una i diverses preses, prospectes informatius, i diplomes i cartells per a centres de salut i farmàcies.
- Edició actualitzada de la cartilla de salut infantil.

5. Grups de treball

- Participació en les reunions de la Ponència de Cribatge Poblacional.
- Participació en les reunions de la Ponència de Salut Laboral.
- Participació en les reunions del Grup de Treball Nacional sobre Fragilitat i Caigudes.
- Participació en les reunions del Grup de Tabaquisme de la Direcció General de Salut Pública i Participació.
- Participació en les reunions sobre l'Estratègia en malaltia pulmonar obstructiva crònica a les Illes Balears i assistència a la Jornada d'MPOC i la seva Cronicitat.

6. Docència

a) Impartida

- Sessions formatives sobre el Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en el Període Neonatal al personal sanitari dels serveis de Neonatologia, Pediatria i Otorrinolaringologia dels hospitals Can Misses, Formentera i Mateu Orfila.
- Sessions formatives sobre el Programa de Detecció Neonatal de Malalties Endocrinometabòliques al personal sanitari dels serveis de Neonatologia i Pediatria dels hospitals Son Llàtzer, Can Misses i Mateu Orfila.

b) Rebuda

- Jornada Teoricopràctica sobre Detecció Precoç de la Hipoacúsia. Hospital Universitari Clínic. Barcelona.
- Audiometria per a auxiliars i infermeres d'otorrinolaringologia. GAES. Barcelona.
- Detecció i maneig de fragilitat i caigudes en persones majors. Estratègia de promoció de la salut i prevenció en el Sistema Nacional de Salut. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
- Guies de pràctica clínica: L'objectiu general del curs ha estat millorar els coneixements sobre recerca i ús de guies de pràctica clínica. S'ha aprofundit en el coneixement dels aspectes següents: què són i per a què serveixen aquestes guies. com localitzar-les i avaluar-les. quina metodologia es fa servir per elaborar-les i dissenyar-les, quina és la qualitat de l'evidència i el grau de recomanació i com implantar-les en el Sistema Nacional de Salut.

SERVEI D'EPIDEMIOLOGIA

1. Descripció

Sistema de vigilància epidemiològica de les malalties de declaració obligatòria (MDO): El sistema es basa sobretot en la notificació de casos des de la xarxa assistencial. La recollida de la informació està sistematitzada en els protocols consensuats per les unitats d'epidemiologia de les comunitats autònomes en el marc de la Ponència Nacional de Vigilància Epidemiològica coordinada des del Centre Nacional d'Epidemiologia, protocols que després la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de les Illes Balears adapta a les necessitats pròpies.

Sistema de vigilància epidemiològica dels brots epidèmics: És el segon sistema bàsic de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica a la nostra comunitat. La investigació de brots implica bàsicament la detecció; la recollida de dades; l'anàlisi de la informació; les recomanacions de control i d'intervenció, i l'elaboració i la difusió d'informes finals.

Sistema d'informació sobre VIH-sida: Tant la sida com els nous diagnòstics d'infecció per VIH són malalties de declaració obligatòria (MDO) amb certes especificitats de vigilància (circuit, coordinació específica nacional, etc.).

Vigilància de grip mitjançant la xarxa sentinella. Vigilància de casos greus: Es recull informació individualitzada tant epidemiològica com microbiològica dels casos de grip detectats per una mostra de metges de família i pediatres de centres de salut. A partir de l'any 2010, el sistema de vigilància de grip mitjançant la xarxa sentinella incorpora de manera estable un subsistema de vigilància de casos greus hospitalitzats a l'Hospital Son Espases.

Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob: És una malaltia de notificació obligatòria, de baixa incidència i amb algunes especificitats en el sistema de vigilància. La vigilància d'aquesta malaltia es va implantar a Espanya i de manera sistematitzada arran de la detecció d'una nova variant. En la gestió d'aquest sistema intervenen les unitats insulars d'epidemiologia.

Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs: Aquest registre respon a les exigències de vigilància previstes a la normativa corresponent.

Sistema d'informació permanent sobre l'addicció a drogues: Està coordinat per l'Observatori Espanyol sobre Drogues, creat l'any 1988. Consisteix en la monitorització de tres indicadors indirectes del consum de drogues: admissions a tractament, urgències hospitalàries (amb cobertura només a l'hospital Can Misses d'Eivissa i gestionat pel Centre Insular d'Eivissa) i mortalitat.

Sistema d'informació sobre l'onada de calor: Aquest sistema de vigilància està constituït per indicadors meteorològics, de mortalitat i de demanda assistencial, i serveix per notificar casos.

Registre de Mortalitat: Està integrat en el servei des del mes de novembre del 2008.

Registre de Malalties Rares: Els objectius bàsics del registre (implantat a partir de l'any 2012) són conèixer l'impacte poblacional del problema i les característiques epidemiològiques que el conformen.

Registre d'Incidències: Inclou activitats no previstes en altres sistemes o registres.

Coordinació de plans: Inclou el Pla d'Erradicació de la Poliomielitis (sistema de vigilància epidemiològica de les paràlisis flàccides agudes), el Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita i el Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi.

Salut laboral. Vigilància de la salut: Vigilància de la salut dels treballadors que han estat exposats a amiant. L'any 2012, en coordinació amb la Direcció General de Treball i Salut Laboral, es varen posar en marxa actuacions encaminades a elaborar un registre de treballadors exposats i postexposats. L'any 2016, les funcions relatives a aquest programa es varen traspasar a una unitat externa al Servei d'Epidemiologia. L'any 2017, se n'han tornat a assignar les funcions al Servei d'Epidemiologia, però no s'ha pogut avançar en l'actualització del registre per problemes amb l'aplicació informàtica. Aquests problemes s'han intentat solucionar, de manera no definitiva, en els darrers mesos de l'any.

a) Personal

- Serveis Centrals: Mallorca

Perfil+6-3	Àmbit de l'activitat	Àmbit detall	Notes
Medicina	Vigilància	Vigilància, coordinació	
Medicina	Vigilància	Grip, brots, tuberculosi	IB-Salut
Medicina	Vigilància	Vigilància	
Medicina	Malalties rares	Malalties rares	Interinitat
Medicina	RM	RM	
Infermeria	Vigilància	Grip, brots, SEIPAD, MDO	
Infermeria	Vigilància	Brots, MDO	
Infermeria	Vigilància	Brots, MDO, IVES	IB-Salut
Infermeria	Vigilància	Brots, MDO, tuberculosi	
Administració	Vigilància	Suport administratiu	

- Unitat d'Epidemiologia d'Eivissa: 2 tècnics (medicina i infermeria) a temps parcial.
- Unitat d'Epidemiologia de Menorca: 3 tècnics (2 de medicina i 1 d'infermeria) a temps parcial.

2. Activitats més rellevants de l'any

a) Registre de Malalties Rares

- Revisió de 1.275 històries clíniques.
- Disseny, desenvolupament i proves de l'aplicació informàtica del Registre de Malalties Rares de les Illes Balears.
- Actualització del registre amb les dades dels anys 2014-2015.
- Depuració de defuncions dels anys 2014-2016 corresponents a casos inclosos en el registre.
- Coordinació i participació en el Grup Nacional de Treball de Normalització i en el Grup Nacional de Treball de Priorització de la Llista de Malalties Rares (ReeR).

b) Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi

- Organització d'una jornada en commemoració del Dia Mundial de la Tuberculosi, el 24 de març de 2017, a la seu de la DGSPiP, amb assistència de personal mèdic i d'infermeria d'atenció primària de Mallorca. També es va fer per videoconferència a Menorca i Eivissa.
- Investigació i elaboració dels informes finals corresponents a tres brots de tuberculosi que han requerit estudis de contactes.
- A més dels estudis de brots, s'ha de destacar l'estudi convencional de contactes (ECC) d'un cas en un alberg social a Manacor, que va requerir una col·laboració especial dels clínics del Centre de Salut de Manacor.
- S'han duit a terme 1.055 accessos a històries clíniques de possibles contactes de tuberculosi (TB).

c) Vigilància de grip a través de la xarxa sentinella. Vigilància de casos greus

- Organització de la XVI Jornada de la Xarxa Sentinella de Grip de les Illes Balears.
- Participació en l'estudi CYCEVA 2016-17 d'efectivitat vacunal.
- Participació en diferents publicacions relacionades amb estudis d'efectivitat vacunal de grip. (Vegeu el capítol 8, «Comunicacions i publicacions»).
- Revisió de 565 històries clíniques.

d) Registre de Mortalitat

- Difusió de la tasca feta al Registre i de la utilitat que té mitjançant sessions docents.
- Formació del personal mèdic per formalitzar el certificat mèdic de defunció.

e) Sistema de vigilància epidemiològica de malalties de declaració obligatòria

- Revisió de 3.780 històries clíniques.
- Elaboració i difusió de l'Informe anual de vigilància 2016.
- Elaboració d'un text normatiu per a la futura publicació del decret de vigilància epidemiològica que actualitzi el text vigent amb incorporació de les exigències establertes en la nova normativa nacional.

f) Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs

- Revisió de 154 històries clíniques.
- Elaboració i difusió de l'Informe anual 2016.

3. Indicadors

a) Sistema de vigilància epidemiològica de malalties de declaració obligatòria

	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Protocols numèrics processats	34.181	3.543	6.630	44.354
Reclamacions de notificacions	90	1	58	149
Alta de casos en el sistema: procedència hospitalària	487	20	104	611
Alta de casos en el sistema: procedència d'atenció primària	312	46	155	513
Resta d'altres de casos en el sistema	-	-	-	317
Històries clíniques revisades	2.973	150	657	3.780

b) Vigilància epidemiològica dels brots epidèmics

	Brots alimentaris	Brots no alimentaris	Total
Nre. de brots	17	54	71
Nre. d'enquestes	213	125	338
Nre. d'històries clíniques revisades	160	163	323

c) Sistema d'informació sobre VIH-sida

	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Històries clíniques revisades	173	14	49	236
Casos incorporats (sida). Altes en el sistema el 2017	10	0	1	11
Casos incorporats (VIH). Altes en el sistema el 2017	137	3	24	164

d) Vigilància de grip a través de la xarxa sentinella. Vigilància de casos greus

	Mallorca	UE Menorca	UE Eivissa	Total
Mostres gestionades	122	5	11	138
Protocols numèrics processats	-	-	-	1.034
Protocols individualitzats processats	-	-	-	363
Històries clíniques revisades	-	-	-	565

e) Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob

Notificacions investigades	0
Casos donats d'alta al registre	0
Notificacions investigades (dada acumulada des de l'inici del registre)	32
Casos d'alta en el registre (dada acumulada des de l'inici del registre)	25

f) Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs

Protocols rebuts, depurats, codificats i introduïts en el sistema informàtic	2.820
Històries clíniques revisades	154

g) Sistema d'informació permanent sobre addicció a drogues (SEIPAD)

Indicador d'inicis de tractament per consum de substàncies psicoactives	
Protocols depurats i introduïts	1.372
Històries clíniques revisades	92
Indicador d'urgències hospitalàries en consumidors de substàncies psicoactives	
Històries revisades	4.334
Històries depurades i introduïdes en el sistema informàtic	438
Indicador de mortalitat per reacció aguda a substàncies psicoactives	
Protocols revisats, depurats i introduïts	39

h) Onada de calor

Indicador de temperatures	1 alerta de nivell 1
Indicador d'urgències hospitalàries	Sense activitats destacables
Indicadors de mortalitat	3 alertes rebudes
Comunicacions de cops de calor investigades	21
Comunicacions confirmades com a cops de calor	15

i) Registre de Mortalitat

Butlletins estadístics de defunció codificats i validats	7.822
Nre. d'històries clíniques revisades	719

j) Registre de Malalties Rares

Històries clíniques revisades	1.275
Registres acumulats 2010-2015 (residents a les Balears)	25.478

k) Registre d'Incidències

	Total	Enquestes	Histories clíniques revisades
Servei d'Epidemiologia (Mallorca)	127	18	71
UE Menorca	7	0	7
UE Eivissa	53	14	42
Més d'una illa	6	0	13
Total	193	32	133

l) Pla d'Erradicació de la Poliomielitis. Sistema de vigilància epidemiològica de les paràlisis flàccides agudes

Nre. de casos (PFA) notificats (alta en el sistema l'any 2017)	2
Nre. de casos (PFA) confirmats (alta en el sistema l'any 2017)	2
Nre. de casos de poliomielitis (alta en el sistema l'any 2017)	0
Nre. de casos (PFA) confirmats (acumulat des de l'inici SVE-PFA)	39
Nre. de casos de pòlio* (acumulat des de la implantació SVE-PFA)	1

*Cas de pòlio importat i associat al virus Sabin tipus 2.

m) Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita

Xarampió	
Casos notificats i investigats	1
Casos descartats	1
Casos compatibles o confirmats	0
Casos autòctons compatibles o confirmats	0
Casos importats d'altres CA compatibles o confirmats	0
Casos importats d'altres països compatibles o confirmats	0

Rubèola congènita	
Casos notificats i investigats	0

n) Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi

	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Total
Casos donats d'alta en el sistema	91	6	18	115
Casos donats d'alta en el sistema i detectats per vigilància activa	5	1	1	7
Casos amb seguiment de tractament finalitzat el 2017	91	3	18	112
Accions legals per demanar la custòdia judicial per a casos	0	0	1	1
TDO establerts (iniciats durant el 2017)	4	0	1	5
Històries clíniques revisades (casos-accessos)	526	16	99	641
Històries clíniques revisades (contactes-accessos)	810	14	231	1.055
Accions coordinades amb centres de salut per organitzar ECC	1	0	0	1
Contactes «estudiats» en col·laboració amb mútues laborals/SPL	194	0	0	194

o) Salut laboral. Vigilància de salut. Vigilància de salut dels treballadors que han estat exposats a amiant.

Sense activitats registrades. Durant part de l'any 2017, s'han intentat solucionar problemes de l'aplicació informàtica.

4. Difusió

a) Estadístiques de visites i accessos al microlloc www.epidemiologia.caib.es

Any	Visites	Accessos
2017	125.390	150.899

b) Informes d'elaboració externa i difusió des del Servei d'Epidemiologia

	Nre.	Receptors
Informes setmanals de Vigilància Sentinella Nacional de Grip (temporada 2016-2017)	34	355
Informes CYCEVA. Estudi nacional d'eficàcia vacunal (temporada 2016-2017)	15	52
Informes setmanals de Vigilància Nacional de les MDO	49	134
Informes diaris del Centre de Coordinació d'Alertes i Emergències Sanitàries	218	31
Informes setmanals dels plans d'eliminació del xarampió i la rubèola congènita	52	20

- c) Informes d'elaboració interna i estadístiques rutinàries (Servei d'Epidemiologia o UE dels centres insulars). Comunicacions a les fonts d'informació

* Activitat de difusió compartida amb les UE dels centres insulars		
	Nre.	Receptors
Xarxa de vigilància de les MDO. Informe anual*	1	939
Fulls de vigilància epidemiològica. Informes setmanals*	52	351
Xarxa sentinella de grip. Informes setmanals *	33	355
Xarxa sentinella de grip. Informe anual	1	376
Sida. Informe anual*	1	348
VIH. Informe anual*	1	348
Interrupcions voluntàries de l'embaràs a les Illes Balears. Informe anual*	1	312
Actualització de plans (dades de les Balears)	1	385
Total	91	-
Informes d'alta de casos en el sistema: comunicacions a les fonts d'informació		
Servei d'Epidemiologia (servei central)	1.037	-
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	52	-
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	215	-
Total comunicacions	1.304	-

- d) Alertes en el sistema sanitari. Comunicacions al Centre Nacional d'Epidemiologia

Total alertes	19
Total comunicacions al CNE	323

- e) Informes i estadístiques no rutinaris (a petició)

Estadístiques (elaborades a petició de diferents destinataris)	
Servei d'Epidemiologia (servei central)	9
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	0
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	0
Total estadístiques	9
Informes	
Servei d'Epidemiologia (servei central)	24
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular d'Eivissa	2
Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca	7
Total informes	33

5. Grups de treball

Grup de treball nacional (GTN), grup autonòmic de treball (GAT)

Reunions de grups de treballs nacionals o autonòmics: 22

- Ponència de Vigilància Epidemiològica: 4 (GTN)
- Grup de Treball del Registre Estatal de Malalties Rares: 10 (GTN)
- Grup de Treball del Sistema de Vigilància Sentinella de Grip: 3 (GTN)
- Grup de Treball de Salut Pública per a la Prevenció i el Control de la Tuberculosi: 1 (GTN)
- Grup Nacional per al Pla Nacional davant les Resistències als Antibiótics: 1 (GTN)
- Grup Autonòmic per al Pla Nacional davant les Resistències als Antibiótics: 1 (GAT)
- Comitè Tècnic de l'Estratègia de Malalties Rares: 1 (GAT)
- Comitè Interinstitucional per a Malalties Transmeses per Vectors: 1 (GAT)

6. Docència

a) Activitats impartides

- Servei d'Epidemiologia (servei central):
 - Sessió sobre formalització del certificat mèdic de defunció. CS Emili Darder. 8 de maig de 2017.
 - Sessió de formació. DGSPiP: «Registre de Mortalitat». Aula de formació de la Conselleria de Salut amb videoconferència a Eivissa i Menorca. 20 de març de 2017.
 - Pràctiques. Rotatori. 1 alumna del grau d'Infermeria. 3 i 4 d'abril de 2017.
 - Pràctiques. Rotatori. 1 alumna del grau d'Infermeria. 8 i 9 de maig de 2017.
 - VI Encontre sobre Malalties Rares i Discapacitat 2017. Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca. Presentació del Registre Poblacional de Malalties Rares. Maó, 17 de maig de 2017.
 - Sessió sobre malalties de declaració obligatòria. Hospital d'Inca, 21 de juny de 2017.

- Pràctiques. Rotatori de residents d'Infermeria Familiar i Comunitària. 2 residents de segon any. 11 i 15 de setembre de 2017.
- Curs de formalització del certificat mèdic de defunció. Edició 1. Aula de formació de la Conselleria de Salut amb videoconferència a Eivissa. Destinat a metges del Servei de Salut. 6 de novembre de 2017.
- Curs de formalització del certificat mèdic de defunció. Edició 3. Aula de formació de la Conselleria de Salut amb videoconferència a Eivissa. Destinat a metges del Servei de Salut. 30 de novembre de 2017.
- Sessió sobre malalties de declaració obligatòria. CS Son Pisà, 12 de desembre de 2017.
- Centre Insular d'Eivissa
 - Sense activitats registrades.
- Centre Insular de Menorca
 - Sense activitats registrades.

b) Activitats rebudes

- Servei d'Epidemiologia (servei central)
 - Curs d'actualització en vacunes 2017. Hospital Son Espases. 6 hores. 7 i 8 de novembre de 2017.
 - Sessió formativa. DGSPiP: «Acreditación de centros hospitalarios». 16 de gener de 2017.
 - Sessió formativa. DGSPiP: «Empoderament en salut». 30 de març de 2017.
 - VI Encontre sobre Malalties Rares i Discapacitat 2017. Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca. Maó, 17 de maig de 2017.
 - Jornada sobre Promoció de la Salut a l'Àmbit Laboral. Conselleria de Treball i Salut. Palma, 14 de juny de 2017.
 - Taller de vigilància IRAS. Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat. 20 de juny de 2017.
 - XXXV Reunió Científica de la SEE. Barcelona, 6 i 8 de setembre de 2017.

- Jornada sobre Estratègia de la Malaltia Pulmonar Obstructiva Crònica. Hospital Son Espases. Palma, 22 de setembre de 2017.
- Curs d'introducció a la investigació qualitativa. Escola de Salut Pública de Menorca. Maó, 19 de setembre de 2017.
- Rare Diseases Registries Workshop. Hospital Universitari La Paz. Health Programme of the European Union i l'Institut de Salut Carlos III. Madrid, 21 i 22 de març de 2017.
- Centre Insular d'Eivissa
 - III Jornada de Salut i Gènere de les Illes Balears (videoconferència). Conselleria de Salut. 10 de març de 2017.
 - Jornada: Dia Mundial de la Tuberculosi (videoconferència). Servei d'Epidemiologia. DGSPiP. 24 de març de 2017.
 - Jornades d'Actualització en Vacunes. Associació Espanyola de Vacunologia i Conselleria de Salut. 8 hores. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017.
 - VIII Encuentro Antiguos Alumnos Especialistas en Vacunas. Hospital Clínic San Carlos. Madrid, 8 i 9 de juny de 2017.
- Centre Insular de Menorca
 - Jornades d'Actualització en Vacunes. Associació Espanyola de Vacunologia i Conselleria de Salut. 8 hores. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017.
 - XVI Jornada de la Xarxa Sentinella de les Illes Balears. Conselleria de Salut. 4 hores. Alaró, 19 d'octubre de 2017.

7. Recerca

- a) CÁFFARO ROVIRA, M; SALOM CASTELL, M. «Prevalencia y mortalidad de la enfermedad de Huntington a partir del registro poblacional de enfermedades raras de las Islas Baleares durante el periodo 2010-2013». *Revista Española de Salud Pública*. 2017;91: 16 de febrer. e201702020.F.I. 0,693 Q4.
- b) KISSLING E; RONDY, M; I-MOVE/I-MOVE+ study team. «Early 2016/17 vaccine effectiveness estimates against influenza A(H3N2): I-MOVE multicentre case control studies at primary care and hospital levels in Europe». *Euro Surveill*. 2017;22(7):pii=30464. DOI: <http://dx.doi.org/10.2807/1560-7917.ES.2017.22.7.30464>.

- c) OLIVA, J.; DELGADO-SANZ, C; LARRAURI, A. The Spanish Influenza Surveillance System. «Estimating the burden of seasonal influenza in Spain from surveillance of mild and severe influenza disease, 2010-2016». *Influenza Other Respi Viruses*. 2017;00:1–10. <https://doi.org/10.1111/irv.12499>.
- d) GHERASIM, A.; MARTÍNEZ-BAZ, I.; CASTILLA, J.; POZO, F.; LARRAURI, A.; The CycEVA Working Group (2017). «Effect of previous and current vaccination against influenza A(H1N1)pdm09, A(H3N2), and B during the post-pandemic period 2010-2016 in Spain». *PLoS ONE* 12(6): e0179160. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0179160>.
- e) NOGUER, I.; ALONSO, J.P.; ARTEAGOITIA, J.M.; ASTRAY, J.; CANO, ROSA.; DE PEDRO, J.; GUTIÉRREZ, G.; HERVADA, X.; MARGOLLES, M.; NICOLAU, A.; NÚÑEZ, D.; POLLÁN, M.; RAMOS, J.M.; SIERRA, M.J.; VANOCLOCHA, H. «Vigilancia en salud pública: una necesidad inaplazable». *Gaceta Sanitaria*. 2017;31(4):283–285.
- f) KISSLING, E.; VALENCIANO, M.; POZO, F.; VILCU, A.M.; REUSS, A.; RIZZO, C.; LARRAURI, A. I-MOVE study team: Spain: GIMÉNEZ, J.; VANRELL, J.Ma; REINA, J. «2015/16 I-Move/I-Move+ multicentre case control study in Europe: moderate vaccine effectiveness estimates against influenza A(H1N1)pdm09 and low estimates against lineage mismatched influenza B among children. Influenza and other respiratory viruses». DOI: 10.1111/irv.12520. Manuscript accepted in line: 10 de novembre de 2017.
- g) CÁFFARO ROVIRA, M.; GIMÉNEZ DURAN, J. «Síndrome de Kawasaki, Registro poblacional de enfermedades raras de las Illes Balears». Pòster electrònic amb defensa. XXXV Reunió Científica de la SEE. Barcelona, 6-8 de setembre de 2017.
- h) CRESPI, S.; RICCI, M.L.; NICOLAU, A.; DRASAR, V.; SCATURRO, M.; CAPORATLI, M.G.; BELLA, A.; GUMÁ, M.; ROTA, M.C. Epidemiology and Microbiology of Recurrent Accommodation Sites Implications for Surveillance and Prevention». The 9th International Conference on Legionella. Roma, 26-30 de setembre de 2017.

8. Altres activitats

- a) Activitats relatives a vigilància
 - Revisió, actualització i difusió de protocols de vigilància o documents relacionats, incloses avaluacions de risc (procedents de CCAES), de les malalties següents: grip AH7N9, Zika, chikungunya, febre de Crimea Congo, paràlisi flàccida aguda-pòlio, encefalopaties espongiformes transmissibles humanes i xarampió.
- b) Activitats relatives a la vigilància de la grip

- Manteniment del sistema de vigilància de casos greus a l'Hospital Son Espases.
- Organització de la XVI Jornada de la Xarxa Sentinella de Grip de les Illes Balears.

c) Activitats relatives al Registre de Mortalitat

- Col·laboració amb el Registre de Malalties Rares.
- Col·laboració amb el Servei de Planificació i Qualitat (Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia) en l'elaboració de l'informe de cures pal·liatives del 2016.
- Col·laboració amb el Servei de Salut en el desenvolupament del projecte ANDES.
- Inici del desenvolupament del programa informàtic que facilitarà l'intercanvi de dades.

d) Activitats relatives al Registre de Malalties Rares

- Disseny, desenvolupament i proves de l'aplicació informàtica.
- Actualització del registre amb les dades dels anys 2014-2015.
- Depuració de defuncions dels anys 2014-2016 corresponents a casos inclosos en el registre.
- Validació dels registres (anys 2010-2014): malaltia de Kawasaki, hemofília A, fibrosi quística, malaltia de Huntington, síndrome de Marfan, esclerosi tuberosa, síndrome de Goodpasture, malaltia de Wilson, esclerosi lateral amiotròfica (ELA) i síndrome d'Andrade.
- Coordinació i participació en el Grup Nacional de Treball de Normalització i en el Grup Nacional de Treball de Priorització de la Llista de Malalties Rares (ReeR).
- Col·laboració amb el Servei de Salut en la recerca de casos amb possible relació amb la talidomida.

e) Activitats relatives al Programa de Control, Vigilància i Prevenció de la Tuberculosi

- Organització d'una jornada en commemoració del Dia Mundial de la Tuberculosi, el 24 de març de 2017. A la jornada desenvolupada a la seu de la DGSPiP hi han assistit uns cinquanta metges pediatres i infermers d'atenció primària de Mallorca. També s'ha retransmès per videoconferència a Menorca i Eivissa.

- Investigació i elaboració dels informes finals corresponents a tres brots de tuberculosi que han requerit estudis de contactes.
- Estudi de contactes d'un cas en un alberg social de Manacor que va requerir una col·laboració especial per part dels clínics del Centre de Salut de Manacor.

f) Activitats relatives a reunions

- Reunions d'organització i coordinació internes i altres reunions: 74.

g) Activitats relatives a altres aspectes

- Gestió i enviament de mostres biològiques per a la investigació de casos o brots: 79.
- Entrevistes en mitjans de comunicació: 4.
- Revisió de documents (*Guia de lactància materna*): 1.
- Participació en el simulacre MARSEC organitzat pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, amb participació de diverses institucions (Servei de Salut, Creu Roja, Conselleria d'Interior, etc.). Es va dur a terme a la Base Naval de Portopí i va consistir en la gestió de la recepció d'un vaixell amb part de la tripulació afectada per virus de l'Ebola.
- Preparació de la modificació normativa de notificació de malalties.
- Elaboració de plecs tècnics per contractar una empresa informàtica amb l'objectiu de millorar i ampliar el sistema d'informació del Servei d'Epidemiologia.

SERVEI DE SALUT AMBIENTAL

1. Descripció

El Servei de Salut Ambiental planifica, ordena i avalua els plans i els programes relatius a la protecció de la ciutadania respecte als agents presents en el medi, incloses les zoonosis de transmissió no alimentària. A més, gestiona els riscos i els beneficis de la salut ambiental.

a) Els programes que actualment gestiona el Servei de Salut Ambiental són els següents:

- Higiene de piscines

Les instal·lacions i les condicions de les piscines, així com la qualitat de l'aigua, els tractaments i el personal socorrista i el de manteniment, són objecte de control i de supervisió per assegurar que compleixen les normes establertes. Les característiques de les piscines han de perseguir, fonamentalment, la prevenció dels accidents i evitar el risc sanitari.

Les entitats interessades a impartir formació en matèries relacionades amb el socorrisme i amb el manteniment de les piscines poden sol·licitar l'autorització de la Conselleria de Salut, que es formalitza mitjançant un conveni. Qualsevol modificació de les condicions inicials del conveni s'ha de comunicar a la Conselleria.

La Conselleria emet un carnet acreditatiu a les persones que han superat la formació.

Els serveis d'inspecció poden supervisar els cursos per constatar l'acompliment dels requisits establerts i la realització de l'avaluació corresponent per part de l'entitat.

El Reial decret 742/2013, de 27 de setembre, pel qual s'estableixen els criteris tecnosanitaris de les piscines, disposa que les incidències a les piscines (com ofegaments, ofegaments amb resultat de mort, lesions medul·lars, traumatismes cranioencefàlics, cremades, electrocució, etc.) s'han de comunicar a l'autoritat competent, en aquest cas la Conselleria de Salut, que ho ha de notificar en el termini màxim d'un mes al Ministeri de Sanitat.

També estableix que els titulars de les piscines han de comunicar la construcció o la reforma de les piscines abans de posar-les en funcionament.

- Aigua de consum humà

L'aigua és fonamental per a la vida de l'ésser humà. No obstant això, un producte tan vital també pot ser transmissor de les denominades malalties hídriques, que, generalment, es donen en forma d'epidèmies.

Aquí rau la gran importància de la desinfecció de l'aigua de les xarxes, que és comprovada periòdicament pel Servei de Salut Ambiental, i la no menys important tasca que suposa la inspecció periòdica de les zones d'abastiment (pous, fonts, camions cisterna, aljubs i xarxes de distribució) per comprovar el manteniment d'aquestes instal·lacions des del punt de vista higiènic i sanitari, i també pel que fa a la infraestructura i la protecció dels punts de subministrament, el tractament i l'emmagatzematge de l'aigua, a fi d'evitar qualsevol tipus de contaminació.

En les inspeccions, es recullen mostres dels punts de captació, dels dipòsits, dels punts de tractaments i de les xarxes de distribució a la població, mostres que són processades en els laboratoris de la Conselleria. Es revisen les instal·lacions i se supervisa el programa d'autocontrol que tots els gestors han de tenir implantat.

Les mesures de control es basen en el compliment dels criteris sanitaris de les aigües de consum humà i de les instal·lacions que permeten el subministrament des de la captació fins a l'aixeta del consumidor, per garantir la salubritat, la qualitat i la neteja, amb la finalitat de protegir la salut de les persones dels efectes adversos derivats de qualsevol tipus de contaminació de les aigües.

- Productes químics

El Servei de Salut Ambiental és l'òrgan competent per exercir les funcions de vigilar i inspeccionar els fabricants, distribuïdors i usuaris intermedis, i controlar que compleixen els reglaments europeus REACH i CLP (classificació, envasament i etiquetatge de substàncies i mescles).

Gestiona el Registre Oficial d'Establiments i Serveis Biocides (ROESB) de les Illes Balears i les alertes que notifica el Sistema d'Intercanvi Ràpid d'Informació de Productes Químics (SIRIPQ).

També participa en projectes europeus de control de productes químics.

- Sanitat mortuòria

Mitjançant aquest programa, es regulen les pràctiques sanitàries sobre cadàvers i restes mortuòries, i es vigila el compliment de les condicions tècniques i sanitàries de les empreses funeràries, les activitats que duen a terme, els mitjans que utilitzen per a una correcta prestació de serveis i l'aplicació de les normes als cementeris.

- Residus sanitaris

Les mesures de control estan encaminades a vigilar les condicions sanitàries exigibles en la gestió dels residus procedents d'activitats, instal·lacions i serveis sanitaris ubicats a les Illes Balears, per garantir la protecció de la salut pública, la millora del medi ambient i la prevenció de la contaminació ambiental. S'entenen com a centres sanitaris, els hospitals, els centres de salut, els consultoris professionals, els laboratoris i els serveis veterinaris, entre d'altres.

- Legionel·losi

La legionel·losi és una malaltia bacteriana d'origen ambiental. La infecció pot ser adquirida en l'àmbit comunitari i hospitalari. Està associada a instal·lacions, equips i edificis.

Les mesures de prevenció i de control s'apliquen a les instal·lacions que utilitzen aigua en el seu funcionament, que produeixen aerosols i que es troben ubicades a l'interior o a l'exterior d'edificis d'ús col·lectiu o en instal·lacions industrials que poden ser susceptibles de convertir-se en focus de propagació de la malaltia.

L'autoritat sanitària competent fa una valoració del risc de les instal·lacions i requereix que s'adoptin una sèrie de mesures encaminades a prevenir i a controlar la legionel·losi. En les inspeccions de les infraestructures, s'hi inclou el protocol d'inspecció, i es facilita l'assessorament i les directrius sanitàries que s'han de seguir.

Les entitats interessades a impartir formació per al manteniment d'instal·lacions amb risc de legionel·la poden sol·licitar l'autorització de la Conselleria. Els serveis d'inspecció poden supervisar els cursos per constatar el compliment dels requisits establerts i la realització de l'avaluació corresponent per part de l'entitat.

- Aigües de bany

A les Illes Balears, les aigües de bany considerades són les marítimes, i les zones de bany són les que conformen les platges. L'objectiu general del programa d'estudi de la qualitat sanitària de les aigües costaneres és obtenir les dades estadísticament significatives, la informació científica i els principis tècnics necessaris per avaluar l'estat de contaminació de les aigües costaneres en tots els aspectes que puguin afectar la salut pública. Els objectius immediats del programa són crear un sistema de vigilància de les condicions sanitàries de les zones d'esplai i elaborar estudis dels efectes que causen les condicions sanitàries inadequades en la salut pública.

Les mesures de control es basen en el compliment dels criteris de qualitat mínima exigibles a les aigües de bany i a les zones en què es localitzen amb vista a la protecció de la salut pública i a la millora de les condicions de vida dels usuaris. També es configura un sistema d'informació adequat. El Servei de Salut Ambiental

de la Direcció General de Salut Pública i Consum fa un control a les zones d'aigües de bany que inclou:

- A les aigües de bany: preses de mostres per a la determinació analítica d'enterococs intestinals i *Escherichia coli* i una inspecció visual per avaluar la presència de residus flotants.
- A la platja: vigilància visual de les condicions de neteja i d'higiene.
- Programa de Zoonosis no Alimentàries

Les zoonosis són les malalties dels animals, especialment les transmissibles a les persones.

El Servei de Salut Ambiental és el responsable de vigilar les malalties zoonòtiques que suposen un risc per a la salut pública i que deriven de compartir espais i de conèixer amb animals, així com les que són transmeses a través de vectors (insectes, artròpodes, etc.), en col·laboració amb els serveis d'Epidemiologia i de Promoció de la Salut.

Actualment, gestiona el Programa de Vigilància contra la Ràbia dels Animals Domèstics, amb la col·laboració del Servei Balear de Salut (IB-Salut), i participa en la vigilància de les malalties transmeses per vectors i en la coordinació del Comitè Autònom de Seguiment de Malalties Transmeses per Vectors. També assessora en aquesta matèria els professionals sanitaris, els tècnics d'administracions locals i els ciutadans que ho requereixen.

- Espai sense fum

El que estableix la normativa sobre les limitacions en la venda, el subministrament i el consum dels productes de tabac és objecte de control i de vigilància. El dret de la població no fumadora a respirar aire no contaminat pel fum de tabac preval sobre el de les persones fumadores.

A més de les actuacions pròpies del Servei de Salut Ambiental, també la Guàrdia Civil i la Policia Local ens envien les denúncies que es presenten sobre aquesta matèria, per proposar els expedients sancionadors que siguin procedents.

Tota la informació relativa a la lluita contra el tabaquisme que ha fet el Servei de Salut Ambiental està descrita a l'apartat «Lluita contra el tabaquisme».

- Centres de bronzejat artificial i tatuatges

La utilització creixent dels centres de bronzejat pot comportar perills per a la salut com a conseqüència de l'exposició del cos humà a radiacions UVA, ja que el bronzejat artificial s'ha relacionat, d'ençà que s'ha introduït en cosmètica, amb una sèrie d'efectes perjudicials per a la salut.

El Servei de Salut Ambiental controla y supervisa que aquests centres compleixin la normativa.

Els operadors d'aparells de bronzejat artificial han de tenir uns nivells de coneixements suficients per garantir una prevenció efectiva dels riscos per a la salut que puguin derivar de l'exposició a radiacions ultraviolades.

Les entitats formadores han de presentar la comunicació responsable prèvia a l'inici de l'activitat a la Direcció General de Salut Pública i Participació.

- Informes de llicències d'activitat, d'avaluació d'impacte ambiental i d'altres

La Conselleria de Salut col·labora amb totes les administracions prestant assistència tècnica, que inclou la inspecció i l'emissió d'informes sobre els aspectes sanitaris de les activitats a petició de les administracions implicades (ajuntaments, consells insulars), i participant activament en la Junta Autonòmica d'Activitats de les Illes Balears com a membre d'aquesta.

La Conselleria de Salut està a disposició tant dels ajuntaments com dels consells insulars per elaborar informes sanitaris sobre els projectes de les activitats que s'estiguin tramitant i que els serveis tècnics dels ajuntaments o dels consells insulars considerin oportuns, sempre des del punt de vista sanitari.

- b) El Servei de Salut Ambiental disposa de tècnics de protecció de la salut (TPS) a Palma i als centres comarcals d'Inca i Manacor, així com als centres insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

Serveis Centrals (Palma):

Cap de servei

- Cap de secció VII: productes químics, residus sanitaris, control de legionel·losi, zoonosis no alimentàries, espais sense fum
 - Cap de negociat III (vacant)
 - Cap de negociat VI
- Cap de secció XIII: higiene de piscines, aigües de consum humà, sanitat mortuòria, aigües de bany, regeneració d'aigües residuals, activitats molestes
 - Cap de negociat IV
 - Cap de negociat XIII
- Cap de negociat XI: bronzejat artificial (baixa bona part de l'any)
- Mostrejador d'aigües de bany
- Tècnics de protecció de la salut
 - Palma: 6 (1 plaça vacant)

- Inca: 2
- Manacor: 2 (1 plaça vacant)
- Menorca: 2 i 1 coordinador. 1 mostrejador d'aigües de bany
- Eivissa i Formentera: 2 i 1 coordinador. 1 mostrejador d'aigües de bany

A més, compta amb personal administratiu:

- Cap del negociat XXII
- Auxiliars: 4

2. Activitats més rellevants de l'any

- a) Per millorar la qualitat del servei i poder garantir els resultats, s'ha seguit treballant en l'acreditació de preses de mostres per a la determinació de legionel·la i per a l'anàlisi *in situ* de clor i de temperatura. S'han qualificat tres nous tècnics.
- b) Formació de dues tècniques de protecció de la salut per fer tasques d'inspecció i de control.
- c) Participació en el projecte europeu Reach and Force-4 per comprovar el compliment de l'annex XVII del REACH sobre restriccions de determinades substàncies: crom en articles de cuir (sabates) i toluè en pintures en esprai.

3. Indicadors

- a) Higiene de piscines

Dades del registre de piscines

REGISTRE DE PISCINES	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa-Formentera	Total
Altes vasos	86	7	21	14	37	165
Baixes vasos	6	1	4	0	9	20
Modificacions	24	14	15	9	12	74

Inspeccions realitzades

INSPECCIÓ DE PISCINES	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa-Formentera	Total
Establiments inspeccionats	56	46	42	64	42	250
Vasos inspeccionats	128	93	100	91	102	514
Paràmetres inspeccionats	265	279	394	306	244	1.488
Inspeccions totals	60	46	46	68	46	266

Relació d'incidències notificades

INCIDÈNCIES PISCINES	Mallorca	Menorca	Eivissa Formentera	Total
	27	4	24	55

Els titulars dels establiments amb piscina han de notificar a la Conselleria de Salut els incidents. Dels 55 incidents comunicats, el 78 % correspon a homes i el 22 % a dones. La franja d'edat més freqüent és entre 25-50 anys, amb un 35 %. Segons el tipus de piscina, el 29 % són establiments en els quals l'activitat principal és el bany (poliesportius, parcs aquàtics, etc.) i el 71 % és un servei complementari (establiments turístics).

Activitats de formació:

FORMACIÓ PISCINES	Balears	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Cursos de socorristes	132						132
Cursos de manteniment	121						121
Carnets de socorristes	1.399						1.399
Carnets de manteniment	1.115						1.115
Duplicats	44						
Convalidacions	288						288
Modificació i nous convenis cursos de socorristes	15						15
Modificació i nous convenis cursos de manteniment	17						17
Inspeccions		3	1	8	3	2	17

b) Aigües de consum humà

AIGÜES DE CONSUM HUMÀ	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Zones d'abastiment inspeccionades	39	33	38	35	14	159
Pous inspeccionats	26	25	23	22	27	123
Dipòsits inspeccionats	46	17	35	1	48	147
Tractaments inspeccionats	27	2	39	3	28	99
Xarxes inspeccionades	32	30	32	30	31	155
Autocontrol inspeccionat	17	-	16	4	9	46
Camions cisterna inspeccionats	15	3	3	-	7	28
Mostres recollides	34	47	43	53	84	261
Controls de cloració	19	39	32	28	131	249
Informes	-	5	3	-	-	8
Inscripcions i modificacions del registre						43
Projectes d'instal·lacions						33

c) Productes químics

PRODUCTES QUÍMICS	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Establiments i serveis inspeccionats	5	1	1	-	2	7
Establiments distribuïdors inspeccionats	2	2	1	-	-	5
Inspeccions	10	3	2	-	2	17
Inscripció ROESB						3
Modificació ROESB						9

d) Sanitat mortuòria

SANITAT MORTUÒRIA	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Projectes de funeràries	2					2
Projectes de cementeris	2					2
Inspeccions				10	1	11
Autoritzacions de trasllats	746	127	154	26	288	1341
Autoritzacions d'embalsaments	211	37	40	21	83	392
Autoritzacions d'incineracions	1949	124	138	91	201	2503
Total autoritzacions	2906	289	331	138	572	4236

e) Residus sanitaris

Informes de plans de gestió	19
Inspeccions	1

f) Control de legionel·la

Inspeccions:

INSPECCIÓ DE LEGIONEL·LA	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Establiments inspeccionats	168	100	53	48	43	412
Mostres recollides	346	124	114	46	84	714
Controls de cloració	523	680	497	140	221	1.791
Inspeccions	191	106	61	52	52	462
Informes	79	31	3	-	-	113

Activitats de formació sobre legionel·la:

FORMACIÓ LEGIONEL·LA	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa Formentera	Total
Cursos de	90					90

formació						
Certificats supervisats	670					670
Cursos inspeccionats	6	5	2	1	1	15
Modificació i noves empreses de formació	12					12

g) Aigües de bany

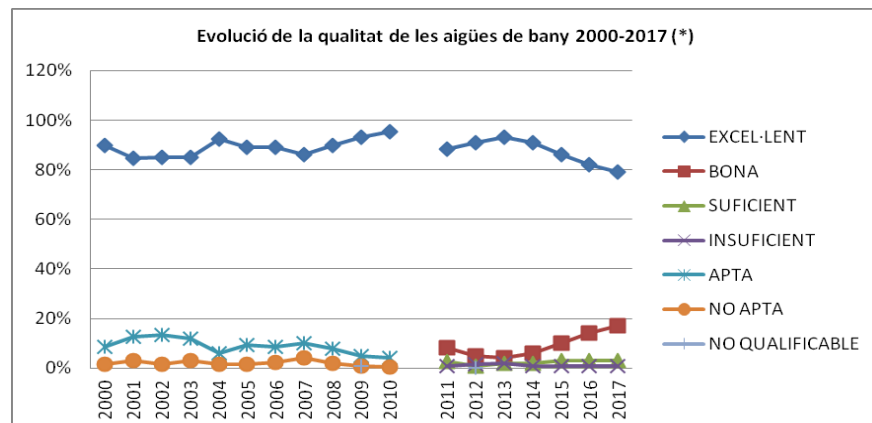
AIGÜES DE BANY	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total
Punts de mostreig	115	30	41	7	193
Mostres	1089	329	429	70	1917
Informes	174	9	16	-	199

D'acord amb el Reial decret 1341/2007, la qualificació sanitària de l'aigua de bany s'ha de fer prenent la sèrie de dades de quatre anys, és a dir, els quatre anys que comprèn el període 2014-2017, i en funció dels percentils que indica la normativa.

Els resultats han estat els següents:

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Total
Excel·lent	91 (79 %)	24 (80 %)	31 (76 %)	7 (100 %)	153 (79 %)
Bona	18 (16 %)	5 (17 %)	(22 %)	0	32 (17 %)
Suficient	4 (3 %)	1 (3 %)	1 (2 %)	0	6 (3 %)
Insuficient	2 (2 %)	0	0	0	2 (1 %)

A continuació, es mostra una gràfica de l'evolució de la qualitat de les aigües de bany durant el període 2000-2017.



(*) Del 2000 al 2010, l'avaluació es du a terme conforme a la Directiva 76/160/CEE i al Reial decret 734/1988. A partir de l'any 2011, l'avaluació es fa d'acord amb la Directiva 2006/7/CE i el Reial decret 1341/2007, per aquest motiu s'observa un tall en la continuïtat de la gràfica.

h) Zoonosis no alimentàries

Vigilància epidemiològica de la ràbia. Es basa en el control i el seguiment de les notificacions d'agressions d'animals a persones fetes per centres sanitaris, policies locals, ajuntaments, veterinaris i particulars. Segons uns criteris establerts,

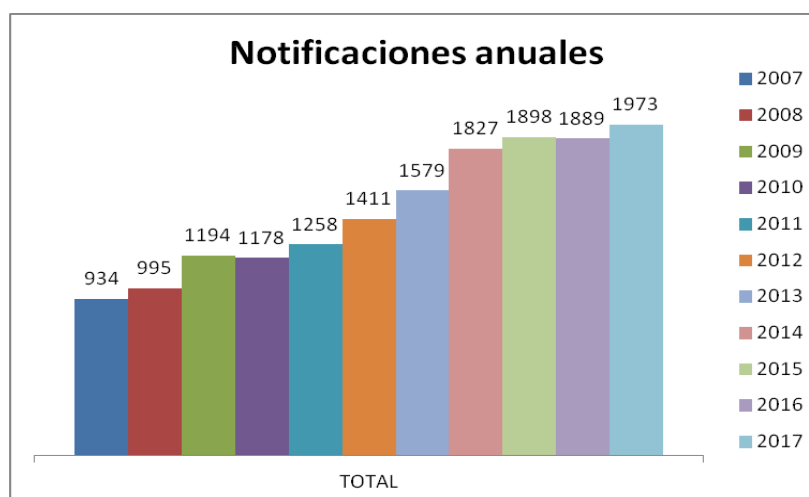
s'avalua cada cas i, si és necessari, es fa una enquesta epidemiològica dels pacients i se sol·licita informació i documentació als propietaris dels animals. Quan l'avaluació mostra elements de risc, un veterinari du a terme una observació sanitària de l'animal durant catorze dies. Si l'animal mor o presenta simptomatologia compatible, pren una mostra de l'encèfal i la remet al laboratori de virologia del Centre Nacional de Microbiologia per detectar antígens ràbics.

L'any 2017, s'han rebut les notificacions següents:

NRE. D'ANIMALS AGRESSORS						Animals morts		Observacions antiràbiques
Nre. total	Per espècies					Nre. d'anàlisis d'encèfals	Resultats	
	Cans	Moixos	Rates	Ratapinyades	D'altres			
1.973	1.567	357	20	0	29	0	0	54

Totes les observacions han estat negatives. No s'ha indicat cap cas de presa de mostres.

A continuació, hi ha l'evolució del nombre de notificacions presentades en els darrers anys:



i) Espai sense fum

Les dades globals es poden consultar a l'apartat «Lluita contra el tabaquisme».

j) Centres de bronzejat artificial

S'ha donat d'alta una nova empresa de formació de tatuatges i pírcings, que ha impartit tres cursos.

k) Llicències d'activitat, projectes

	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa i Formentera	Total
Informes	98	23	8	17	12	158

emesos						
--------	--	--	--	--	--	--

l) Denúncies

DENÚNCIES	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa i Formentera	Total
	54	13	7	3	2	79

m) Sancions

SANCIONS	Palma	Inca	Manacor	Menorca	Eivissa i Formentera	Total
	67	5	14	3	24	112

4. Difusió

- Publicació d'una nota informativa sobre el servei de contenidors per recollir i eliminar radiografies i restes de mercuri. Portal de Salut Ambiental. Gener de 2017.
- Dia Mundial contra la Ràbia. Publicació d'una nota informativa al portal de Salut Ambiental de la DGSPiP. 30 de setembre.
- Vigilància de les aigües de bany. Resultats analítics dels punts de mostreig de les aigües de bany (valoració puntual). Informe de control sanitari de les aigües de bany.
- Comunicació de les convocatòries de cursos de formació en prevenció de la legionel·losi.
- Memòria anual de l'any 2016.

5. Grups de treball

- Grup de treball tècnic per elaborar una guia d'autocontrol en piscines.
- Grup de treball tècnic per actualitzar els procediments i la documentació de productes químics a la nova normativa de classificació (Reglament CLP).
- Ponències de sanitat ambiental del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
- Comitè Tècnic de Control de Malalties Transmeses per Vectors.
- Subcomitè d'Autoritzacions Ambientals Integrades.
- Subcomitè d'Avaluacions Ambientals Estratègiques.
- Subcomitè d'Avaluacions d'Impacte Ambiental.

- h) Comissions d'activitats classificades.
- i) Comissió de Seguiment de la Gestió de Residus no Perillosos de Mallorca.
- j) Grup de Treball de Salut Laboral de la DGSPiP.
- k) Grup de Treball de Tabaquisme de la DGSPiP.
- l) Grup de Treball d'Obesitat de la DGSPiP.

6. Normativa

- a) Sanitat mortuòria

S'ha continuat treballant en l'elaboració d'un decret, que ja està acabat i pendent del Consell Consultiu.

- b) Residus sanitaris

S'ha elaborat el Projecte de decret de residus sanitaris juntament amb el Servei de Residus de la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca.

7. Docència

- a) Impartits

- Ponència: «La situació de la ràbia animal i humana», al Curs d'actualització en vacunes 2017. Hospital Universitari Son Espases. 8 de novembre de 2017.
- Participació en la sessió inicial per a ajuntaments sobre el Programa de Vigilància del Moscard Tigre de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca. 15 de novembre de 2017.
- Jornada a HOTEOMA: «Legionella en el punto de mira. Nuevo marco en la prevención y control». 28 de novembre de 2017.
- Jornada de Productes Químics a la Fundació del Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears. Interpretació d'etiquetes i fitxes de dades de seguretat. Abril de 2017.

- b) Rebuts

- «Legionela en el punto de mira. Nuevo marco en la prevención y control».
- Productes químics.

8. Altres activitats

a) Zoonosis

- Comitè Autonòmic de Seguiment de Malalties Transmeses per Vectors. Reunió el 12 de març de 2017.
- Seguiment d'un cas important de dengue.
- Elaboració, juntament amb la coordinació de vacunes, dels criteris per aplicar tractaments antiràbics postexposició. Activitat dirigida al personal sanitari del Servei de Salut de les Illes Balears.
- Participació en el grup de treball per a l'elaboració de criteris tècnics per a colònies felines, amb el Servei de Protecció d'Espècies, el Servei de Ramaderia, el COFIB i l'Ajuntament de Palma.

b) Qualitat del Servei

Modificació de documentació de qualitat del Servei: dos procediments generals (PG03-Immobilitzacions i PG04-Suspensions d'activitat) i una instrucció general (IG06-Control de productes químics).

SERVEI DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA I NUTRICIÓ

1. Descripció

L'objectiu del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició és procurar un alt nivell de protecció de la salut respecte als aliments que s'ofereixen a la nostra societat.

L'equip humà encarregat d'aquesta tasca està format per 59 titulats superiors, dels quals 50 són llicenciats en Veterinària i 9 són llicenciats en Farmàcia. Aquest equip es complementa amb 1 auxiliar d'inspecció al sector de Manacor, que comparteix feines amb el Servei de Salut Ambiental, i 5 auxiliars administratius.

L'equip tècnic està format per 9 persones als Serveis Centrals, amb tasques de planificació; 5 coordinadors amb tasques de programació, i 30 tècnics de seguretat alimentària, 13 veterinaris d'escorxadors i 2 veterinaris de suport, distribuïts entre els cinc sectors: Palma, Inca, Manacor, Menorca, Eivissa i Formentera.

Els coordinadors dels centres de Menorca i Eivissa comparteixen tasques amb el Servei de Salut Ambiental, i els coordinadors dels centres d'Inca i Manacor desenvolupen a més les tasques de coordinació dels centres respectius.

a) Control oficial

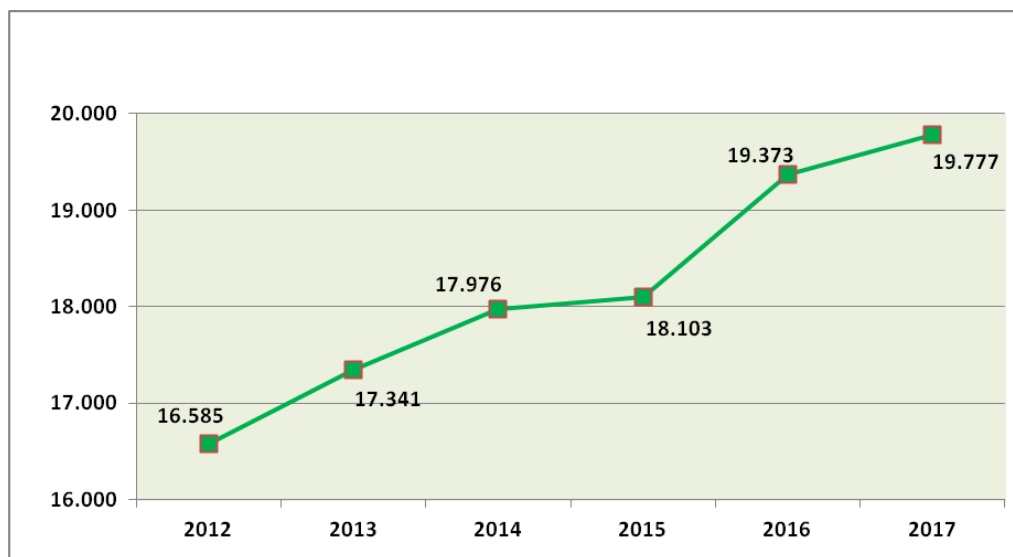
La principal tasca del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició és dur a terme el control oficial de la seguretat alimentària, tasca emmarcada en el Pla Nacional de Control Oficial de la Cadena Alimentària (PNCOCA). Majoritàriament, es controla el cens d'establiments alimentaris. El 31 de desembre, el Registre Sanitari d'Establiments Alimentaris de les Illes Balears tenia censats 19.777 establiments, 2.488 establiments industrials i 17.289 minoristes d'alimentació.



GOIB

Gràfica que mostra l'increment del nombre d'establiments alimentaris a les Illes Balears.

Nre. d'establiments a 31/XII/2017	Fabr.	Env.	Emmagat.	Distr.	Min.	Altres	TOTAL
Sector 1: Carn i derivats	149	1	27	43	709	13	942
Sector 2: Peixos, mol·luscs bivalves i derivats	32	6	57	15	176	10	296
Sector 3: Ous i derivats	1	12	10	6			29
Sector 4: Llet i derivats	100	3	2		6		111
Sector 5: Greixos comestibles, excepte la mantega	47	34	6	5	6		98
Sector 6: Cereals i derivats	317	3	6	6	460		792
Sector 7: Vegetals i derivats	81	37	70	15	89		292
Sector 8: Edulcorants naturals i derivats, mel i productes relacionats amb la seva extracció	34	15	5	3	9		66
Sector 9: Condiments i espècies	23	6	3	3	6		41
Sector 10: Aliments estimulants, espècies vegetals per a infusions i derivats	14	4	5	5	9		37
Sector 11: Menjars preparats i cuines centrals	183		2	1	13.745		13.931
Sector 12: Alimentació especial per complements alimentaris	12		19	10	12		53
Sector 13: Aigües per beure envasades	23	9	6	4			42
Sector 14: Gelats	31		5	1	181		218
Sector 15: Begudes no alcohòliques	20		5	2	7		34
Sector 16: Begudes alcohòliques	138	6	39	16	10		209
Sector 17: Additius, aromes i coadjuvants	6	3	8				17
Sector 18: Materials en contacte amb aliments	14		10	4			28
Sector 19: Establiment polivalent	8	33	492	144	1.860		2.537
	1.233	172	777	283	17.289	23	19.777



ACTIVITATS DE CONTROL OFICIAL

Programes establerts en el Pla Nacional de Control Oficial de la Cadena Alimentària

El control dels establiments alimentaris i dels aliments es fa oficialment des de distintes línies d'acció, entre les quals hi ha l'activitat inspectora de les condicions d'un establiment, les troballes d'escorxadors, la descripció de manipulació, etc. Una altra línia d'acció és l'auditoria dels establiments alimentaris, per la qual s'avalua la idoneïtat dels processos dels operadors econòmics amb la finalitat d'assegurar la innocuïtat dels aliments. Finalment, es du a terme l'anàlisi laboratorial, per investigar perills microbiològics, físics, químics o nutricionals presents en els aliments.

- **Programa de control general d'establiments alimentaris**

Aquest programa avalua els requisits generals dels establiments: estructurals, d'higiene i manipulació. Així mateix, inclou la comprovació de la traçabilitat dels productes, l'eliminació dels subproductes animals no destinats a consum humà (SANDACH), la formació dels treballadors (operacional) i l'etiquetatge dels productes.

El nombre d'unitats de control ha estat de 6.897 (annex b).

Els principals incompliments detectats es diferencien segons que hagin estat de caràcter estructural (1.509), operacional (4.677) o de producte (66) (annex c). En els annexos b i c es presenta la distribució per sectors alimentaris.

- **Programa de control dels autocontrols als establiments alimentaris**

El Reglament (CE) 852/2004 estableix que els operadors d'empreses alimentàries estan obligats a dissenyar, aplicar i mantenir un sistema d'autocontrol documentat, basat en els principis d'anàlisi de perills i punts de control crític (APPCC), i les autoritats competents han de fer controls oficials amb la finalitat d'assegurar que compleixen els requisits legals de manera coherent i eficaç.

Les auditories impliquen un examen sistemàtic dels processos. Consisteixen en una revisió documental dels plans de seguretat alimentària de l'empresa alimentària, la qual cosa inclou l'estudi dels prerequisits estructurals i operacionals, les matèries primeres, els ingredients, els coadjuvants tecnològics, els materials i els objectes en contacte amb els aliments, el producte final, l'etiquetatge, etc. Feta la valoració del sistema d'autocontrol documentat, se'n comprova *in situ* la implantació correcta, s'estudien les evidències, se sol·liciten accions correctores i s'emet l'informe final.

Una auditoria del sistema, del procés o del producte d'una indústria alimentària implica un estudi profund dels processos de producció dels aliments.

El nombre d'auditories fetes a les indústries alimentaries han estat 1.038. S'han detectat 452 incompliments que han provocat modificacions en els programes de seguretat alimentària dels distints operadors econòmics.

En els annexos *d* i *e* es presenta la distribució per sectors alimentaris.

- **Programa de control del benestar animal a l'escorxador**

L'objectiu general és garantir que es fan controls oficials amb la finalitat de reduir l'aparició de riscos que alterin el benestar animal en els escorxadors durant les operacions de descàrrega, estabulació, operacions relacionades amb el sacrifici dels animals i operacions connexes.

En total, s'han fet cinc controls programats. La majoria de les deficiències són de tipus operacional; sobretot s'han de millorar els procediments de supervisió del sistema d'atordiment dels animals.

- **Programa de control diari als escorxadors**

Per les seves característiques especials, cal fer una menció de la tasca de protecció de la salut feta als escorxadors. La funció principal dels serveis d'inspecció veterinaris és controlar tot el procés, des que arriben els animals a l'escorxador fins que se n'obté la carn, per així garantir que només siguin declarades aptes per al consum humà les carns que no presentin cap risc per a la salut pública ni per a la sanitat animal.

En resum, les actuacions fetes pels veterinaris d'escorxadors es poden classificar en els grups següents:

1. Inspecció *ante mortem*, de la qual també cal destacar els controls per garantir el benestar animal durant l'estabulació i l'atordiment.
2. Control d'higiene de les operacions.
3. Inspecció *post mortem*.
4. Control del marcatge sanitari.
5. Control de l'oreig de les canals.
6. Control de l'eliminació dels subproductes animals no destinats al consum humà (SANDACH).
7. Presa de mostres i analítiques, entre les quals cal destacar la determinació de triquina en animals de l'espècie porcina i equina, la presa de mostres d'encefalopaties espongiformes transmissibles (EET) en rumiants, la presa de mostres d'animals positius en tuberculosi, la presa de mostres per investigar la presència de residus, etc.

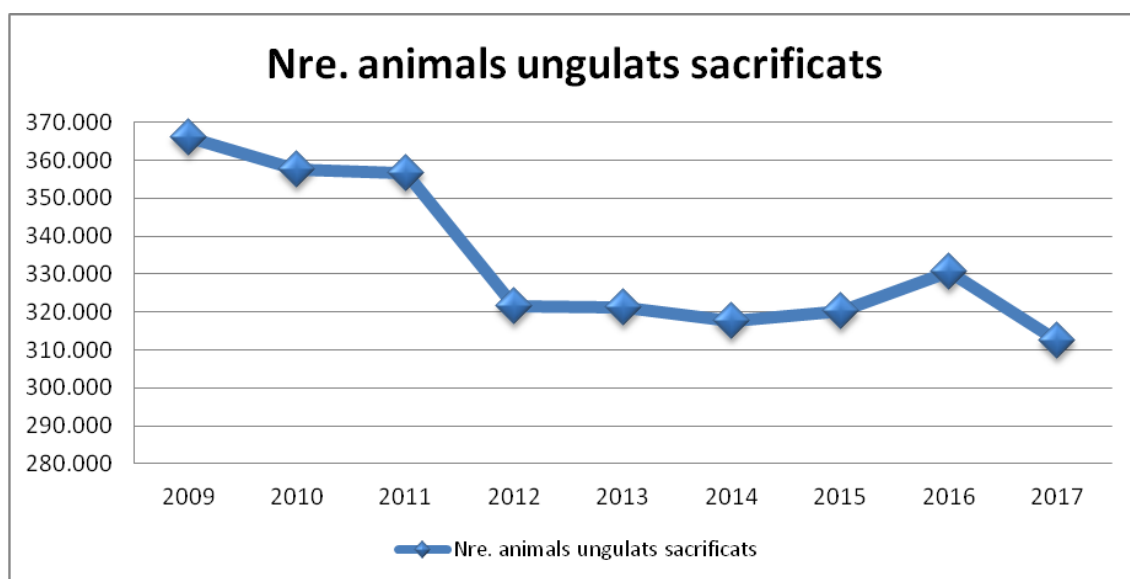
Als escorxadors de les Illes Balears, l'any 2017 s'han sacrificat 447.935 animals.

Espècie	Nre. d'animals 2017
Bovins	9.312
Petits remugants	166.367
Porcins	136.590
Equins	22
Aviram	133.522
Conills	2.122
Total	447.935

Taula 1: Nombre d'animals sacrificats l'any 2017.

Evolució de la tendència del nombre d'animals sacrificats als escorxadors de les Illes Balears

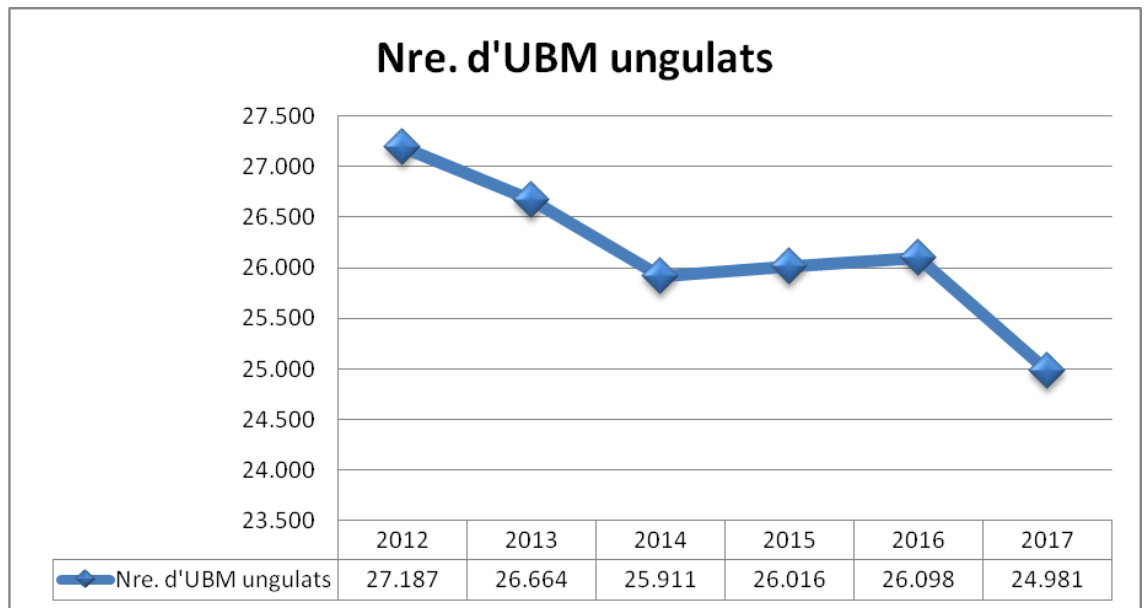
En general, el nombre d'animals ungulats domèstics sacrificats ha disminuït progressivament, tal com es pot comprovar a la gràfica 1, ja que ha passat de 365.859 el 2009 a 312.291 el 2017. Tot i que en els darrers anys s'ha estabilitzat, continua en descens.



Gràfica 1: Nombre d'animals ungulats sacrificats el 2017.

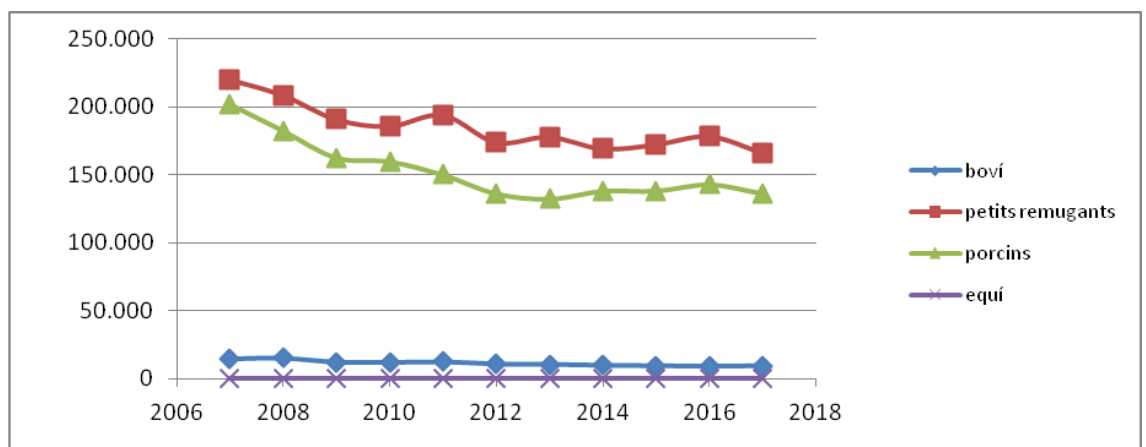
Si feim el càlcul en unitats de bestiar major (UBM), es pot apreciar també el descens de l'any 2017.

UBM: Unitat d'equivalència de les espècies animals que permet calcular les càrregues sumades de les distintes espècies ramaderes.



Gràfica 2: Evolució del nombre d'UBM en el període 2012-2017.

El nombre d'animals sacrificats a les Illes Balears ha disminuït progressivament, excepte l'any 2012, quan el tancament de l'escorxador de Palma va produir una baixada significativa dels animals sacrificats. A partir de l'any 2015, s'ha produït un petit increment d'animals sacrificats que ha afectat principalment els petits remugants i porcins, però que continua en descens el 2017.

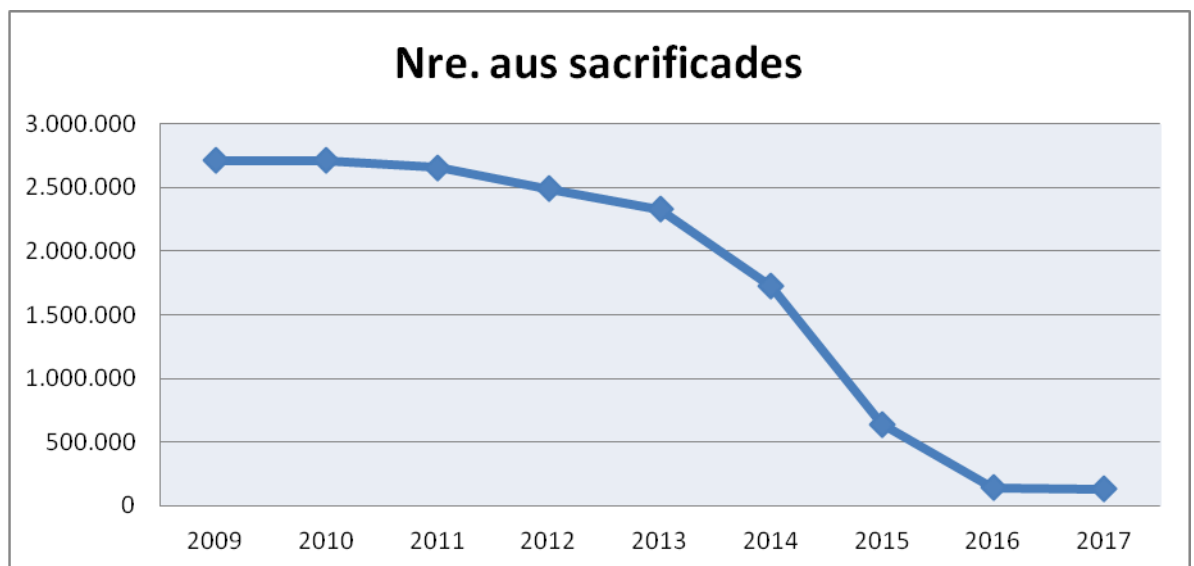


Gràfica 3: Nombre d'ungulats sacrificats per espècie animal en el període 2007-2017.

Pel que fa a la resta d'espècies, cal destacar la baixada de la quantitat d'aus sacrificades a les Illes Balears, que ha passat de 2.713.012 a 133.522. El motiu principal ha estat el cessament d'activitat del principal escorxador d'aus a Mallorca.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aus	2.714.084	2.656.629	2.491.935	2.327.752	1.723.124	639.953	142.776	133.522
Conills	2.698	2.423	1.769	3.048	3.194	2.446	2.793	2.122
Estruços	5	0	3	0	0	0	0	0

Taula 2: Nombre d'aus, conills i estruços sacrificats en el període 2010-2017.



Gràfica 4: Evolució del nombre d'aus sacrificades en el període 2009-2017.

- **Programa d'erradicació de la tuberculosi**

L'objectiu és impedir que la carn dels animals destinats a consum humà pugui ser transmissora de tuberculosi.

Durant l'any 2017, s'han pres un total de 69 mostres d'animals de l'espècie bovina, procedents de 27 explotacions diferents, 16 de localitzades a Mallorca i 11 a Menorca, per determinar la presència del complex *Mycobacterium*.

Dels 69 animals, 68 procedeixen de la campanya de sanejament, amb reacció positiva a la tuberculina, feta pel Servei de Ramaderia, i només s'ha detectat un animal amb lesions compatibles amb la malaltia durant el sacrifici rutinari a l'escorxador.

Fins al 31 de desembre, dels resultats laboratorials, s'han confirmat tres animals amb lesions histopatològiques compatibles amb tuberculosi, dos amb reacció positiva a la PCR (*polymerase chain reaction*), dos de compatibles amb *Mycobacterium* spp. i dos amb *Mycobacterium avium*.

- **Programa de vigilància epidemiològica de les encefalopaties espongiformes transmissibles (EET)**

L'objectiu d'aquest programa és garantir que es fan controls oficials amb la finalitat que els productes alimentaris que es lliuren al mercat no contenen agents transmissors de les encefalopaties espongiformes transmissibles (EET) que puguin suposar un risc per a la salut humana.

En total, s'han pres i analitzat 44 mostres d'encèfals per determinar la presència d'EET, 1 boví (no destinat a consum humà, atès que va morir al corral de l'escorxador), 34 ovins i 9 caprins destinats a consum. Tots els resultats han estat negatius.

El 2017, tots els escorxadors han participat en el mostreig, excepte els escorxadors de Felanitx i Formentera. Així mateix, per tercer any consecutiu, també s'han complert els objectius de mostreig establerts tant per al bestiar oví com per al caprí.

- **Programa de control sobre la informació d'aliments i materials en contacte amb aliments lliurats al consumidor final**

En el marc d'aquest programa, es dona compte dels resultats de les inspeccions visuals (sense determinacions analítiques) i de la informació facilitada al consumidor amb repercussions en la seguretat dels aliments.

Els incompliments i les deficiències es refereixen a:

- Informació obligatòria de l'etiquetatge
- Additius
- Al·lèrgens
- Informació nutricional
- Declaracions nutricionals i de propietats saludables
- Materials en contacte amb aliments

A les 6.865 unitats de control en què s'ha inclòs aquest ítem, hi ha hagut 2.775 incompliments, la majoria referits a informació deficient relativa a la presència en els aliments d'al·lèrgens i de substàncies que poden causar intoleràncies.

En els annexos es presenta la distribució per sectors alimentaris.

Així mateix, com a pas previ de pròximes campanyes d'inspecció per vigilar el correcte etiquetatge nutricional dels aliments, durant el mes de novembre el Servei de Seguretat Alimentària ha duit a terme una campanya de presa de mostres en centres educatius per tal de determinar el contingut de sal i d'àcids grassos trans en els aliments.

De les 20 mostres recollides per determinar àcids grassos trans, només 2 han resultat amb valors superiors a la recomanació feta per l'Organització Mundial de la Salut. Aquests dos resultats estarien més relacionats amb el tipus d'aliment que no amb la utilització d'aquests tipus d'àcids grassos, ja que alguns aliments poden contenir-ne de manera natural.

Pel que fa als resultats de les mostres per determinar sal, els resultats no han estat tan satisfactoris, ja que 11 dels 21 aliments mostrejats han donat valors

superiors a la mediana dels resultats de l'estudi que el 2012 va elaborar l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició sobre continguts de sal en els aliments a Espanya. La conclusió d'aquesta darrera dada és que el contingut de sal dels aliments que se serveixen als menjadors escolars no és diferent del que es pot trobar en els aliments que es venen als supermercats.

Per aquest motiu, i encara que aquests valors considerats individualment no tenen rellevància per si mateixos, sinó que han de ser considerats segons el contingut total de la dieta, els responsables del Servei de Seguretat Alimentària assenyalen la necessitat de seguir treballant, tant les institucions com els agents econòmics, en la reducció de sal en els aliments, especialment en l'àmbit escolar, tenint en compte que en aquestes etapes d'infància i joventut és quan s'adquireixen els comportaments que perduraran al llarg de la vida.

Una de les principals dificultats a l'hora de conèixer la ingesta de sal és el fet que aquesta no tan sols prové de la sal utilitzada amb el saler, sinó també de la que es troba formant part dels aliments, principalment dels processats.

- **Programa de control d'ingredients tecnològics en aliments**

Control de l'ús correcte dels sulfits

Els sulfits són derivats del sofre que s'utilitzen com a additiu conservant dels aliments. Poden produir hipersensibilitat.

Durant l'any 2017, s'ha investigat l'ús correcte de sulfits en establiments carnis i en gambes d'origen local.

L'objectiu de la campanya ha estat vigilar les condicions d'ús dels sulfits amb els objectius següents:

- Garantir que l'exposició a aquests additius està per sota de la ingesta diària admissible (IDA) pel consum de gambes i especialment l'exposició dels infants amb un consum elevat de preparats de carn.
- Evitar la presència no declarada de sulfits a la carn i als derivats carnis, així com en crustacis, en nivells capaços de desencadenar reaccions de sensibilitat.

En relació amb la carn i els productes carnis, en total s'han analitzat 20 productes. El producte mostrejat més nombrós ha estat la *burger meat*, amb les seves diferents presentacions, amb un total de 10 mostres. Pel que fa als resultats analítics, tots han estat conformes a la normativa.

Pel que fa a l'etiquetatge i a la composició dels productes, dos productes han presentat una denominació incorrecta i en altres dos no s'ha declarat la presència d'al·lèrgens. És a dir, el 10 % de les mostres presenten incompliments en

l'etiquetatge dels al·lèrgens i el 10 % de les mostres presenten una denominació incorrecta.

En relació amb la campanya d'investigació de la presència de sulfits en gamba local, l'objectiu ha estat detectar la presència de sulfits en gambes a les llotges de les Balears. S'han pres 18 mostres. S'ha detectat un incompliment, per la qual cosa s'ha fet una proposta de sanció.

Campanya d'investigació de contingut de nitrats en formatge curat

L'any 2017, s'ha programat una campanya d'investigació de nitrats en formatge curat amb un mostreig oficial.

En total, s'han pres 10 mostres. Totes han estat per sota del límit de detecció.

- **Programa de control d'al·lèrgens i de substàncies presents en els aliments que provoquen intoleràncies**

A més de les determinacions de sulfits en carns i productes carnis a què ens hem referit més amunt, i del fet que han d'estar ben etiquetats per tal de protegir la salut de les persones sensibles, en el marc d'aquest programa s'han fet les actuacions que s'expliquen a continuació.

Amb l'objectiu de comprovar si la informació proporcionada al consumidor quant a la presència d'al·lèrgens és correcta i de detectar possibles contaminacions creuades a causa d'una manipulació deficient, s'han recollit 20 mostres per determinar la presència d'ou i llet (10 per determinar ou i 10 per determinar llet) en salses de restauració col·lectiva i en postres.

Les 10 mostres per determinar ou han donat un resultat correcte, ja que no se n'ha detectat la presència.

Pel que fa a les 10 mostres per determinar la proteïna de la llet, en 5 s'ha determinat que n'hi havia, la qual cosa significa que l'aliment contenia l'al·lèrgen sense declarar. Les possibles causes dels 5 resultats no conformes han estat:

- En dues, una mala gestió dels al·lèrgens, que ha ocasionat contaminació creuada.
- En una, no s'havia previst la nata com a ingredient.
- En una altra, un dels ingredients podia contenir proteïna de llet.
- En una altra, no s'ha arribat a cap conclusió.

Amb el mateix objectiu, s'ha estès aquesta acció als establiments de venda minorista de productes de forn i brioxeria amb l'organització de dues campanyes. Els paràmetres per determinar han estat fruits secs (ametla i cacauet) en una

campanya i ou a l'altra. S'han programat i s'han pres 40 mostres, i s'ha detectat presència d'ametla en 1 (a Eivissa) i presència d'ou en 3 (una a Eivissa i dues a Menorca).

- **Programa de control de complementos alimentaris i establiments del sector de complementos alimentaris**

El 2017, s'ha presentat la notificació de posada en el mercat de 23 complementos alimentaris, de tots els quals s'ha emès un informe favorable per incloure en la base de dades nacional de complementos.

En el marc de la notificació de la posada en el mercat dels complementos alimentaris, s'han tramitat dos expedients de retirada del mercat de dos productes que s'estaven comercialitzant a la Unió Europea (un ha presentat un document per aplicar el reconeixement mutu procedent d'Hongria, el DHALIfort, i l'altre procedent de Bèlgica, l'Oleate Plus). Després de llargues investigacions i consultes, s'ha pogut demostrar que els ingredients principals d'aquests dos productes estarien inclosos a la categoria *F* del punt 2 de l'article 1 del Reglament (CE) 258/97, de nous aliments i nous ingredients alimentaris. La informació segons la qual aquestes molècules procedien d'una síntesi química que es feia en un laboratori no s'havia declarat en el document de notificació. La conclusió ha estat que eren substàncies de nova síntesi, no utilitzades abans del maig de 1997.

- **Programa de control de riscos biològics**

Campanya de vigilància de la presència de salmonel·la a la superfície de canals de porcí

L'objecte de la campanya ha estat doble:

- Vigilar el compliment del criteri d'higiene de salmonel·la que estableix el Reglament (CE) 2073/2005 per a les canals de porcí (2.1.4).
- Recollir informació de la prevalença de salmonel·la per complir el requisit que estableix el Reglament (CE) 218/2014 que modifica el Reglament (CE) 854/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004, pel qual s'estableixen normes específiques per a l'organització de controls oficials dels productes d'origen animal destinats al consum humà.

S'han pres un total de 100 mostres en dos escorxadors (50 c/u).

S'ha aïllat salmonel·la en 4 mostres d'un mateix escorxador, cosa que ha implicat que s'incomplís el criteri d'higiene de salmonel·la establert per a la carn de porcí ($n=50$, $c=3$).

Campanya de presa de mostres de carn fresca de boví i porcí per analitzar la presència d'*E. coli* i determinar-ne la resistència a antimicrobians (ARM)

L'objectiu ha estat participar en el programa de vigilància de la resistència dels bacteris zoonòtics i comensals als antibiòtics a la Unió Europea i conèixer la situació de la carn comercialitzada a les Illes Balears.

S'han analitzat un total de 18 mostres, 9 mostres de porcí i 9 mostres de boví. El compliment de la programació ha estat del 100 %.

S'ha detectat presència d'*E. coli* productora d'AmpC i ESBL en 4 mostres de porcí i 3 de boví, un 44 % i un 33 % respectivament.

S'ha investigat la resistència a 21 antimicrobians. A les mostres de carn de boví, no s'han detectat resistències a 14 dels 21 antibacterians a *E. coli* comensal productor de carbapenemases.

En el cas de la carn de porcí, només 6 antimicrobians no han presentat cap resistència (colistina, meropenem, tigeciclina, ertapenem, imipenem, meropenem 2).

Campanya de presa de mostres de productes carnis llests per al consum per verificar els nivells de *Listeria monocytogenes* al final de la vida útil

L'objectiu de la campanya ha estat reduir el risc d'aparició de *Listeria monocytogenes* en els derivats carnis tractats amb calor i envasats al buit o en atmosfera protectora, preferentment productes manipulats (llescats o dividits) tradicionals de les Illes Balears (botifarrons, camallot o varia).

S'han analitzat 9 mostres. Una mostra incomplia els criteris de seguretat alimentària que estableix el Reglament (CE) 2073/2005, atès que s'ha detectat *Listeria monocytogenes* a dues unitats de mostra, en una de les quals el valor era superior a 100 ufc/g (200,3 ufc/g). També coincideix que la vida útil assignada per l'operador era de quasi quatre mesos, superior a la vida mitjana assignada normalment a aquest tipus de productes. Per tot això, es va proposar l'inici d'expedient sancionador.

Campanya de presa de mostres de productes derivats de la pesca llests per al consum per verificar els nivells de *Listeria monocytogenes* al final de la vida útil

Com en la campanya anterior, l'objectiu d'aquesta campanya ha estat reduir el risc d'aparició de la *Listeria monocytogenes* transmesa pel consum de preparats derivats de la pesca, fumats, llests per consumir.

S'han pres 20 mostres al final de la vida útil del preparat i no s'han observat incompliments.

- **Programa de control de micotoxines i toxines vegetals inherents en aliments**

Amb l'objectiu de controlar la presència de micotoxines en aliments en quantitats que puguin suposar un risc per a la salut de les persones consumidores, durant l'any 2017 s'han controlat fruits secs, en concret ametles, i espècies, en concret pebre de tap de cortí, d'origen local.

S'han pres 5 mostres d'ametles i 8 de pebre tap de cortí, i s'han determinat aflatoxines (B₁, B₂, G₁, G₂, suma aflatoxines) i ocratoxina-A. En una de les mostres corresponent al tap de cortí, el recompte de la suma d'aflatoxines (B₁, B₂, G₁ i G₂) ha estat superior al límit màxim permès, per la qual cosa ha estat retirat el producte del mercat.

Com a conseqüència d'una comunicació emesa per una altra Administració pública, fruit del principi de col·laboració mútua, s'han investigat fruits secs, en concret cacauets, d'origen no local. El resultat ha estat favorable.

- **Programa de control de contaminants abiòtics del aliments**

En el decurs de l'any 2017, les investigacions per detectar presència de contaminants abiòtics en aliments en nivells que puguin suposar un perill per a la salut s'han centrat a investigar la presència dels metalls pesants següents:

Hg: peix, crustacis, aigües envasades i complements alimentaris

Pb: cereals, aigües envasades i begudes alcohòliques (cervesa)

Cd: crustacis, cereals, aigües envasades i begudes alcohòliques

As: cereals, formatge, cafè i vegetals

Ni: vegetals

Totes les mostres de productes no animals (aigües envasades, aigua per elaborar cerveses, pa pagès típic de les nostres illes, cafè i vegetals) han donat resultats satisfactoris, per la qual cosa no ha estat necessari fer actuacions posteriors.

S'han pres 28 mostres de peix i 18 de crustacis, de les quals 7 de peix i 1 de crustacis han superat el límit màxim de mercuri.

S'han pres 10 mostres de formatge, totes amb resultats per sota del límit.

- **Programa de control de residus de plaguicides en aliments**

L'ús de plaguicides pot comportar un perill per als consumidors a causa tant de les substàncies mateixes com dels seus metabòlits i productes de degradació, que

poden deixar residus en els aliments amb efectes adversos per a la salut pública. Cal controlar el nivell de residus dels aliments i mantenir-los en nivells acceptables des del punt de vista toxicològic. Per aconseguir aquest programa, s'han pres un total de 14 mostres, de les quals 10 pertanyien a fruites, hortalisses i cereals, 2 a greix d'origen animal i 2 a aliments infantils (un preparat per a lactants i infants de poca edat i un preparat de continuació).

Els paràmetres analitzats són els fixats en el programa plurianual coordinat de control de la unió europea per al 2017 (Reglament (UE) 2016/662 de la Comissió).

S'ha detectat una mostra que no era conforme, amb difenilamina en peres conference. Això no obstant, no s'han identificat riscos aguts. S'ha comunicat a les autoritats competents de La Rioja, d'on procedeix l'aliment.

- **Programa de control de determinades substàncies i residus en productes d'origen animal**

S'han pres un total de 137 mostres: els tècnics del Servei de Seguretat Alimentària, 110 mostres, i els tècnics del Servei de Ramaderia, 27 mostres dirigides.

S'han agafat distintes matrius (múscul, llet, orina, ous, mel) de distintes espècies domèstiques (boví, porcí, oví, equins, aviram, abelles).

Pel que fa als resultats analítics, totes les mostres han donat resultats conformes.

- **Altres actuacions no programades**

- a) Control oficial del comerç exterior

L'any 2017, s'han supervisat, mitjançant el sistema informàtic de gestió de les entrades de productes destinats al consum humà procedents de països de fora de la Unió Europea (TRACES) i de moviment intracomunitari, els documents següents:

DCVE (document veterinari comú d'entrada): 144.

DCE (document comú d'entrada): 169.

INTRA (document de moviment intracomunitari): 96.

Certificats d'exportació: 185, entre els quals n'hi ha 4 que corresponen a productes carnis i 181 a altres aliments (formatges, vins, fruits secs, oli d'oliva, etc.).

En relació amb l'any anterior, s'observa un augment de DCVE, INTRA i certificats d'exportació, i una disminució de DCE:

	2016	2017
DCVE	130	144
DCE	261	169
INTRA	15	96
Certificats d'exportació	177	185

b) Gestió d'alertes alimentàries

El Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació és d'àmbit europeu (*) i està dissenyat en forma de xarxa, de manera que permet una vigilància constant de qualsevol risc o incidència que es relacioni amb aliments.

L'objectiu principal d'aquest sistema és que els aliments que hi ha en el mercat siguin segurs per als consumidors i no presentin riscos per a la seva salut.

A més de l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició, que actua de coordinadora en l'àmbit nacional, participen en aquest sistema les autoritats competents en matèria de seguretat alimentària de cada comunitat autònoma.

Les informacions transmeses a través d'aquesta xarxa reben el nom de notificacions i poden ser de diversos tipus:

- Alertes: quan es tracta d'un risc greu que requereix una actuació ràpida i eficaç.
- Informacions: quan el risc no és greu, o bé quan, tot i que sigui greu, no hi hagi probabilitat de trobar l'aliment afectat en el canal de comercialització.
- Diversos: quan no correspon a cap del dos casos anteriors.

El nombre de notificacions tramitades a les Illes Balears ha estat de 58, distribuïdes de la forma següent:

- Alertes: 41
- Informacions: 17

També s'han tramès dues alertes pel sistema ACA.

Han afectat 172 establiments, 56 dels quals havien distribuït el producte a altres 253 establiments; per tant, el nombre total d'establiments afectats ha estat de 425.

Aquestes 60 notificacions originals han generat un total de 142 actuacions de control oficial. Això vol dir que moltes d'aquestes notificacions originals han generat addendes que han necessitat actuacions posteriors.

Quant al nombre de productes implicats, les 60 notificacions han afectat 93 productes diferents.

La distribució dels aliments segons que siguin d'origen animal, d'origen no animal o d'altres ha estat la següent:

Animal	51
No animal	24
Altres (*)	18

(*) Menjars preparats i aliments especials que no es poden incloure en cap dels anteriors i materials en contacte amb aliments.

La distribució per tipus d'aliment ha estat la següent:

TIPUS D'ALIMENT	Nre.
Carn i derivats	3
Peix, crustacis, mol·luscs	12
Llet i derivats	33
Ous	2
Vegetals i derivats	13
Farines i derivats	7
Condiments i espècies	3
Menjars preparats i aliments especials	1
Begudes no alcohòliques	1
Olis	1
Complements alimentaris	14
Materials en contacte amb aliments	4
Beguda refrescant	1

Per tipus de perill:

TIPUS DE PERILL	Nre.
Físic	2
Químic	27
Biològic	44
Al·lèrgic	13

(*) Ingredient no autoritzat (4), defecte en l'etiquetatge (1), reacció adversa (1).

Les unitats recuperades durant l'any 2017 han estat les següents:

- 1.788 unitats de productes
- 741,12 quilos de productes
- 33.480 ous

Aspectes més destacables

L'alerta més important de l'any 2017 ha afectat la fórmula infantil Lactalis. La causa ha estat la presència de *Salmonella enterica* serotip Agona en aliments infantils. S'han vist afectats un total de 33 productes diferents. Els tipus d'establiments en què s'ha trobat han estat grans superfícies, farmàcies i hospitals.

Hi ha hagut una gran quantitat de notificacions relacionades amb al·lèrgens no declarats a l'etiquetatge, concretament 13.

A més a més, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha iniciat dos expedients d'alerta, un per un control oficial de l'Institut de Qualitat Agroalimentària de les Illes Balears (IQUA), per contingut elevat d'aflatoxines en ametla crua, i l'altre a conseqüència de l'operació Pangea de la Guàrdia Civil, relacionada amb un medicament il·legal comercialitzat com a complement alimentari.

c) Autoritzacions sanitàries i inscripcions en registres oficials

- Autoritzacions i inscripcions en l'RGSEIAA: 3.402
- Autorització de producció de carn de lúcia: 4
- Autorització per transportar carn no refrigerada: 2
- Autorització d'excepció a la divisió en semicanal: 1
- Autorització de la reducció de la freqüència del mostreig microbiològic: 3
- Informes d'activitats classificades: 50

d) Procediments/instruccions

S'han elaborat noves instruccions tècniques i se n'han actualitzat d'altres que ja hi havia establertes.

identificació		Versió
IT-1,2-totes-T-freqüència del control oficial	Instrucció per a la fixació de freqüències dels controls oficials en establiments alimentaris	v.2
PG-13	Manual funcional de planificació oficial a SISALT	v.1
PG-14	Manual per investigar brots	v.4
IT-1,2-12-T-control de la indústria del sector de pesca	Instrucció tècnica per a accions a la indústria del sector dels productes de la pesca	v.0
IT-2-15-E-control dels elaboradors de productes lactis	Instrucció tècnica per al control de productes lactis	v.1
IT-13-benestar animal als escorxadors	Instrucció de control de benestar animal en el sacrifici a les Illes Balears	v.4
IT-BI-45	Control de mercats permanents i temporals	v.1
IT-7-sulfits en crustacis	Instrucció tècnica per a la presa de mostres de crustacis per a la investigació de sulfits	v.3
NT-3-histamina en peix	Nota tècnica per investigar la histamina en peix 2014	v.0
IT-BIII-31	Presa de mostres de cafè per a la determinació d'ocratoxina	v.1
IT-BIII-32	Instrucció tècnica presa de mostres d'aigua	v.1
IT-III-33	Presa de mostres d'aigua per fabricar cervesa	v.1
IT-BI-44	Instrucció tècnica de presa de mostres per investigar la tuberculosi en animals als escorxadors	v.2

e) Missions comunitàries

Durant l'any 2017, Espanya ha rebut cinc missions de la Comissió Europea, l'objectiu de les quals era auditar el compliment de la normativa d'aplicació. Les matèries auditades han estat:

- La planificació del control oficial en funció del risc.
- Els mecanismes de flexibilitat aplicats al paquet d'higiene.
- Avaluar les activitats per prevenir l'autofàgia i l'amputació de coa als porcons.
- Avaluar els sistemes de control oficial per supervisar la traçabilitat del peix i els productes de la pesca.
- Avaluar el sistema de control oficial en l'àmbit de la producció i la comercialització dels productes pesquers derivats de la tonyina.

En tots els casos s'ha hagut de revisar la sistemàtica de control i adaptar-la al pla d'acció proposat per la CHAFEA.

f) Activitat institucional

- Representació al Consell de Consum.
- Col·laboració amb l'Escola Professional de la Fundació Amadip Esment.
- Reunió de coordinació del Servei de Seguretat Alimentària i el Servei d'Ordenació Pesquera.
- Reunió amb l'IQUA (Institut de Qualitat Agroalimentària de les Illes Balears).
- Dues sessions de coordinació i informatives amb els veterinaris col·laboradors, el Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears i els ajuntaments de Mallorca sobre el control de la triquinosi en els animals de l'espècie porcina destinats al consum domèstic privat.

2. Activitats més rellevants de l'any

a) Missió flexibilitat

Al mes de setembre, s'ha rebut la Missió DG (SANTE) 2017/6104, una auditoria informativa per avaluar els mecanismes de flexibilitat aplicats al paquet d'higiene. L'auditoria s'ha fet durant tres dies; s'han visitat 7 establiments de Mallorca.

b) Campanya als mercats municipals

A conseqüència de la petició del Servei de Seguretat Alimentària per adoptar les mesures previstes a l'Informe jurídic SG/SJ283/2013, en relació amb la constatació

reiterada d'inactivitat de les autoritats municipals quant al control oficial en matèria de seguretat alimentària, s'ha ordenat fer una campanya de control als mercats municipals permanents i ambulants de les Illes Balears durant l'any 2017.

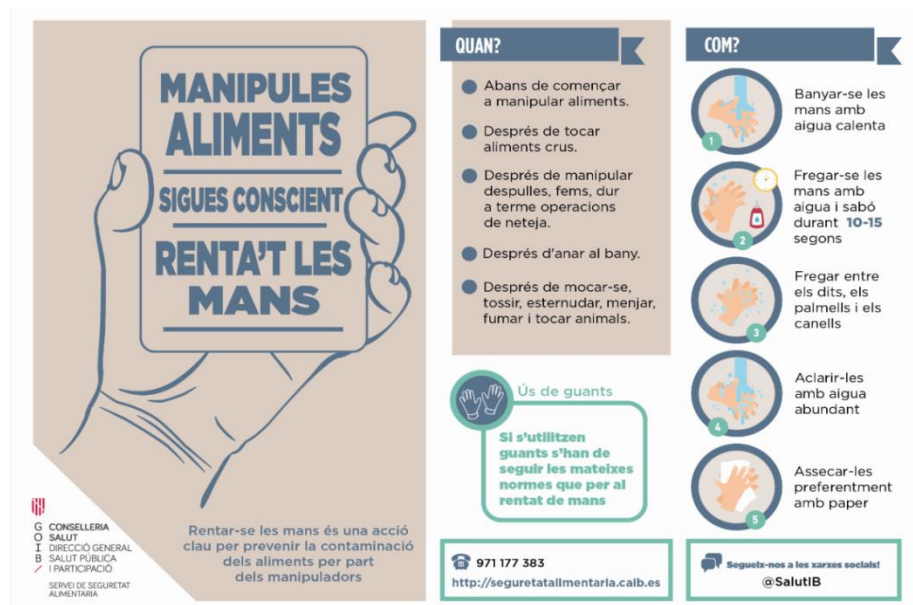
Els mercats i els ajuntaments visitats han estat: Palma (tots els municipals sedentaris i el de la plaça del Bisbe Palou), Andratx, Calvià, Lluçmajor, Marratxí, Valldemossa, Santa Maria, Sóller, Eivissa, Sant Josep, Sant Joan de Labritja, Sant Antoni de Portmany, Mercat Pagès de Formentera, Santa Margalida/Can Picafort, Alcúdia, Port d'Alcúdia, Pollença, Lloseta, Binissalem, Selva, Alcúdia, Llubí, Inca, Consell, Muro, sa Pobla, Campanet, Búger, Ciutadella, Ferreries, es Mercadal, es Migjorn Gran, Alaior, Maó, Sant Lluís, Manacor, Artà, Santanyí i Sant Llorenç.

S'han estès 635 actes, de les quals 605 corresponen a 392 llocs de venda (això vol dir que la immensa majoria de llocs de venda han necessitat més d'una visita de control). Les altres 30 corresponen a actes esteses a ajuntaments, llocs de venda d'alimentació per a animals, llocs sense activitat, etc. El resultat de la campanya es resumeix en els quadres següents:

Actes que reporten incompliments relatius a:		
	núm.	%
Deficiències estructurals	196	32 %
Deficiències relatives a mala identificació d'al·lèrgens	87	14 %
Informació alimentària (Inclòs MeCAs)	154	25 %
Deficiències operacionals	288	48 %
Traçabilitat	94	16 %
Deficiències d'higiene	167	28 %
Autoritzacions sanitàries	114	19 %
Actes que no reporten incompliments	160	26 %

Finalitzacions	
Arxiu	269
Sol·licitud d'accions correctores	307
Sol·licitud d'ampliació documental	20
Immobilització i/o retirada de productes alimentaris	12
Proposta de suspensió i expedient sancionador	1
Proposta d'expedient sancionador	13
Sense informació	4

- c) El 5 de maig de 2017, coincidint amb el Dia Mundial del Rentat de Mans de l'OMS, s'ha començat la campanya «Manipules aliments. Sigues conscient. Renta't les mans» per potenciar la higiene entre els manipuladors d'aliments i incidir en el rentat correcte de les mans.



S'han repartit 11.000 cartells i 15.000 fullets en sis idiomes: anglès, francès, àrab, xinès, castellà i català, a més d'un vídeo explicatiu en un canal de Youtube: http://www.caib.es/sites/seguretatalimentaria/ca/rentat_de_mans/.

- d) Amb l'objectiu d'assolir una millor capacitat per al control oficial, s'ha optat per l'especialització dels tècnics de seguretat alimentària segons els diferents sectors alimentaris. S'ha començat a aplicar el mes de juliol de 2017.
- e) S'ha elaborat i s'ha adaptat un protocol únic per dur a terme el control oficial dels establiments minoristes d'alimentació.
- f) El mes de maig de 2017, s'ha resolt un concurs de trasllat, que ha donat lloc a canvis en la composició dels equips.

3. Indicadors

a) Control oficial

- Nombre total d'unitats de control reportades: 8.455
- Nombre d'unitats de control del programa general d'establiments alimentaris: 6.897
- Nombre d'unitats de control del programa de controls dels autocontrols: 1.038
- Nombre d'establiments que han rebut visita de control: 4.249
- Percentatge d'establiments visitats: 21 %
- Nombre d'unitats de control el resultat de les quals ha estat baixa de registre o autorització: 821
- Nombre d'establiments en els quals no s'ha dut a terme el control perquè el dia de la visita estaven tancats: 293

- Percentatge d'actes que han finalitzat amb una mesura cautelar i/o una proposta de suspensió: 3,5 %

b) Denúncies i incidències rebudes

Relatives a restauració col·lectiva	135
Relatives a indústries càrnies i escorxadors	11
Relatives a altres aliments i establiments alimentaris	103
TOTAL	249

Aquestes dades indiquen una disminució de 28 expedients en relació amb l'any 2016, i 15 en relació amb l'any 2015.

c) Sol·licitud d'incoació d'expedients sancionadors

Relatius a restauració col·lectiva	161
Relatius a indústries càrnies i escorxadors	37
Relatius a altres aliments i establiments alimentaris	56
TOTAL	254

Aquestes dades indiquen una disminució de 23 expedients en relació amb l'any 2016, però un increment de 110 expedients en relació amb l'any 2015 (2,3 vegades més).

d) Suspensions d'activitats

Relatives a restauració col·lectiva	24
Relatives a indústries càrnies i escorxadors	5
Relatives a altres aliments i establiments alimentaris	5
TOTAL	34

Aquestes dades reflecteixen una disminució d'11 expedients en relació amb l'any 2016, però un increment de 6 expedients en relació amb l'any 2015.

e) Immobilitzacions d'aliments i productes alimentaris

Relatives a restauració col·lectiva	2
Relatives a indústries càrnies i escorxadors	12
Relatives a altres aliments i establiments alimentaris	18
TOTAL	32

Aquestes dades indiquen un increment de 9 expedients en relació amb l'any 2016, i un increment de 12 expedients en relació amb l'any 2015.

f) Brots d'origen alimentari

El Servei d'Epidemiologia ha comunicat un total de 24 brots alimentaris (3 més que el 2016 i 6 més que el 2015), dels quals 17 corresponen a Mallorca, 2 a Menorca i 5 a les Pitiüses.

Pel lloc de la incidència, 15 s'han produït en cafeteries o restaurants, 4 en hotels, 3 en llocs de convivència d'infants (escola, casa de colònies), 1 en una pastisseria i 1 en un habitatge particular.

4. Difusió

a) IBESTAT

Per tal d'elaborar el pla estadístic de les Illes Balears, el Servei de Seguretat Alimentària informa anualment l'IBESTAT de l'estadística de sacrificis d'animals per al consum públic, i el nombre, el tipus i el sector a què pertanyen els distints establiments alimentaris censats a la Conselleria de Salut.

b) Servei de Seguretat Alimentària en els mitjans d'informació

El Servei de Seguretat Alimentària ha emès onze notes de premsa al llarg del 2017, referides a:

- Resultat de l'activitat de control oficial en la temporada turística.
- El Servei de Seguretat Alimentària investiga contaminants en peix en col·laboració amb la Federació Balear d'Activitats Subaquàtiques.
- La resposta a la crisi social derivada del consum de panga, tilàpia i altres peixos importats que es comercialitzen a les Illes Balears.
- La resposta a la crisi social derivada de la presència d'oli de palma en la composició dels aliments.
- L'activitat del control oficial del Servei de Seguretat Alimentària al llarg de l'any.
- El sistema de detecció i la resposta a les alertes en matèria de seguretat alimentària.
- Seguretat alimentària: l'FBI de la cuina.
- El Dia Nacional de la Seguretat Alimentària. Destaca la feina dels professionals.
- L'activitat sancionadora de Salut a les Balears per manca de seguretat alimentària.

El Servei de Seguretat Alimentària ha enviat a la població consumidora en general mitjançant les xarxes socials els missatges següents:

- Els quatre ítems de la seguretat alimentària.
- Consells de seguretat alimentària per a l'estiu.
- Consells per a la prevenció de la anisakiosi.
- Consells per congelar correctament els aliments.
- Consells per descongelar els aliments.
- Consells de seguretat alimentària per a les festes de Nadal.

c) Parlament de les Illes Balears

El 2017, s'ha elaborat un informe per donar resposta a una pregunta parlamentària i a dues proposicions no de llei.

Pel que fa a les reunions de grups de treball nacionals o autonòmics o altres grups tècnics i als documents elaborats per aquests grups (guies, documents de consens, etc.), s'han fet les actuacions següents.

a) Assistència a reunions del Fòrum de Debat Tècnic de l'AECOSAN

L'any 2017, l'AECOSAN ha convocat set reunions de debat tècnic en què s'han tractat temes relatius al bon funcionament de l'SCIRI, la planificació del control oficial, l'avaluació i la gestió de riscos biològics i químics, la presa de mostres i altres programes de control oficial, per exemple, zoonosi, PNIR, plaguicides, resistència microbiana, sistema d'assistència i coordinació administrativa (ACA), noves modalitats de venda (comerç electrònic) i RGSAIEA. En total, s'han debatut 61 punts diferents.

b) Assistència a la reunió de la Comissió Nacional del Pla Nacional d'Investigació de Residus.

c) Grups de treball per a la coordinació interterritorial de l'AECOSAN.

El Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició ha format part dels grups de treball següents:

- Planificació nacional dels controls de presa de mostres i anàlisis
- Criteris microbiològics
- Benestar animal
- Envasament al buit
- Auditories del control oficial

d) Activitat de coordinació interna

Per tal d'assolir una bona coordinació interterritorial, i amb la finalitat d'informar, d'organitzar les diferents tasques de control i de debatre problemes i resultats assolits, s'han convocat nou reunions, en les quals han participat els membres de Serveis Centrals i els coordinadors de sectors insulars i centres comarcals d'Inca, Manacor i Palma.

5. Normativa

a) Normativa comunitària

El 2017, s'han publicat 29 nous reglaments de la Comissió Europea que afecten distints aspectes de la seguretat dels aliments. Per la seva importància i aplicació directa a les obligacions del Servei, cal destacar els següents:

- Reglament (UE) 2017/625 del Parlament Europeu i del Consell, de 15 de març de 2017, relatiu als controls i altres activitats oficials fets per garantir l'aplicació de la legislació sobre aliments.
- Reglament (UE) 2017/1495 de la Comissió, de 23 d'agost de 2017, que modifica el Reglament (CE) 2073/2005, pel que fa a *Campylobacter* en canals de pollastres d'engreix.
- Reglament (UE) 2017/1981 de la Comissió, de 31 d'octubre de 2017, pel qual es modifica l'annex III del Reglament (CE) 853/2004 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a les condicions relatives a la temperatura durant el transport de carn.
- Reglament (UE) 2017/2158 de la Comissió, de 20 de novembre de 2017, pel qual s'estableixen mesures de mitigació i nivells de referència per reduir la presència d'acrilàmida en els aliments.
- Reglament d'Execució (UE) 2017/2470 de la Comissió, de 20 de desembre de 2017, pel qual s'estableix la llista de la Unió de nous aliments, de conformitat amb el Reglament (UE) 2015/2283 del Parlament Europeu i del Consell, relatiu als nous aliments. Aquest reglament es complementa amb dos reglaments més, relatius a requisits administratius i científics: Reglament (UE) 2017/2469 i Reglament d'Execució 2017/2283 relatiu a requisits administratius i científics en relació amb aliments tradicionals de tercers països.
- Comunicació de la Comissió del 13 de juliol de 2017, relativa a la informació alimentària facilitada sobre les substàncies o els productes que causen al·lèrgies o intoleràncies, segons figuren en l'annex II del Reglament (UE) 1169/2011.
- La Comissió Europea ha fet pública la *Guia europea de pràctiques correctes d'higiene per a l'elaboració de formatge i productes lactis artesans* de la Xarxa Europea de Formatgeries i Productors Lactis de Camp i Artesans.

b) Normativa de caràcter nacional

Reial decret 198/2017, de 3 de març, pel qual es modifica el Reial decret 1728/2007, de 21 de desembre, pel qual s'estableix la normativa bàsica de control que han de complir els operadors del sector lacti.

c) Documents tècnics i opinions científiques publicades per l'EFSA

L'EFSA ha publicat el document «Hazard Analysis approaches for certain small retail establishments in view of the application of their food safety management systems», que explica com afrontar els requisits legals en matèria d'higiene i seguretat alimentària derivats dels reglaments 852/2004, 853/2004 i 854/2004, principalment per a petits establiments minoristes, i que a més dona continuïtat a la «Comunicació de la Comissió sobre l'aplicació de sistemes de gestió de la seguretat alimentària que preveuen programes de prerequisits (PPR) i procediments basats en els principis de l'APPCC, inclosa la facilitació/flexibilitat respecte a l'aplicació en determinades empreses alimentàries».

Així mateix, ha publicat l'opinió científica «Scientific Opinion on health benefits of seafood (fish and shellfish) consumption in relation to health risks associated with exposure to methylmercury (EFSA)».

- d) La Comissió Institucional de l'Agència Espanyola de Consum, Seguretat Alimentària i Nutrició (AECOSAN) ha aprovat incorporar tres noves interpretatives relatives a l'ús de clorur càlcic en formatges, de l'additiu E-170 en l'elaboració de pans i de filtres d'aigua en el canal HORECA.

6. Docència

- Activitats de la iniciativa Better Training for a Safer Food
 - De la modalitat presencial:
 - Food Additives, Enzymes and Flavouring. 43 hores, 1 assistent.
 - Food Additives, Enzymes and Flavourings, Phase II. 24 hores, 2 assistents.
 - Haccp Principles & Audit Techniques. 31 hores, 2 assistents.
 - Food Higiene and Flexibility. 27 hores, 2 assistents.
 - Ability to Conduct an Audit. Advanced level. 25 hores, 1 assistent.
 - De la modalitat en línia:
 - Animal Welfare at Slaughter and Killing for Disease Control. 9 hores, 2 assistents.
 - Animal Welfare at Slaughter and Killing for Disease Control for Poultry. 7 hores, 3 assistents.
 - Prevention, Eradication and Control of Transmissible Spongiform Encephalopathies (TSE). 7 hores, 6 assistents.
 - Principle of Hazard Analysis and Critical Control Point audits (HACCP). 8 hores, 7 assistents.
 - Food Hygiene and Control on Fishery Products and Live Bivalve Molluscs. 6 hores, 7 assistents.
 - Food Contact Materials Rules. 6 hores, 4 assistents.
 - Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF). 8 hores, 5 assistents.
- Formació impartida per mitjà de l'EBAP
 - De la modalitat presencial:
 - Curs d'informació alimentària facilitada al consumidor. Declaracions nutricionals i de propietats saludables. 10 hores.
 - ✓ Edició Mallorca: 22 alumnes certificats.
 - ✓ Edició Menorca, videoconferència: 6 alumnes certificats.

- ✓ Edició Eivissa-Formentera, videoconferència: 6 alumnes certificats.
- De la modalitat en línia:
 - Additius alimentaris, enzims i aromes. 20 hores.
 - ✓ Edició Mallorca: 18 alumnes certificats.
 - ✓ Edició Menorca, videoconferència: 4 alumnes certificats.
 - ✓ Edició Eivissa-Formentera, videoconferència: 5 alumnes certificats.
- Seminaris
 - Higiene alimentària i flexibilitat (tècnics de seguretat alimentària): 4 hores, 25 participants.
 - Control d'ingredients tecnològics en aliments per verificar l'ús correcte de sulfits en preparats de carn. 2 hores, 23 participants.
 - Auditories i control de l'eficàcia. 2 hores, 36 participants.
 - Control de contaminants. 4 hores, 36 participants.
 - Formació de veterinaris als escorxadors de Palma. 6 hores, 3 participants.
- Assistència a cursos, jornades, seminaris
 - 2n Taller d'higiene en escorxadors. 8 hores, 1 assistent.
 - Formació per introduir els resultats del PNIR. 8 hores, 1 assistent.
 - Taller sobre sacrifici d'animals per ritual religiós en escorxadors. 8 hores, 2 assistents.
 - Jornada sobre el Reglament de Controls Oficials: Un nou horitzó per a la salut pública. 7 hores, 1 assistent.
 - Taller de formació en recopilació de dades de contaminants. 8 hores, 1 assistent.
 - Taller de contaminants en aliments. 20 hores, 1 assistent.
- Activitats formatives impartides pels tècnics del Servei de Seguretat Alimentària a operadors econòmics, professionals sanitaris del sistema assistencial o altres sectors socials.
- Activitats formatives per als operadors econòmics per mitjà de l'IRFAC:
 - Seguretat alimentària en l'elaboració artesanal de conserves vegetals i confitures. 12 hores.
 - Seguretat alimentària en l'elaboració artesanal de pa i derivats de la farina. 8 i 15 maig, 6 hores.
 - Aspectes sanitaris en l'elaboració artesanal de formatge. 8 hores.
 - Aspectes sanitaris generals de la venda directa. 8 hores.

- Activitat per al sistema assistencial de salut:
 - Promoció de la seguretat alimentària durant el primer any de vida. Seminari als hospitals Son Espases i Son Llàtzer. 1 hora.

7. Recerca

Articles de revista i publicacions:

Environmental Research 158 (2017) 16–23

Factor d'impacte de la revista el 2016: 3.835

Quartil de la revista: Q1

Títol de l'article: «Mercury concentrations in lean fish from the Western Mediterranean Sea: Dietary exposure and risk assessment in the population of the Balearic Islands»

Primer autor: R. Llull

Autors: Rosa Maria Llull a, Mercè Garí b, Miquel Canals b, Teresa Rey-Maqueira a, Joan O. Grimalt c.

a General Direction of Public Health and Consumption. Ministry of Health, Family and Social Welfare, Government of the Balearic Islands, Palma, Mallorca, Spain.

b Department of Earth and Ocean Dynamics. University of Barcelona (UB), Barcelona, Catalonia, Spain.

c Department of Environmental Chemistry, Institute of Environmental Assessment and Water Research (IDAEA-CSIC), Barcelona, Catalonia, Spain.

Projectes de recerca:

Quantificació de la Higiene Alimentària i Nutrició amb Qualificació del Control Oficial: QxQ.

Dades de l'investigador principal: Toni Colom Umbert (781090853F).

IDISBA amb patrocini de la Fundació Iberostar

Inici 01/01/2018

Final 31/12/2020

8. Altres activitats

- a) En el context del programa d'infermeres residents del 2017, els membres del Servei han instruït tres persones durant una setmana sobre temes bàsics de seguretat alimentària.
- b) No es pot informar de l'activitat del microlloc web, atès que un canvi de programa en fa impossible la consulta.
- c) Atenció al públic.

- d) Els tècnics de seguretat alimentària reben una mitjana de sis consultes diàries a Palma, tres consultes diàries a Inca, tres consultes diàries a Menorca i quatre consultes diàries a Eivissa. El centre de Manacor no ha informat de l'atenció al públic.
- e) El 45 % dels sol·licitants d'informació són particulars, el 18 % són gestories, el 4,3 % altres administracions i només l'1,7 % són empreses.
- f) El 50 % de les consultes han estat relacionades amb exigències sanitàries dels establiments minoristes, sobretot del sector de la restauració. Principalment tractaven dels requeriments sanitaris, però també dels requisits i del procediment de registre.
- g) En el 25 % dels casos, la petició s'ha relacionat amb establiments majoristes d'alimentació.

9. Annexos

- a) Nombre d'establiments alimentaris.
- b) Unitats de control registrades en el programa de control general d'establiments alimentaris.
- c) Nombre d'incompliments registrats en el programa de control general d'establiments alimentaris.
- d) Unitats de control registrades en el programa de control dels autocontrols als establiments alimentaris.
- e) Nombre d'incompliments registrats en el programa de control dels autocontrols als establiments alimentaris.
- f) Unitats de control i incompliments registrats en el programa relatiu a la informació alimentària.

LABORATORI DE SALUT PÚBLICA

1. Descripció

El Laboratori de Salut Pública està format per dues unitats analítiques: Palma i Eivissa. En aquests moments, la unitat analítica de Palma assumeix l'activitat del laboratori de Menorca.

La política de qualitat consisteix a:

- Donar resposta tècnica a les necessitats de la Direcció General de Salut Pública i Participació de la Conselleria de Salut pel que fa a la realització dels assaigs necessaris sobre els aliments i les aigües dins els processos d'inspecció i vigilància definits legalment, així com la protecció de la salut pública.
- Complir les bones pràctiques de laboratori (BPL) i la Norma UNE-EN ISO/IEC 17025 sobre la competència tècnica dels laboratoris d'assaig.
- Mantenir i millorar contínuament la competència tècnica dels laboratoris:
 - Optimització i validació dels mètodes d'assaig.
 - Control de qualitat dels resultats d'assaig.
 - Participació en exercicis intercomparatius.
 - Control de qualitat intern.
 - Qualificació i formació del personal (pla de formació).
 - Instal·lacions adequades, inclosos els equips (compra, manteniment i calibratge).
 - Controls que permetin detectar àrees de millora: auditories internes i externes, reclamacions, enquestes de satisfacció, comunicacions amb els clients...
 - Resolució de desviacions i accions preventives.
- Actuar sempre amb responsabilitat i transparència garantint la imparcialitat, la confidencialitat i el compromís de satisfacció amb els clients.
- Protegir, preservar i conservar la seguretat dels treballadors i del medi ambient en totes les activitats.

El Laboratori de Salut Pública de les Illes Balears està acreditat per l'ENAC (número d'expedient LE 603/1307) per fer assaigs des del 2007.

2. Activitats més rellevants de l'any

Ampliació de l'acreditació de nous mètodes o matrius (07/04/17):

- Elements per espectrometria d'emissió atòmica amb plasma d'argó inductivament acoblat (ICP-MS) en aigües (alumini, antimoni, arsènic, bor, cadmi, calci, coure, crom, ferro, magnesi, manganès, mercuri, níquel, plom, seleni, sodi).
- Elements per espectrometria d'emissió atòmica amb plasma d'argó inductivament acoblat (ICP-MS) en aliments (arsènic, cadmi, mercuri, plom).
- Metilmercuri (Me-Hg) per cromatografia líquida acoblat a un espectròmetre de masses amb plasma d'argó inductivament acoblat (HPLC-ICP-MS) en peix fresc, conserves i crustacis.
- Arsènic inorgànic per cromatografia líquida acoblada a un espectròmetre de masses amb plasma d'argó inductivament acoblat (HPLC-ICP-MS) en cereals i derivats, farines, brioixeria, cereals per berenar i torrades.
- Ocratoxina A en cervesa per cromatografia de líquids amb detector de fluorescència (CL-FLD).
- Detecció i recompte d'enterococs intestinals en aigües marines per NMP.
- Presa de mostres per a la detecció i el recompte de *Legionella* spp.
- Assaigs *in situ*: clor lliure residual en aigües per fotometria i temperatura.

Posada a punt de nous mètodes d'assaig:

- Determinació de proteïna de llet en aliments per enzimoinmunoassaig (EIA).
- Determinació de níquel en aliments per ICP-MS.
- Determinació de sodi en aliments per ICP-MS.
- Determinació de tiramina en aliments per HPLC-fluorescència.
- Determinació d'ocratoxina A en aliments per CL-FLD: incorporació de la matriu del cafè al procediment.
- Determinació d'arsènic per ICP-MS: verificació de dues noves matrius, cafè i formatge.

Auditoria externa de l'ENAC de seguiment de l'acreditació els dies 25 i 26 d'octubre.

3. Indicadors

Indicadors d'activitat	2017
Nre. de mostres analitzades	4.995
Nre. de mostres externalitzades	167
Nre. d'assaigs microbiològics	8.258
Nre. d'assaigs químics	7.141
Nre. d'intercomparatius - assaigs microbiològics	324
Nre. d'intercomparatius - assaigs químics	312
Mostres analitzades per a altres organismes (diferents de la Conselleria de Salut), tant d'aquesta comunitat autònoma com d'altres	62

Indicadors de gestió	2017
Personal	20
Despeses en renovació d'equips	3.663.23
Nre. d'informes emesos	1.424
Nre. d'assaigs acreditats	108
Nre. d'assaigs totals en cartera de serveis (acreditats i no acreditats)	156
Nre. d'expedients de contractació	17
Comandes tramitades	393
Factures gestionades (aprox.)	453
Entrades en el registre del laboratori	274

Gràfica dinàmica per anys:



L'any 2017, s'ha produït un descens en el nombre d'assaigs amb mostres d'aigües a causa de la baixa de sis mesos de la cap del laboratori, que a més desenvolupava també les funcions de cap de l'àrea de microbiologia. Com que aquesta baixa ha coincidit en el temps amb la renúncia de l'únic tècnic superior de l'àrea de microbiologia, Funció Pública no ha cobert la vacant i el laboratori s'ha vist obligat a suspendre l'activitat a l'àrea de microbiologia, la qual cosa també ha afectat l'àrea de química perquè no té interès analitzar només els paràmetres químics de determinades mostres.

Gràfica de la difusió del nombre de paràmetres acreditats:



4. Grups de treball

El Laboratori de Salut Pública ha participat a les reunions de grups de treball d'àmbit nacional següents:

- Reunió del Grup de Treball de Laboratoris d'Al·lèrgens. Entitat organitzadora: AECOSAN. Data: 29 de novembre de 2017.
- 4a reunió del Grup de Treball de Mètodes d'Ànàlisi de Metalls Pesants en aliments. Entitat organitzadora: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient. Data: 30 de novembre de 2017.

5. Normativa

Adequació dels mètodes d'assaig a la darrera versió de la norma publicada:

- a) Presa de mostres d'aigües per a la detecció i el recompte de *Legionella* spp. Adaptació a la Norma UNE 100030:2017 Prevenció i control de la proliferació i disseminació de legionel·la en instal·lacions.
- b) Recompte d'*Escherichia coli* β -glucuronidasa positiva en mol·luscs i equinoderms mitjançant la tècnica del nombre més probable (NMP) i adaptació a la versió corregida de la Norma UNE-EN ISO 16649:2015 Microbiologia de la cadena alimentària. Mètode horitzontal per a l'enumeració d'*Escherichia coli* β -glucuronidasa positiva. Part 3: Tècnica del nombre més probable utilitzant 5-brom-4-clor-3-indol beta-D-glucoronat (ISO 16649-3:2015, versió corregida 2016-12-15) i adaptació a la nova versió de la Norma ISO 6887-3:2017 Microbiology of the food chain - Preparation of test samples, initial suspension and decimal dilutions for microbiological examination - Part 3: Specific rules for the preparation of fish and fishery products.
- c) Detecció de *Salmonella* spp. en aliments. Adaptació a la Norma ISO 6579:2017 Microbiology of the food chain - Horizontal method for the detection, enumeration and serotyping of *Salmonella*. Part 1: Detection of *Salmonella* spp.
- d) Detecció i recompte de *Listeria monocytogenes* en aliments. Adaptació a la Norma ISO 11290-1:2017 Microbiology of the food chain – Horizontal method for the detection and enumeration of *Listeria monocytogenes* and of *Listeria* spp. – Part 1: Detection method, i adaptació a la Norma ISO 11290-2:2017 Microbiology of the food chain – Horizontal method for the detection and enumeration of *Listeria monocytogenes* and of *Listeria* spp. – Part 2: Enumeration method.

6. Docència

El personal tècnic del Laboratori de Salut Pública ha assistit als cursos de formació següents:

- a) Jornades de Referència d'Anàlisi d'Aliments. Entitat organitzadora: Centre Nacional d'Alimentació. Del 29 al 31 de maig de 2017.
- b) Maneig de la nova versió del programari Labguard. Entitat organitzadora: Biomerieux. 30 de maig de 2017 i 6 de octubre de 2017.
- c) Anàlisi de les causes de no conformitats, definició, accions i seguiment (Norma ISO/IEC 17025 i NOTA NO-11 d'ENAC). Entitat organitzadora: ASECAL. 15 de juny de 2017.
- d) Deu aspectes clau per tenir èxit en la implantació d'un sistema qPCR. Entitat organitzadora: IELAB. 19 de setembre de 2017.
- e) Simposi sobre Avaluació de Riscs. Entitats organitzadores: EFSA, Universitat de Còrdova i AECOSAN. 26 de setembre de 2017.

- f) Criteris del grup EEE-PT (EA-Eurolab-Eurachem sobre Assaigs d'Aptitud) per a l'acreditació de presa de mostra. Entitat organitzadora: IELAB. 17 d'octubre de 2017.
- g) Fòrum de discussió tècnica sobre la publicació dels principals canvis de les normes ISO de recent aprovació i conclusions dels grups de treball coordinats pel CNA. Entitat organitzadora: AECOSAN. 22 de novembre de 2017.
- h) Legionel·la en el punt de mira: nou marc en la prevenció i el control. Entitat organitzadora: HOTECSA. 29 de novembre de 2017.

Com a seguiment de l'acreditació de la presa de mostres i els assaigs *in situ* en el sistema de qualitat, el Laboratori de Salut Pública també ha organitzat diverses jornades i reunions amb el personal del Servei de Salut Ambiental responsable d'aquestes activitats.

7. Recerca

III Jornada de Salut de les Illes Balears. Obtenció d'un reconeixement en la categoria d'Innovació i Recerca per al projecte «Anàlisi de les diferents espècies d'arsènic en aliments». Investigadora: Margarita Cladera Bohigas. 15 de maig de 2017.

8. Altres activitats

- a) Brot de legionel·losi. El Laboratori, juntament amb el Servei de Salut Ambiental i el Servei d'Epidemiologia, ha participat en la investigació del brot de legionel·losi aparegut entre el 4 d'octubre i 16 de novembre a Palmanova que ha afectat 27 persones. S'han analitzat 98 mostres d'aigua recollides entre l'11 d'octubre i el 3 de novembre per a la detecció i el recompte de *Legionella* i la identificació de *Legionella pneumophila*, la qual cosa ha suposat un increment dels recursos humans i materials destinats a aquestes anàlisis.
- b) Auditories internes. Durant el 2017 s'han fet auditories internes en la presa de mostres i a les determinacions *in situ* (clor lliure residual i temperatura) als sectors de Palma, Inca, Manacor i al Centre Insular de Menorca. L'equip auditor l'han format personal del Laboratori i del Servei de Salut Ambiental.

UNITAT D'AUTORITZACIONS

1. Descripció

La Unitat d'Autoritzacions està adscrita al Departament de Protecció de la Salut de la Direcció General de Salut Pública i Participació, i exerceix les funcions d'informació, assessorament, tramitació, registre, seguiment i resolució d'expedients als establiments en les matèries de seguretat alimentària, salut ambiental i laboratoris.

Per desenvolupar aquestes funcions, la Unitat d'Autoritzacions disposa del personal següent:

- Un cap de secció, titulat superior del cos facultatiu de l'escala sanitària de la CAIB. És la persona responsable de la Unitat d'Autoritzacions. Coordina els criteris de classificació i inscripció en els diversos registres.
- Una cap de negociat del cos auxiliar que organitza les tasques administratives.
- Una cap de negociat del cos auxiliar compartida amb el departament i que participa en la tramitació dels expedients iniciats d'ofici i els denegatoris.
- Tres auxiliars administratius, llocs base de la Conselleria de Salut.

El personal auxiliar de la Unitat d'Autoritzacions participa en la tramitació, l'atenció al públic, l'assessorament i el suport als ciutadans a l'hora de formalitzar els diversos formularis elaborats per facilitar les obligacions dels administrats.

Així mateix, el personal auxiliar dels centres comarcals de sanitat i dels centres insulars participa en l'inici de la tramitació dels expedients del sectors corresponents.

Per tramitar els expedients de baixes iniciades d'ofici i dels expedients amb propostes denegatòries i per resoldre les qüestions jurídiques i administratives plantejades en les diverses tramitacions, es disposa del suport d'una tècnica superior administrativa.

2. Activitats més rellevants de l'any

S'ha continuat desenvolupant el sistema informàtic de gestió (SISALUT), el qual ha de fer possible la informatització completa de la Unitat d'Autoritzacions fins a arribar a l'eliminació del paper. La darrera passa de la tramitació, la notificació, continua sense estar implementada, la qual cosa suposa que se segueixin fent les notificacions pels mitjans clàssics (paper, correu certificat i totes les despeses associades), i, per tant, que s'incompleixi la Llei 39/2015.

És el segon any complet en què ha funcionat la tramitació telemàtica, eina amb la qual es facilita que la ciutadania presenti les comunicacions dels establiments minoristes d'alimentació i amb la qual es va avançar l'obligació legal d'eliminar paper i enviar notificacions electrònicament als ciutadans, amb èxit parcial. Aquest tipus de gestió ja suposa aproximadament un 15 % del conjunt de comunicacions presentades. El sector en què més ha crescut la comunicació telemàtica és el d'Eivissa. Una vegada més, la notificació és el punt feble que impedeix agilitzar el procediment i augmentar-ne l'eficiència.

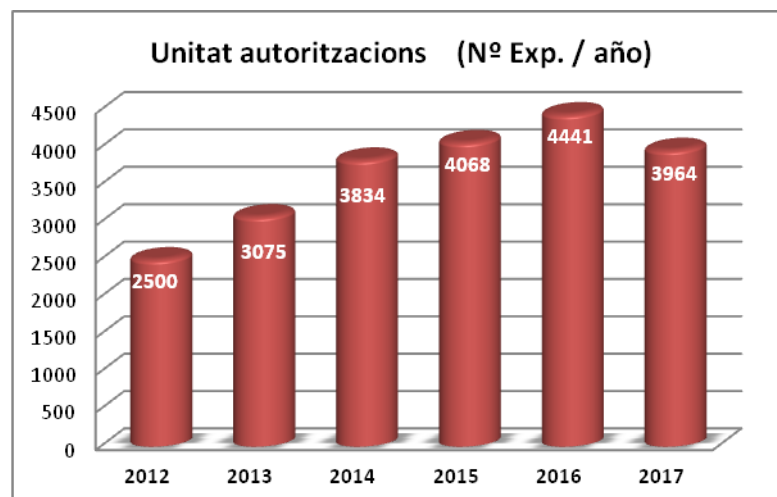
3. Indicadors

Nre. d'exp. / Any / Sector sanitari / Tipus d'expedient

Sectors	Eivissa	Inca	Manacor	Menorca	Palma	TOTAL
Exp. de minoristes						
Canvi de titularitat	156	126	110	129	484	1.005
Correcció d'errades	2	5	0	1	3	11
Canvi de denominació social	1	0	0	0	3	4
Inscripció inicial	173	107	133	107	411	931
Ampliació d'activitat	15	4	9	8	27	63
Canvi d'adreça industrial	0	3	2	4	5	14
Canvi d'adreça social	5	1	3	1	2	12
Canvi d'activitat	1	3	0	0	1	5
Canvi de denominació comercial	80	61	48	51	250	490
Esmena de defectes	3	0	0	2	4	9
Baixa de la inscripció de minoristes	91	96	71	63	383	704
UGE devolució de taxes	0	0	0	0	4	4
TOTAL	889	491	309	356	1.873	3.252

Exp. del Registre Nacional						
Activitats subjectes al Reglament 852/2002 (productes d'origen no animal)						
Esmena de defectes	0	2	0	0	0	2
Canvi de titularitat	6	10	5	2	19	42
Cessament temporal d'activitat	0	4	0	0	0	4
Correcció d'errors de l'RGSEAA	0	0	0	0	3	3
Canvi de denominació social	2	2	0	0	3	7
Anotació de magatzem	0	0	0	0	1	1
Inscripció inicial	29	19	12	11	69	140

Anotació de producte	19	5	0	0	13	37
Baixa d'inscripció	34	15	13	23	110	195
Cessament d'activitat	1	1	2	0	0	4
Canvi d'adreça social	1	3	2	2	4	12
Canvi d'adreça industrial	5	7	0	1	13	26
Ampliació d'activitat	3	1	2	1	1	8
Reclassificació d'activitats	0	1	1	0	3	5
TOTAL	100	70	37	40	239	486
Activitats subjectes al Reglament 853/2002 (productes d'origen animal)						
Canvi de titularitat	4	1	1	3	5	14
Cessament temporal d'activitat	0	1	0	3	0	4
Correcció d'errors de l'RGSEAA	0	0	0	0	1	1
Inscripció inicial	10	1	1	10	15	37
Baixa d'inscripció	5	2	3	6	16	32
Cessament d'activitat	0	0	1	2	0	3
Canvi d'adreça social	2	0	0	0	1	3
Canvi d'adreça industrial	1	0	0	0	6	7
Ampliació d'activitat	4	0	0	3	5	12
Reclassificació d'activitats	2	0	3	6	2	13
TOTAL	28	5	9	33	51	126



Nre. d'exp. / Any / Sector

Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector Palma	Sector autoritzacions
----------------	-------------	----------------	----------------	--------------	-----------------------

655	481	422	439	1.967	3.964
-----	-----	-----	-----	-------	-------

Nre. d'exp. / Any / Sector/ Persona

Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector Palma	Sector autoritzacions
328	241	422	439	467	966

Temps de tramitació

Sector Eivissa	Sector Inca	Sector Manacor	Sector Menorca	Sector autoritzacions
< 6 mesos	< 1 mes	> 6 mesos	< 3 mesos	< 7 dies minoristes < 30 dies en registre nacional

En aquest darrer càlcul, no hi ha incloses les baixes d'ofici.

La Unitat d'Autoritzacions ha extret dades per subministrar als sectors informació general sobre la millora dels processos de gestió. Així, és un dels objectius del 2018 enviar als sectors el seguiment trimestral del conjunt de l'estat de la tramitació. Aquest enviament ha de suposar una reducció del temps de tramitació dels sectors i una millora de l'eficàcia dels procediments.

Aquesta Unitat d'Autoritzacions no es pot comparar amb altres unitats similars de la Conselleria de Salut, ni d'altres conselleries, perquè no disposa ni de la informació ni de les eines per poder-ho fer.

4. Difusió

La Unitat d'Autoritzacions és la responsable de mantenir actualitzades (en temps real) les dades del registre de minoristes:

<https://apps.caib.es/ofmovins2/public/actions/EmpresasAlimentariasInscritasLis?idi=ca>

I també ha de mantenir actualitzades les dades corresponents a les Illes Balears del Registre Nacional:

http://rgsa-web-aesan.msssi.es/rgsa/formulario_principal_js.jsp

Amb periodicitat anual, es remet a l'AECOSAN un balanç dels establiments, que forma part del Pla Nacional de Control Oficial de la Cadena Alimentària (PNCOCA).

5. Grups de treball

Fòrum tècnic de l'AECOSAN referent a les qüestions gestionades per la Unitat d'Autoritzacions.

6. Normativa

Està en fase de consulta prèvia a l'elaboració de normativa una nova versió del Decret sobre el registre autonòmic d'empreses i establiments minoristes del sector alimentari de les Illes Balears subjectes a control oficial.

Elaboració del Plec de prescripcions tècniques per a la contractació del manteniment evolutiu del programa informàtic SISALUT.

COORDINACIÓ AUTONÒMICA SIDA I SEXUALITAT

1. Descripció

La Coordinació Autònoma Sida i Sexualitat du a terme actuacions relacionades amb el VIH-sida, les infeccions de transmissió sexual (ITS) i la salut sexual en diferents àrees: planificació i coordinació, detecció precoç del VIH, promoció i prevenció, informació i assessorament (a la població general, a les institucions, a les entitats i als professionals de diferents àmbits), formació i investigació.

Els programes que desenvolupa aquest servei són els següents:

a) Informació i sensibilització

- Línia telefònica i línia oberta: es dona resposta a les preguntes que es reben sobre VIH, ITS i sexualitat.
- Informació i sensibilització de la ciutadania a través de:
 - Pàgina web
 - Fullets i documents
 - Dia Mundial de la Salut Sexual
 - Dia Nacional de la Prova del VIH
 - Dia Mundial del VIH-Sida

b) Programes de prevenció i promoció

- Proves ràpides de detecció precoç del VIH en entorns no clínics.
- Intercanvi de xeringues (paquets antisida) per reduir riscos de transmissió del VIH per via sanguínia entre les persones que s'injecten drogues.
- SAIDE (Salut i Drets): destinat a persones en situació de prostitució o en situació o risc d'exclusió social.
- Educació afectiva i/o sexual als centres educatius:
 - Programa d'educació afectiva i sexual «Amb tots els sentits».
 - Programa de prevenció de VIH, ITS i embarassos no desitjats «Sexe segur i responsable».

c) Formació

- Formació en educació afectiva i sexual:
 - Al professorat.
 - A professionals sanitaris i altres agents de salut.
 - A demanda per a col·lectius específics.

La Coordinació Autonòmica Sida i Sexualitat està integrada per quatre treballadores: una metgessa (coordinadora de la unitat), dues infermeres i una auxiliar administrativa.

2. Activitats més rellevants de l'any

- a) Pel que fa al programa d'educació afectiva i sexual «Amb tots els sentits», s'han dut a terme les accions següents:
 - Pilotatge a quatre centres educatius de Mallorca: disseny, elaboració i seguiment del pilotatge.
 - Reelaboració del material per a l'alumnat.
 - Disseny de deu presentacions amb les idees clau per treballar, vídeos i dinàmiques de grup.
 - Disseny i edició en format digital de la guia didàctica *Amb tots els sentits*.
 - Disseny de l'avaluació del programa.
 - Presentació i difusió del programa.
- b) Disseny i estructura de la pàgina web *Salut sexual*.
- c) Extensió de la formació presencial en educació afectiva i sexual a Eivissa i Menorca a professionals de les àrees sanitàries i socials.
- d) Formació presencial a orientadors sobre sexualitat infantil.

3. Indicadors

Indicadors bàsics:

Proves ràpides de detecció del VIH en entorns no clínics	Entitats participants (*)	Proves realitzades	Resultats positius
	19	1.491	28

(*) ALAS, Metges del Món, CAITS, UCA (10) i oficines de farmàcia (8).

Intercanvi de xeringues (paquets antisida)	Entitats participants (*)	Paquets antisida distribuïts	Contenidors de xeringues recollits
	20	11.150	252

(*) UCA (3), oficines de farmàcia (18) i Centre Penitenciari de Mallorca.

Salut i Drets (SAIDE)	Entitats participants (*)	Persones ateses	Activitats d'educació individualitzades	Intervencions sanitàries	Activitats de sensibilització	Distribució de material	Curs de formació entre iguals
	1	1.611	1.629	1.304 (1)	31	949 fullets 103.545 PM (2) 3.076 PF (3) 21.482 (4)	1

						4.221 (5)	
--	--	--	--	--	--	-----------	--

(*) Metges del Món, (1) inclou 62 proves de detecció de sífilis, (2) preservatiu masculí, (3) preservatiu femení, (4) lubricants monodosi i (5) tovalloletes Sexy Dam.

Prevenció VIH en l'àmbit penitenciari	Paquets intercanviats
Intercanvi de xeringues (equips antisida)	750

Educació en sexualitat	Nivell d'elaboració	Nivell d'implementació	Centres participants	Sessions realitzades
«Amb tots els sentits»	Elaboració de programa, del document de pilotatge i de materials de secundària	Pilotatge en centres educatius	4	32
«Sexe segur i responsable»	Programa elaborat des de 2011	Implementat des de 2011	18	53

Línia oberta	Consultes personals	Consultes d'institucions i d'entitats
Consultes telefòniques	36	47
Consultes en línia	17	71

Formació	Cursos realitzats	Assistents
Professorat	1 curs en línia d'afectivitat i sexualitat	29
Sanitaris i altres agents de salut	3 cursos presencials d'afectivitat i sexualitat	66

Informació i sensibilització	Actualitzacions	Unitats distribuïdes	Activitats
Fullet	Fullet de test per a farmàcies	5.015 VIH 5.515 ITS 2.400 CAITS 5.205 mètodes anticonceptius 579 test farmàcies	-
Preservatius (llogats a activitats educatives)		13.663	
Distribució de penis per a sessions educatives	-	20	-
Dia de la Salut Sexual	-	-	1 roda de premsa 4 entrevistes en premsa 4 entrevista a la ràdio 1 entrevista a la TV
Dia Nacional de la Prova del VIH	-	-	1 nota de premsa 2 entrevista a la ràdio
Dia Mundial del VIH-Sida	-	1 carta a tots els ajuntaments 124 cartells 200 imants 50 bosses 8.879 llaços vermells	1 nota de premsa 2 entrevistes de ràdio 1 entrevista de premsa 2 llaços vermells grossos (a les seus de la Conselleria)

4. Difusió

- a) Elaboració de la memòria de proves ràpides en entorns no clínics del 2016, que recull informació de les entitats que fan proves ràpides de detecció del VIH en entorns no clínics (ONG, UCA, oficines de farmàcies i CAITS).
- b) Elaboració de la memòria de VIH-sida de les Illes Balears del 2016, que recull informació de la situació epidemiològica, i dels programes i les activitats de promoció, prevenció, atenció sanitària i social relacionades amb el VIH que es desenvolupen a les Illes Balears. En aquesta memòria també es deixa constància de la feina de coordinació. Per elaborar-la, s'ha contactat amb 25 entitats o serveis d'àmbit local, insular i autonòmic.
- c) Elaboració de l'informe del pilotatge del programa «Amb tots els sentits».
- d) En el Dia Mundial de la Salut Sexual s'ha presentat el programa «Amb tots els sentits»: roda de premsa i entrevistes en premsa, ràdio i televisió.
- e) En el Dia Nacional de la Prova de Detecció del VIH i el Dia Mundial del VIH-Sida s'han publicat notes de premsa i s'han fet entrevistes en premsa i ràdio.
- f) Difusió del programa «Amb tots els sentits» a tots els centres educació d'educació secundària obligatòria i a institucions, entitats i organitzacions relacionades amb el tema.

5. Grups de treball

Les professionals de la Coordinació Autonòmica Sida i Sexualitat han participat en diferents comissions i grups de treball:

- a) Comissió d'Educació per a la Salut als Centres Educatius, que està integrada per professionals de la Conselleria de Salut i de la Conselleria d'Educació i Universitat. Durant el 2017 s'han fet sis reunions.
- b) Coordinació Nacional del VIH-Sida i ITS. Aquest grup està integrat per totes les comunitats autònomes. S'ha reunit dues vegades.
- c) Grup de treball de formació en educació afectiva i sexual. El grup s'ha reunit dues vegades per dissenyar i elaborar el material de la formació i distribuir els aspectes que cada membre del grup ha de tractar en les sessions formatives.
- d) Taula per la sida, que té l'objectiu de coordinar les ONG que treballen en VIH-sida a les Illes Balears. S'han fet tres reunions.
- e) Participació en les reunions del grup XADPEP (Xarxa d'Atenció Directa a Persones que Exerceixen la Prostitució a Palma). S'ha participat en una reunió.

6. Normativa

- a) Conveni de col·laboració entre la Conselleria de Salut i el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears respecte al programa de proves ràpides de detecció del VIH en oficines de farmàcia, en què participen vuit oficines de farmàcia: sis a Mallorca, una a Eivissa i una a Menorca.
- b) Conveni de subvenció a Metges del Món dins el programa SAIDE, destinat a persones en situació de prostitució o en risc o en situació d'exclusió social.
- c) Seguiment i resolució de la convocatòria de subvencions de la Conselleria de Salut: subvenció a ALAS i Escola de Sida.
- d) Col·laboració en la redacció de la convocatòria de centres educatius promotors de salut. La Conselleria de Salut i la Conselleria d'Educació i Universitat, a través de la Comissió Tècnica d'Educació per a la Salut als Centres Educatius, han convocat els centres educatius promotors de salut per treballar els cinc principals eixos de salut, un dels quals és l'educació afectiva i sexual.

7. Docència

- a) Formació impartida
 - Curs de formació en línia: «Educació afectiva i sexual: Amb tots els sentits». Disseny, impartició i tutorització d'un curs de 20 hores de durada dirigit a docents. El curs l'ha impartit una tècnica de la Coordinació Autònoma Sida i Sexualitat mitjançant la plataforma de formació a distància de la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat. Han obtingut un certificat 29 professionals.
 - Cursos de formació presencial: «Educació afectiva i sexual a l'adolescència». Organització, disseny i impartició, per part de dues tècniques d'aquesta Coordinació, d'aquests cursos de 20 hores de durada dirigits a professionals sanitaris. S'han prioritzat els professionals de consulta jove i de serveis socials que treballen amb adolescents. S'han impartit tres cursos entre octubre i novembre a Mallorca, Menorca i Eivissa, amb l'assistència de 66 professionals.
 - Formació sobre VIH, sida, ITS, afectivitat i sexualitat a dos estudiants en pràctiques de quart del grau d'Infermeria.
 - Formació sobre VIH, sida, ITS, afectivitat i sexualitat a una persona resident d'Infermeria Familiar i Comunitària.
 - Formació sobre sexualitat infantil a 25 orientadors i orientadores del sector Palma.

- Curs d'actualització de proves ràpides de detecció del VIH a les oficines de farmàcia, adreçat als farmacèutics que desenvolupen aquest programa a les seves oficines de farmàcia.
- Curs de formació de proves ràpides de detecció del VIH a les oficines de farmàcia, impartit a dues oficines de farmàcia.
- XI Curs en antibioteràpia. Actualització sobre infecció per VIH, impartit a l'Hospital Son Espases a professionals sanitaris.

b) Formació rebuda:

- Jornada Chemsex, al Col·legi d'Infermeria de les Illes Balears, organitzada per ALAS.
- Jornada sobre Salut i Gènere, a Can Campaner.
- Congreso Nacional de VIH, a Sevilla.
- Taller de transsexualitat, a l'Hospital Son Llàtzer, organitzat per la UDIG (Unitat d'Identitat de Gènere).
- I Jornades de Prostitució i Salut, a la UIB, organitzades per Metges del Món.
- Jornadas de Salud Sexual y Reproductiva, a Madrid, organitzades pel laboratori Bayer.
- Jornada de Nova Normativa sobre Transsexualitat, a l'EBAP, organitzada pel Servei d'Atenció Integral a Persones LGTBI i a les seves Famílies.
- Com avaluar programes i polítiques en salut pública, a la Direcció General de Salut Pública i Participació.
- Sexualitat i diversitat funcional: La figura de l'assistent sexual, al Caixa Fòrum, organitzada per Aspace.
- VIII Seminari sobre explotació sexual infantil, al Caixa Fòrum de Palma, organitzat per FAPMI/ECPAT, España/RANA.

8. Recerca

- TOMÁS, A.M.; ORDINAS, M.; CALDÉS, L.; ARANGUREN, R. *Amb tots els sentits. Guia didàctica en educació afectiva i sexual a l'adolescència*. Palma: Conselleria de Salut, Direcció General de Salut Pública i Participació, Coordinació de Sida i Sexualitat de les Illes Balears, 2017. ISBN 978-84-617-7490-6. [En format digital.]

- TOMÁS, A.M.; ORDINAS, M.; CALDÉS, L.; ARANGUREN, R. *Amb tots els sentits. Document de consulta per al professorat. Guia didàctica en educació afectiva i sexual a l'adolescència*. II edició. Palma: Conselleria de Salut, Direcció General de Salut Pública i Participació, Coordinació de Sida i Sexualitat de les Illes Balears, 2017. ISBN 978-84-617-871-7. [En format digital.]

9. Altres activitats

- a) Enquesta hospitalària a pacients amb VIH-sida dels centres hospitalaris públics de les Illes Balears. Col·laboració amb l'Institut Carlos III de Madrid en l'elaboració anual de l'enquesta.
- b) Sistema espanyol d'alerta primerenca de substàncies psicoactives. La Coordinació Autònoma Sida i Sexualitat ha seguit gestionant aquest sistema fins a l'octubre de 2017, en què s'ha posat en marxa l'Observatori de Drogues. S'ha elaborat la memòria del 2016.

COORDINACIÓ AUTONÒMICA DE DROGUES

1. Descripció

Segons la Llei 4/2005, de 29 d'abril, la Coordinació Autònoma de Drogues s'encarrega d'organitzar les actuacions en matèria de drogues que es duen a terme a les Illes Balears. D'acord amb el Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), s'organitzen, es coordinen i s'executen actuacions emmarcades en diferents àrees d'intervenció: prevenció, tractament, inserció, formació i Observatori Autòmic de Drogues.

El PADIB està format per la Coordinadora Autònoma de Drogues i 7 treballadores de diferent categoria professional: treball social (2), auxiliar administrativa (1), educació social (1), psicologia (1), sociologia (1) i infermeria (1), aquesta darrera compartida amb la Coordinació Autònoma Sida i Sexualitat durant uns quants mesos d'aquest any.

2. Activitats més rellevants de l'any

a) Àrea de prevenció

- A l'entorn comunitari:
 - Plataforma per a un Oci de Qualitat: S'han fet dotze reunions de coordinació i seguiment amb l'empresa adjudicatària per dinamitzar la plataforma.
S'han mantingut reunions presencials amb els diferents sectors integrants amb l'objectiu de motivar-los perquè implantin les actuacions preventives.
S'ha creat el Grup Estratègic de la Plataforma, que s'ha reunit dues vegades per dissenyar el full de ruta i l'estratègia per donar visibilitat a la plataforma.
S'ha format el grup de treball sobre l'ordenança marc que regula la promoció, la venda i el consum d'alcohol. Se n'han elaborat dos esborranys pendents de revisió jurídica i de presentació als municipis de les Illes Balears.
S'ha dissenyat i s'ha elaborat el díptic informatiu de la plataforma.
S'ha obert un espai a la pàgina web del PADIB sobre la plataforma en què es poden trobar diferents notícies i documents de treball.
 - Campanya de prevenció i de disminució de risc #nosiguise: Es tracta d'un conjunt d'actuacions de sensibilització, dirigides a majors de 18 anys, sobre la prevenció del consum abusiu d'alcohol durant

les festes populars. S'utilitzen xarxes socials, es distribueix material i es col·loquen taules informatives on hi ha tècnics de prevenció encarregats d'informar dels missatges de reducció de riscos. S'ha comptat amb quatre tècnics i una voluntària.

També s'han duit a terme altres activitats, com els tests d'alcoholèmia. S'han fet 110 proves d'alcoholèmia (la meitat de les quals han donat resultat positiu), i s'han recollit dades de consum i informació sobre el coneixement de la campanya, que ha tingut lloc per segon any per la bona acceptació i el bon impacte.

En relació amb l'impacte a la xarxa social, hi ha hagut 2.088 persones que han marcat que els agradava la pàgina; 2.030 persones se n'han fet seguidores i unes 350 se n'han fet fans.

S'han fet 50 publicacions a Instagram amb l'etiqueta #nosiguise per difondre missatges preventius des del perfil de la Conselleria de Salut. Hi ha hagut molta interacció amb els ajuntaments i els casals de joves.

S'ha comptat amb la col·laboració de l'IMAS, que ha finançat 10 taules a Mallorca, la qual cosa ha ajudat a incrementar les intervencions. S'han col·locat un total de 30 taules informatives. La mitjana de persones que han acudit a les taules ha estat de 150 persones per taula.

S'ha editat material de sensibilització (6.000 *lanyards*, 6.000 xapes, 6.000 ulleres de sol, 6.000 bosses, 14.000 postals amb missatges preventius, 7.000 pòsters i 10.000 preservatius).

- Campanyes de sensibilització: Serveixen per conscienciar la ciutadania dels riscos de les drogodependències i altres addiccions. S'han celebrat diferents dies mundials (Dia Mundial sense Tabac, Dia sense Drogues, Dia sense Jocs d'Atzar i Dia sense Alcohol) i s'han programat actuacions.

Per al Dia Mundial sense Tabac, s'han editat 10.000 díptics, 5.000 pòsters, 5.000 fullets amb missatges sanitaris i 2.000 xapes. Aquest material s'ha repartit a centres de salut, hospitals de les Illes Balears, Administració pública (Govern, consells insulars i ajuntaments de les Illes Balears) i a la xarxa d'atenció de drogues. Com a activitats, cal destacar que per celebrar aquest dia s'ha publicat una agenda d'activitats comunitàries en la qual han participat 20 entitats de les Balears, s'ha repartit material de sensibilització als centres educatius, s'ha posat un envelopat

informatiu en què han col·laborat diferents associacions científiques i se n'ha fet difusió en premsa escrita i televisió.

- A l'entorn educatiu:

En l'àmbit educatiu, i amb l'objectiu de potenciar el factor de protecció enfront del consum de drogues i de fomentar les actituds i els hàbits saludables, així com dotar al professorat i els centres educatius d'eines pedagògiques per manejar situacions relacionades amb les addiccions, s'han desenvolupat les accions següents:

- Programes educatius: En coordinació amb la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat, s'han ofert als centres educatius de les Illes Balears programes de prevenció de drogodependències i addiccions, dirigits tant a educació infantil i primària —el programa Bon Dia, Salut (promoció d'hàbits saludables)— com a educació secundària —el programa Decideix (prevenció de drogodependències i addiccions i abordatge d'habilitats socials i de decisió), el programa Respiraire (programa de prevenció de consum de tabac) i el programa THC - Supera el Repte (programa de prevenció selectiva de consum de cànnabis).

Enguany, per donar més difusió a aquests programes, s'ha elaborat un tríptic amb la informació rellevant, que s'ha repartit a tots els centres educatius i institucions de les Balears.

Aquests programes preventius s'ofereixen a tots els centres educatius de les Illes Balears per tal que puguin ser implantats. El PADIB s'encarrega de dinamitzar-los a Palma i Marratxí i es coordina amb els diferents consells insulars (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera) per poder difondre'ls i fer-ne un seguiment a la resta de municipis de les Illes.

Per dinamitzar la implantació dels programes preventius esmentats a la zona de Palma i Marratxí, es compta amb una educadora social contractada a temps parcial, que, entre les seves funcions, hi ha telefonar als centres, posar-se en contacte amb els directors, tutors o caps d'estudis, fer les visites als centres per explicar els programes i assessorar-los, així com fer un seguiment dels programes que es van implementant, recollir l'avaluació del professorat a final de curs i fer les memòries corresponents.

Durant el darrer trimestre de l'any 2017, s'ha començat a difondre el programa i a contactar amb els professionals dels centres educatius per tal de promocionar i distribuir el material didàctic necessari per

aplicar els programes preventius corresponents al curs escolar 2017-2018.

- Concurs de Pòsters i Clipmetratges: Durant el curs escolar 2016-2017, s'ha convocat el segon Concurs de Pòster i Clipmetratges en prevenció de consum de tabac per a joves escolaritzats. Les entitats col·laboradores per organitzar aquest concurs han estat el Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), la Conselleria d'Educació, la Gerència d'Atenció Primària, la Societat Balear de Medicina de Família i Comunitària (IBAMFIC), l'Associació Balear d'Infermers Comunitaris (ABIC), l'Associació Espanyola contra el Càncer (AECC) i el Col·legi Oficial d'Infermeria.

Han participat en el concurs cinc centres educatius (IES Santanyí, IES Joan Ramis i Ramis de Maó, CC Mare de Déu de les Neus d'Eivissa, IES Aurora Picornell i CC Sant Josep Obrer), tots d'educació secundària, amb un total de tretze treballs (sis pòsters i set clipmetratges). Dos dels treballs han estat seleccionats i s'han lliurat els premis als instituts corresponents a la sala d'actes de cada institut, amb la participació dels representants de les entitats convocants del concurs, el professorat i els estudiants.

Durant el darrer trimestre de 2017, i amb vista al curs escolar 2017-2018, s'ha convocat el tercer Concurs de Pòsters i Clipmetratges sobre prevenció de consum de tabac per a joves escolaritzats. Enguany, la modalitat de clipmetratges s'ha ampliat a alumnes de formació professional bàsica.

- Projecte Tria Triar: És un projecte de formació, informació i sensibilització en l'entorn universitari. Durant el 2017, s'ha continuat el projecte Tria Triar, que consisteix en accions basades en la formació i la capacitat d'una xarxa d'agents promotors de salut a la universitat, els quals s'encarreguen de dur a terme activitats dirigides a multiplicar els missatges preventius. S'han interessat a formar-se 69 universitaris, 20 dels quals han estat els que finalment han fet la formació i les activitats pràctiques. S'han organitzat un total de cinc accions de sensibilització. També s'ha format en dispensació responsable de begudes alcohòliques els estudiants que han estat a la barra durant la FINIFESTA.

- A l'entorn familiar:

Amb l'objectiu d'informar i de sensibilitzar les famílies sobre la necessitat de reforçar els hàbits saludables i incrementar els factors de protecció dels infants, s'ha ofert material divers als centres educatius.

Els programes de prevenció escolar d'educació primària (Bon Dia, Salut) i educació secundària (Decideix, Respiraire i THC - Supera el Repte) disposen de material informatiu destinat a les famílies dels alumnes que segueixen els programes escolars.

b) Àrea de tractament i inserció social

- Quant a tractament, la novetat d'enguany ha estat l'entrada de l'oficina de farmàcia Tur-Tur d'Eivissa en el conveni que signa la Conselleria de Salut amb el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears (COFIB) com a centre preparador de la metadona que es dispensa a les Illes d'Eivissa i Formentera. Aquesta oficina de farmàcia dispensa una mitjana de 4.281 dosis mensualment.

En col·laboració amb el Col·legi Oficial d'Apotecaris, els coordinadors de les UCA, gestionades per l'IB-Salut i l'IMAS, i el PADIB han elaborat un manual per als professionals de les UCA en què s'explica el protocol de funcionament del Programa de Manteniment amb Metadona (PMM) a les Illes Balears mitjançant els diferents dispositius (oficines de farmàcia, Metabús, centres penitenciaris...).

A més a més, s'ha fet un manual específic sobre l'elaboració, la prescripció i la dispensació de metadona a Eivissa. Per redactar aquest manual, s'ha comptat amb la col·laboració del Col·legi Oficial d'Apotecaris de les Illes Balears, de la coordinadora de la Unitat de Conductes Addictives d'Eivissa, del director metge del Centre Penitenciari d'Eivissa, de l'apotecari de l'oficina de farmàcia encarregada d'elaborar la metadona a Eivissa i del PADIB.

- S'ha adquirit l'actualització d'un programa informàtic (GESMETA) per registrar i dispensar metadona. Aquest programa funciona en xarxa i connecta el servei elaborador de metadona amb els centres prescriptors i les unitats de conductes additives (UCA) dependents de l'IB-Salut.
- S'han contractat els serveis d'una entitat per fer un taller artesanal dins el mòdul de joves del centre penitenciari. La impartició d'aquest taller ha incidit de manera positiva en l'autoestima, l'autoconcepte, les habilitats socials, la motivació, la responsabilitat, l'aprenentatge, la creació, etc. dels usuaris, aspectes que s'havien deteriorat a conseqüència dels efectes que tenen l'internament i la privació de llibertat. Aquest taller s'ha dirigit prioritàriament als joves amb problemes d'addiccions, l'internament dels quals no hagi estat superior a dotze mesos.

3. Indicadors

a) Àrea de prevenció

- En l'àmbit educatiu:

En relació amb la dinamització dels programes que es duen a terme als municipis de Palma i Marratxí, cal destacar les activitats que s'han fet.

S'ha contactat amb tots els centres públics de primària i secundària per oferir els programes. Entre els municipis de Palma i Marratxí, hi ha 51 centres públics d'educació infantil i primària i 21 centres d'educació secundària. S'ha contactat amb el 100 % de centres públics de primària i secundària.

S'ha contactat amb el 80 % de centres concertats. Als mateixos municipis hi ha 48 centres d'educació concertada i s'ha contactat amb tots ells.

S'ha implantat el programa a primària en un 80 % dels centres interessats. Hi ha hagut 21 centres que han sol·licitat dur a terme el programa Bon Dia, Salut, i tots l'han aplicat. Per tant, s'ha aplicat el programa en el 100 % de centres que l'han demanat.

S'han implantat els programes de secundària a un 70 % dels centres interessats. En el cas del programa Respiraire, dos centres que l'han sol·licitat no l'han duit a terme. Per tant, l'han aplicat un 75 %. Pel que fa als programes Decideix i THC - Supera el Repte, el 100 % dels centres els han aplicat.

S'han recollit un 80 % dels qüestionaris d'avaluació dels centres que han duit a terme el programa. Pel que fa a l'avaluació, podem dir que s'han avaluat els programes al 92 % dels centres que l'han aplicat. Dos centres que han impartit el Bon Dia, Salut esperaran avaluar-lo una vegada acabat el quadernet, que dura dos cursos escolars. El centre que ha seguit el programa THC - Supera el Repte tampoc no ens ha presentat l'avaluació.

Valoracions dels programes educatius

El programa Bon Dia, Salut està ben valorat, amb una mitjana de 3,7 sobre 5, per part dels mestres, tot i que any rere any ens demanen que hi adjuntem material audiovisual com a material complementari dels quadernets. El 92 % dels mestres que han impartit el programa pensen que ha agradat als seus alumnes i que aquests hi han participat.

Del programa Respiraire podem destacar que té una bona acceptació entre els docents, ja que l'han valorat amb un 4 sobre 5. A més, es va agafant l'hàbit de treballar totes les sessions dins el curs escolar. Els professors també han trobat que els seus alumnes han rebut de manera molt positiva el programa, ja que pensen que a un 92 % dels alumnes els ha agradat i que hi ha participat un 100 %.

Respecte al programa Decideix, majoritàriament s'ha desenvolupat a 1r i 2n d'ESO. La valoració del programa en general és de 4 sobre 5. Els professors

pensen que el programa ha agradat als seus alumnes en un 100 % i que en el mateix tant per cent també hi han participat. L'aportació de millora que es va repetint per part dels professionals és la complementació del programa amb algun recurs audiovisual i també amb el suport d'algun professional de salut.

Valoració de la formació en línia al professorat

En relació amb la valoració del curs quant al disseny, l'organització i els materials, la mitjana supera la puntuació de 4,4 (en una escala d'1-5).

- En l'àmbit comunitari:

Pel que fa a les campanyes de sensibilització, s'han fet el 100 % de les previstes amb les entitats de la xarxa d'addiccions.

Quant a les taules informatives, complementàries a la campanya #nosiguise, s'han fet totes les actuacions establertes i s'ha obtingut una resposta del 100 % de participació dels municipis prevists. La valoració dels municipis i dels tècnics encarregats de les taules informatives ha estat de 8,4 sobre 10 i de 4 sobre 5 respectivament.

Respecte a la plataforma, s'ha fet el 100 % de reunions de coordinació. S'han fet el 100 % dels plenis de la plataforma amb la participació del 80 % de les entitats que representen la indústria, el 66 % de les entitats de família, el 100 % de les de veïns, el 50 % de les de joves i el 70 % dels representants de l'Administració.

b) Àrea de tractament i inserció social

- Inici de tractament a les UCA:

La informació següent ha estat facilitada per l'IMAS, el Consell de Menorca i el Consell d'Eivissa. Han iniciat tractament a l'IMAS 652 persones; al Consell de Menorca, 151, i al Consell d'Eivissa, 318. La droga respecte a la qual hi ha hagut més sol·licituds d'inici de tractament ha estat l'alcohol: a l'IMAS, un 44 %; al Consell de Menorca, un 24 %, i al Consell d'Eivissa, un 36 %. Quant a les UCA que pertanyen a l'IB-Salut, no disposam de les dades per poder incloure en aquesta memòria.

	IMAS	CIME	CIE
Heroïna/opiacis	100	22	78
Cocaïna	137	29	84
Cànnabis	85	27	18
Alcohol	291	56	117
Estimulants		2	5
BZD		3	6
Altres drogues	11		

- Usuaris atesos a les UCA:

La informació següent ha estat facilitada per l'IMAS, el Consell de Menorca i el Consell d'Eivissa. Durant l'exercici del 2017, a l'IMAS s'han atès 2.499 persones; a les UCA de Menorca, 410, i al Consell d'Eivissa, 773.

	IMAS	CIME	CIE
Heroïna/opiacis	636	127	254
Cocaïna	466	83	156
Cànnabis	270	63	45
Alcohol	993	101	281
Estimulants	9	7	10
BZD	30	6	7
Altres drogues	-	2	-
Joc patològic	95	21	20

- Població atesa als programes de disminució de danys - Programa de Manteniment amb Metadona (PMM):

Pacients atesos en el PMM a les 4 xarxes de les Illes Balears	
IB-Salut	720
Consell de Mallorca	474
Consell de Menorca	104
Consell d'Eivissa	207

Respecte a l'elaboració de metadona a Mallorca, hi ha un servei específic que n'elabora per als centres i serveis següents: Centre Penitenciari de Mallorca, Metabús, UCA, centres de salut, policia, hospitals i centres terapèutics.

D'altra banda, les oficines de farmàcia són les encarregades d'elaborar i de dispensar la metadona als pacients derivats de les UCA per prendre la metadona a les mateixes oficines. El 2017, a Mallorca hi ha hagut disponibles 14 oficines de farmàcia, amb 81 usuaris. A Eivissa, a part de la farmàcia preparadora, han col·laborat en aquesta tasca 5 oficines de farmàcia, amb 207 usuaris.

- Població atesa amb antagonistes opiacis a les UCA:

Nre. de pacients atesos amb antagonista a les 4 xarxes de les Illes Balears 2017	
IB-Salut	6
Consell de Mallorca	44
Consell de Menorca	0
Consell d'Eivissa	46

- Població atesa amb interdictors i anticraving a l'alcohol:

Nre. de pacients atesos amb interdictors i anticraving a l'alcohol a les 4 xarxes de les Illes Balears 2017	
IB-Salut	79

Consell de Mallorca	74
Consell de Menorca	29
Consell d'Eivissa	184

Durant el 2017, el servei elaborador de metadona a Mallorca ha preparat metadona per a 1.491 usuaris, els quals s'han distribuït de la manera següent (cal tenir en compte que un mateix usuari ha pogut prendre la metadona a diferents serveis, encara que no al mateix temps):

Nre. de pacients distribuïts per serveis		
IB-Salut		720
Consell de Mallorca		474
Centre Penitenciari de Mallorca		108
Creu Roja - Metabús		124
Preparació de dosis individuals	Centres de salut: 6	16
	Hospitals: 7	106
	Polícia:	9
	Recursos terapèutics: 5	33

- Població atesa per problemàtica juridicopenal a les UCA:

IMAS	Substitució de condemna	113	
	D'altres	Sanció administrativa	46
		Pendent de suspensió de condemna	132
CIME	Substitució de condemna	20	
	D'altres	Sanció administrativa	7
CIE	Substitució de condemna	29	
	D'altres	Sanció administrativa	1
		Pendent de suspensió de condemna	68

- Població atesa a les UCA per problemàtica penitenciària:

IMAS	Centre penitenciari	0	
	CIS (art 100.2, art. 182, 3r grau, mares)		19
	Servei de Gestió de Penes i Mesures Alternatives	TBC	40
		Llibertat condicional	41
CIME	Centre penitenciari	8	
	CIS (art. 100.2, art. 182, 3r grau, mares)		3
	Servei de Gestió de Penes i Mesures Alternatives	Treball en benefici de la comunitat (TBC)	0
		Llibertat condicional	1
CIE	Centre penitenciari	2	
	CIS (art. 100.2, art. 182, 3r grau, mares)	10	
	Servei de Gestió de Penes i Mesures	Treball en benefici de la comunitat (TBC)	8

	Alternatives	Llibertat condicional	6
--	--------------	-----------------------	---

- Taller artesanal dins el mòdul de joves del Centre Penitenciari de Mallorca. Hi han participat 25 homes.
- Tallers impartits per Creu Roja al Metabús:

Als tallers grupals hi han participat 39 persones, i als tallers individuals, 79. Als tallers grupals impartits per Metges del Món hi han assistit 3 persones.

Als tallers de caire individual impartits per Creu Roja hi han participat 79 persones, i als de Metges del Món, 50 persones.

Als cursos de formació de Metges del Món hi han participat 17 persones.

Metges del Món ha organitzat grups de discussió en els quals han participat 23 persones. Hi ha hagut 5 grups de discussió sobre conductes de risc i 1 grup de discussió sobre accés a la salut.

4. Difusió

- Durant tot l'any, s'han publicat dotze notes de premsa amb motiu dels dies mundials (Dia Mundial sense Tabac, Dia sense Drogues, Dia sense Jocs d'Atzar i Dia sense Alcohol), de les intervencions de la Plataforma per a un Oci de Qualitat i de campanyes de sensibilització (#nosiguisease).
- La difusió per premsa escrita s'ha reflectit en dotze intervencions en diaris autonòmics (*Diario de Mallorca, Ara i Última Hora*), en un diari nacional (*El Mundo*), en dues agències nacionals (Europress, EFE) i en un diari alemany, amb motiu de la campanya de sensibilització del consum no abusiu d'alcohol entre els joves majors d'edat durant les festes d'estiu (#nosiguisease), de la Plataforma per a un Oci de Qualitat i de la nova llei d'addiccions que s'està preparant.
- S'han fet vint intervencions en diferents ràdios i televisions tant autonòmiques com nacionals (COPE, SER, IB3 Ràdio, Canal 4, Ràdio Nacional d'Espanya, Ràdio Illa de Formentera i TVE) referides a la campanya #nosiguisease, a les actuacions dins la Plataforma per a un Oci de Qualitat i a temes rellevants sobre addiccions.
- Participació del PADIB, el 21 de març, en una xerrada a la UIB dirigida a alumnes de 4t de Treball Social, per aprofundir coneixements a l'assignatura treball social respecte a programes d'atenció a les drogodependències.
- Participació del PADIB, el 2 de juny, en una xerrada dirigida al Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears (COFIB), per donar a conèixer el nou protocol d'actuació de PMM a les oficines de farmàcia.

- f) La directora general de Salut Pública i Participació i el PADIB han presentat dades de consum de l'enquesta ESTUDES i la Plataforma per a un Oci de Qualitat de les Illes Balears a la Jornada sobre mesures de seguretat i autoritzacions d'activitats i el consum d'alcohol i drogues a les festes populars, feta el 7 de juliol i organitzada per la FELIB.
- g) Participació del PADIB, el 7 d'agost, en una taula rodona sobre consum d'alcohol a les festes populars, organitzada per l'Ajuntament de Felanitx.
- h) Manteniment del servei CRIDA, que informa de drogodependències i addiccions. Aquest servei és telefònic i en línia, i dona informació, orientació i assessorament a joves, la població en general, professionals i famílies sobre qualsevol tema relacionat amb les addiccions. Total de consultes: 171, de les quals 59 s'han fet per correu electrònic i 112 per telèfon. Destaca que el 49 % dels correus rebuts i el 67 % de les telefonades han estat sobre consultes fetes per la persona afectada o un familiar per iniciar un tractament d'addiccions. El 20,5 % de les consultes enviades per correu electrònic i el 25 % de les telefonades han estat de caire professional. S'ha fet difusió del CRIDA amb un nou número de telèfon: 971 177 848.
- i) Creació d'una pàgina web destinada al Concurs de Pòsters i Clipmetratges per a la prevenció de consum de tabac entre joves escolaritzats.
- j) Difusió de forma periòdica de la informació sobre actes, cursets o programes de formació i reciclatge dels professionals sobre la prevenció i l'assistència en drogodependència i altres addiccions mitjançant la pàgina web del PADIB.
- k) Per difondre les I Jornades sobre Tecnologies Digitals i els Riscs Associats, s'ha dissenyat una imatge (cartell, etiqueta), i s'han fet etiquetes per a carpetes, camisetes per a hostes i hostesses, díptics per al programa, bàner per al web i una pantalla enrotllable. La difusió en versió digital s'ha fet des de la Direcció General de Salut, que ha creat un microlloc web específic per facilitar la informació sobre les jornades.
- l) Per difondre els programes educatius que impulsa el PADIB, s'ha elaborat un material (desplegable) amb informació rellevant i un bàner per publicar al web. Se n'han editat 1.500 exemplars, que s'han distribuït als centres educatius de les Illes Balears.

5. Grups de treball

Els professionals del PADIB han participat en diferents comissions i grups de treball.

- a) Comissió Interautonòmica del Pla Nacional sobre Drogues. Madrid, 8 de març.
- b) Comissió d'Educació-Salut. Durant el 2017, s'han fet sis reunions. S'ha dissenyat i impartit un taller formatiu sobre el model de CEPS (centre educatiu

promotor de la salut) als diferents centres de formació del professorat, en què han participat 57 alumnes, a Mallorca i a Eivissa.

- c) Comissió del Tabac. Grup de treball amb representació de professionals de diferents departaments de la Direcció General de Salut Pública i Participació. S'han fet quatre reunions durant l'any.
- d) Comissió del Joc. Comissió formada per representats de diferents administracions públiques i del sector del joc. S'han fet tres reunions durant l'any.
- e) Comissió del Centre Penitenciari:
 - Comissió del Grup d'Atenció al Drogodependent (GAD): 11 reunions
 - Comissió del Centre Penitenciari de Palma i el Centre d'Inserció Social: 1 reunió
- f) Participació a la reunió del grup de treball de sistemes de informació (SEIT), dins l'Observatori Nacional contra les drogues. Madrid, 14 de desembre.
- g) Sessions ordinàries de la Comissió d'Acreditació, Avaluació i Control de Centres i Serveis de Tractament amb Opiacis de la CAIB per tractar de l'acreditació de centres que duen a terme tractament amb metadona, de l'actualització de protocols i d'altres qüestions relacionades amb els centres que fan tractaments substitutius amb opiacis. Seu de la Conselleria de Salut, 5 d'abril i 15 de novembre.
- h) Comissió Tècnica de Drogues per emetre informes en relació amb el decret que regula la Plataforma per a un Oci de Qualitat a les Illes Balears i debatre qüestions relacionades amb el futur d'aquesta comissió. 25 d'abril.

6. Normativa

- a) El 14 de febrer, la Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears i el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears han signat el Conveni de col·laboració sobre el programa de substitució d'opiacis a persones afectades per drogodependències, amb la incorporació d'una farmàcia a Eivissa que prepara i dispensa metadona als usuaris d'Eivissa i Formentera.
- b) La Conselleria de Salut del Govern de les Illes Balears i els consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera han signat convenis de col·laboració per atendre les drogodependències i altres addiccions.
- c) El 2017, s'ha publicat normativa estatal que afecta les addiccions:
 - Reial decret 579/2017, de 9 de juny, pel qual es regulen determinats aspectes relatius a la fabricació, presentació i comercialització dels productes del tabac i els productes relacionats.

- Reial decret llei 17/2017, de 17 de novembre, pel qual es modifica la Llei 28/2017, de 26 de desembre, de mesures sanitàries davant el tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac, per transposar la Directiva 2014/40/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 3 d'abril de 2014.

No s'ha publicat normativa autonòmica sobre aquest tema.

- S'ha participat en l'elaboració de l'Estratègia nacional sobre addiccions 2017-2024, que es configura com un document participatiu i de consens, acordat entre totes les administracions públiques implicades, les organitzacions no governamentals del sector, les societats científiques, el centres d'investigació i totes les entitats públiques i privades que formen part del Pla Nacional sobre Drogues.
- S'ha participat en l'elaboració de l'esborrany sobre la nova normativa d'addiccions.
- Subvenció a la Creu Roja per al Metabús. Aquest servei disposa de set parades establertes a diferents indrets de la nostra localitat i ha atès 199 pacients. Ha recollit 11.123 xeringues i ha lliurat 14.448 equips (*kits*) d'injecció. Ha atès 5.980 persones en activitats de reducció de danys (intercanvi de xeringues, dispensació de preservatius i assessorament). Ha dispensat 2.282 preservatius i ha fet 1.702 assessoraments.
- Subvenció a Metges del Món dins el programa INRED, un programa de reducció de danys per a persones usuàries de drogues en situació de risc o exclusió social. Ha atès 727 persones. Ha recollit 44.392 xeringues i ha lliurat 50.118 equips d'injecció. Ha distribuït 2.621 preservatius. El servei de dutxa s'ha emprat 39 vegades.

7. Docència

- Assistència a les Jornades de Polítiques Autonòmiques en Prevenció i Control del Tabaquisme. Toledo, 7 i 8 de novembre.
- Assistència a les Jornades Socidrogalcohol #rompelestigma. Madrid, 15 de desembre.
- Assistència a les I Jornades Balears Socidrogalcohol. Hospital Son Llàtzer, 6 de juliol.
- Assistència al curs CHEMSEX, organitzat pel Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears (COIBA) i Energy Control el 3 de febrer.
- Assistència a la III Jornada de Salut i Gènere de les Illes Balears, organitzada per la Direcció General de Salut Pública, a l'Hospital Son Llàtzer, el 10 de març.

- f) Participació de l'equip del PADIB en el Taller sobre planificació de l'avaluació de dos programes de la Conselleria de Salut de Balears, organitzat per la Direcció General de Salut Pública i Participació, els dies 3 i 4 d'octubre.
- g) Organització i participació en el curs «Promoció de la salut en els centres educatius», organitzat per la Comissió Tècnica d'Educació i Salut. S'ha impartit als tres CEPS de Mallorca i al d'Eivissa entre el 16 de març i el 4 d'abril, amb la participació de 57 alumnes.
- h) Assistència al curs «Perspectiva de gènere i drogues», organitzat per la Fundació Salut i Comunitat, Projecte Malva i Drogues i Gènere, els dies 17 i 18 de maig.
- i) Assistència al Curs inicial de Spss per a procediments estadístics relacionats amb drogodependències i addiccions, organitzat per l'EBAP i impartit del 26 d'abril al 4 de maig.
- j) Assistència a la sessió «Acreditació de cursos a la Comissió de Formació Continuada de les Professions Sanitàries de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears», a la seu de la Direcció General de Salut Pública i Participació, el dia 29 de maig.
- k) Assistència al curs «Cannabis: problemática y abordaje terapéutico», organitzat per la Facultat de Psicologia de Santiago de Compostel·la, del 30 de juny al 2 de juliol.
- l) Elaboració d'un projecte d'atenció a residents d'infermeria pel qual es dona informació i orientació sobre drogodependències i addiccions a dos residents d'infermeria durant quinze dies.
- m) Organització de la formació als centres penitenciaris de Mallorca i Eivissa sobre «Relació terapèutica amb pacients amb addiccions» i «Intervenció en prevenció de recaigudes en addiccions», impartida per personal de Projecte Home i dirigida a professionals que treballen a les institucions penitenciàries. Ha tingut lloc del 2 al 10 d'octubre a Palma i del 6 a 9 de novembre a Eivissa. Hi han participat 19 i 15 professionals respectivament.
- n) Disseny, realització i tutorització del curs de formació en línia «Prevenció d'addiccions», de 20 hores de durada i dirigit a docents, a través de la plataforma de formació a distància de la Direcció General de Formació Professional i Formació del Professorat de la Conselleria d'Educació i Universitat. N'han obtingut el certificat 28 professionals.
- o) Disseny, realització i tutorització del curs de formació en línia «Prevenció d'addiccions», de 20 hores de durada i dirigit a mediadors socioculturals de les Illes Balears, a través de la plataforma Moodle que IBJOVE té activa amb tota la xarxa d'actuacions en jovent. Consisteix en una formació ajustada a les necessitats dels professionals dividida en quatre blocs: xerrem de prevenció i

drogues: conceptes de prevenció i d'addicció, tipologia d'addiccions, substàncies i neurobiologia de les addiccions; la prevenció en l'oci: la detecció; el paper de la família en la prevenció, i recursos comunitaris. N'han obtingut el certificat quinze professionals.

- p) Organització i participació en les I Jornades sobre Tecnologies Digitals i els Riscs Associats, els dies 16 i 17 de novembre, dirigides a professionals que treballen en el camp de les addiccions per afavorir el reciclatge amb noves matèries o matisos en l'abordatge i per potenciar l'intercanvi d'experiències. Han tingut lloc a la sala d'actes de l'Hospital Son Llàtzer i s'han retransmès per videoconferència a la resta d'illes. A les jornades hi han participat un total de desset entitats i institucions que pertanyen a l'Administració pública (Govern, consells, ajuntaments i entitats socials). S'hi han inscrit un total de 85 persones, de les quals 58 n'han obtingut el certificat.
- q) Assistència a les Jornades sobre Drogues als Centres de Secundària. Barcelona, 16 de juny.
- r) Assistència al X Congrés Acencas per a Joc Responsable. Barcelona, 16 de febrer.
- s) Assistència al I Congreso Internacional sobre Cannabis y sus Derivados: Salud, educación y ley, organitzat per la Xunta de Galicia. Pontevedra (Catoira), 24 i 25 de novembre.
- t) Tallers de caire grupal i individual d'educació per a la salut: formació de formadors en matèria de prevenció i promoció de la salut en entorns de drogodependències. Aquests tallers han estat gestionats per dues entitats: Metges del Món i Creu Roja.

Creu Roja ha impartit set tallers de caire grupal sobre prevenció i promoció de la salut: alimentació i dieta mediterrània, primers auxilis, cures gestacionals, salut sexual i reproductiva, efectes de les drogues i col·laboració. Cada taller s'ha dividit en diferents mòduls.

Metges del Món ha impartit els tallers grupals de reducció de danys, d'educació per a la salut, d'ocupació, de dret a la salut i d'altres drets.

Aquestes entitats també han fet tallers de caire individual amb les temàtiques següents: reducció de danys, sexe més segur, VIH-sida, planificació familiar, ús del sistema sanitari públic, ITS...

Metges del Món ha fet cursos de formació en què s'han tractat diferents temes relacionats amb la salut: injecció segura, sobredosi, prevenció, identificació i actuació, dret a la salut i recursos sociosanitaris. També ha organitzat grups de discussió.

8. Altres activitats

El PADIB manté reunions de coordinació periòdiques d'àmbit estatal i autonòmic amb representants de la Xarxa d'Abordatge a les Addiccions de l'Administració pública i amb organismes i entitats comunitàries. Així doncs, durant l'any 2017, s'han fet les actuacions següents:

a) Coordinació amb la Conselleria d'Educació i Universitat

- Col·laboració amb la Direcció General d'innovació i Comunitat Educativa i la Direcció General de Formació Professional i de Formació del Professorat per a la formació del professorat i per la difusió del programes de prevenció escolar

b) Coordinació amb la delegació del Pla Nacional sobre Drogues (PNSD)

- Elaboració de la memòria del Pla Nacional sobre Drogues 2017.
- Elaboració, justificació i presentació de la memòria dels projectes presentats per a les subvencions amb càrrec al fons de béns decomissats per tràfic de drogues i altres delictes relacionats (concepte 458) per fer programes sobre drogodependències.
- Valoració del projecte d'investigació sobre drogodependències per al qual sol·licita subvenció: «Estudio de la incidencia de la exposición prenatal a alcohol y otras sustancias de abuso en recién nacidos ingresados en una sección de neonatología mediante la determinación de biomarcadores en matrices biológicas».

c) Col·laboració amb el Sistema Espanyol d'Alerta Primerenca

Durant el 2017, hi ha hagut una notificació de la Comunitat Autònoma sobre una substància que s'ha trobat per primera vegada a les Balears i que no s'havia trobat a cap altra comunitat abans: MMB-2201/5F-AMB-PICA/I-AMB: Methyl (1-(5-fluoropentyl)-1h-indole-3-carbonyl)-L-valinate, del grup dels cannabinoides. Aquesta notificació s'ha remès al Sistema Espanyol d'Alerta Primerenca (SEAT).

S'han notificat dues incidències esdevingudes als serveis assistencials (intoxicacions) de les Illes Balears, les quals s'han fet arribar al SEAT. Aquestes han estat provocades pel consum d'escopolamina i d'un cannabinoides sintètic.

d) Sistema Estatal d'informació Permanent sobre Addiccions i Drogues (SEIPAD)

Aquest sistema estatal s'encarrega de recollir tres indicadors:

- L'indicador d'inicis de tractament per substàncies psicoactives.

- L'indicador d'urgències hospitalàries per substàncies psicoactives.
- L'indicador de mortalitat per reacció aguda a substàncies psicoactives.

Anualment, es recullen i s'envien al PNSD les dades d'inici de tractament que ens proporcionen les UCA, Projecte Home i el Centre Penitenciari de Mallorca. Les urgències relacionades amb drogues es recullen a l'Hospital Can Misses d'Eivissa i a l'Hospital Universitari Son Espases. També es notifiquen els casos de mort relacionada amb drogues que ens proporciona l'Institut Forense.

e) Àrea econòmica

La gestió econòmica és una tasca molt rellevant en les activitats del PADIB, ja que gestiona el fons de lluita contra les drogues, el fons de béns decomissats — ambdós provinents del Pla Nacional sobre Drogues del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat— i fons propis de la Conselleria de Salut.

Els fons finalistes serveixen per fer actuacions en les diferents àrees: desenvolupament de plans autonòmics, programes de prevenció, observatori, rehabilitació i reinserció de toxicòmans amb problemes juridicopenals, etc. Una vegada destinats a les actuacions que corresponen, s'han de justificar molt exhaustivament, cosa que implica una comptabilitat molt estricta de totes les despeses.

- Revisió i tramitació de les fitxes que al llarg de l'exercici elabora el Servei de Finançament.
- Actualització permanent de l'estat de despeses del pressupost.
- Complementació i enviament mensual dels informes comptables.
- Elaboració de memòries de modificació de crèdit.
- Elaboració de memòries d'aplicació de crèdit de l'exercici anterior.
- Elaboració de memòries per a les transferències de crèdit.
- Petició per incorporar noves partides per al contracte amb l'empresa Galbentour, SAU.
- Previsió de despesa per a l'exercici següent.
- Elaboració, amb el suport del Servei de Finançament, d'un informe explicatiu de l'execució de despeses amb càrrec als diferents fons finalistes per a la Intervenció General de la CAIB.
- Tramitació dels informes justificatius de despeses corresponents als fons finalistes del Pla Nacional sobre Drogues.

Aquesta tasca és feta per una auxiliar administrativa amb la supervisió de la coordinadora autonòmica de Drogues. Pel que fa a l'exercici del 2017, això ha suposat elaborar i tramitar els diferents expedients i fer-ne un seguiment fins al tancament:

- 6 convenis
- 2 subvencions

- 2 projectes d'inversió + 3 memòries justificatives de modificació
- 1 encàrrec de gestió
- 2 contractes oberts
- 10 contractes menors
- 41 despeses menors
- 30 comissions de servei, conformitats per a assistència a reunions, jornades formatives i impartició de cursos (dietes, despeses i factura per a desplaçaments i allotjament).

9. Annexos

En l'àmbit educatiu, cal destacar els aspectes següents.

a) Els resultats de les actuacions fetes als municipis de Palma i Marratxí

Durant el curs 2016-2017, la demanda dels programes ha estat la següent:

Curs 2016-2017	Nombre de centres	Nombre d'alumnes	Nombre de professors
Bon Dia, Salut	21	3.370	116
Respire	8	1.139	43
Decideix	8	830	27
THC - Supera el Repte	1	127	5
Total	38	5.466	191

Es pot destacar, per comparació amb el curs 2015-2016, un augment de sol·licituds del programa Bon Dia, Salut, concretament hi ha hagut sis centres més d'educació infantil i primària. Pel que fa als programes dirigits a secundària, no hi ha hagut variacions en relació amb el curs passat.

Les dades sobre els centres que han aplicat els programes són les següents:

Curs 2016-2017	Nombre de centres	Nombre d'alumnes	Nombre de professors
Bon Dia, Salut	21	3.370	116
Respire	6	1.118	41
Decideix	8	830	27
THC - Supera el Repte	1	127	5
Total	36	5.445	189

Aquest curs 2016-2017, hi ha hagut un descens en l'aplicació del programa Respiraire en relació amb el curs passat, en què hi hagué vuit centres, però no hi ha hagut variació en el nombre de centres que han aplicat els nostres programes a secundària, ja que aquest curs ha començat amb el programa THC - Supera el Repte, que fins ara no s'aplicava.

El nombre de centres i tutors o tutores que els han avaluat ha estat el següent:

Curs 2016-2017	Nombre de centres	Nombre de professors
Bon Dia, Salut	19	87
Respiraire	6	41
Decideix	8	27
Total	33	155

Aquest curs hi ha hagut tres centres que no han avaluat els programes de prevenció, dos dels quals han adduït que el programa sigui biennal i s'han compromès a avaluar-lo una vegada acabat el cicle. Pel que fa al programa THC - Supera el Repte, no s'ha avaluat per manca de previsió i temps del professorat del centre.

- b) Els equips de prevenció dels consells insulars d'Eivissa, Formentera, Mallorca i Menorca i també dels distints ajuntaments col·laboren en l'aplicació del programes en l'àmbit educatiu, i a més desenvolupen els programes propis de cada institució.

Durant el curs escolar 2016-2017, el seguiment d'aquests programes en coordinació amb els equips de prevenció dels consells insulars de les Balears ha estat el següent:

Curs 2016-2017	Nombre de centres	Nombre d'alumnes	Nombre de professors
Bon Dia, Salut	22	2.521	124
Respiraire	3	390	13
Decideix	13	421	67
Total	38	3.332	204

COORDINACIÓ ESTRATÈGICA DEL CÀNCER

1. Descripció

La Coordinació Estratègica del Càncer integra les activitats relacionades amb la prevenció i el control del càncer, així com activitats relacionades amb els sistemes d'informació, i dona suport a la investigació i als serveis relacionats amb l'oncologia.

La Coordinació Estratègica del Càncer du a terme activitats de promoció de la prevenció primària en col·laboració amb diverses institucions, entitats i professionals, i de prevenció secundària mitjançant programes de cribratge poblacional.

Amb la investigació epidemiològica, centrada en el Registre de Càncer, és possible conèixer indicadors que mesuren la magnitud del problema.

La Coordinació Estratègica del Càncer compta amb una metgessa coordinadora i està estructurada en les unitats següents.

a) Registre de Càncer de Mallorca

El Registre de Càncer és l'eina per conèixer els indicadors del càncer de Mallorca. Es tracta d'un registre poblacional.

La seva activitat consisteix a recollir de forma continuada, sistemàtica i estandarditzada les dades dels casos de càncer, el processament, el tractament i l'anàlisi de les quals permeten obtenir-ne informació sobre la incidència, la mortalitat i la supervivència, tant globalment com segons l'edat, el sexe, la localització del tumor i altres variables.

En el registre hi ha una metgessa —abans eren dues—, una infermera i dos auxiliars administratius. Des del juliol està de baixa una auxiliar administrativa, i des del novembre, la infermera.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama (PDPCMB)

El càncer de mama és el més freqüent i el que ocasiona més morts entre les dones de les Illes Balears. La prevenció està fonamentada en la detecció precoç, quan la malaltia encara no presenta símptomes. La mamografia és la prova que ha demostrat ser més efectiva per detectar tumors en estadis inicials.

El PDPCMB convida per carta les dones en edats compreses entre els 50 i els 69 anys a fer-se una mamografia gratuïta cada dos anys. A la carta s'hi indica el lloc, el dia i l'hora que el servei els reserva per fer-se-la.

Les funcions de l'oficina tècnica del programa són:

- Actualitzar i depurar la base de dades de la població objectiu del programa.
- Planificar la cita, crear les agendes i introduir les cites en els sistemes d'informació de les unitats d'exploració. Es disposa de vuit mamògrafs als set hospitals públics.
- Controlar l'assistència a les cites; programar l'avaluació de les mamografies; avaluar-les i estudiar-ne les concordances, i emetre informes dels resultats negatius.
- Gestionar la realització dels estudis complementaris a les dones amb cribratge positiu.
- Registrar els estudis complementaris i anatomicopatològics, el diagnòstic i les característiques dels tumors.
- Coordinar i avaluar tots els processos.

L'equip que treballa al PDPCMB està constituït per un metge coordinador, quatre infermeres i sis auxiliars administratius. Durant l'any 2017, només hi ha hagut tres infermeres, una de les quals ha deixat el lloc de feina el primer de maig, plaça que no s'ha cobert fins al juliol. Hi ha hagut una auxiliar administrativa de baixa per malaltia, maternitat, lactància i excedència consecutives des del mes de gener.

c) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal (PDPCCR)

El càncer colorectal és el més freqüent quant a incidència en la població conjunta de dones i homes, i la segona causa de mort per càncer. Malgrat tot, el càncer colorectal es considera una neoplàsia prevenible mitjançant el diagnòstic precoç en estadis inicials i el tractament de les lesions precursors. L'anàlisi de sang no visible a simple vista en la femta permet detectar indicis de lesions al còlon.

El PDPCCR s'adreça a dones i homes de 50 a 69 anys que no tenen antecedents personals ni familiars de càncer de còlon ni de recte o altres malalties de còlon amb més risc de patir càncer perquè es facin la prova de cribratge cada dos anys. L'equip envia una carta en què informa del funcionament del programa i indica a la persona usuària on pot anar a recollir el col·lector per fer-se el test de sang oculta en femta (TSOF) i on ha de dur la mostra.

Les funcions de l'oficina tècnica del programa són:

- Actualitzar i depurar la base de dades de la població objectiu del programa.

- Planificar i enviar les cartes d'invitació amb el díptic informatiu i la llista de farmàcies col·laboradores. També s'envien cartes de recordatori per a recaptació.
- Registrar i arxivar les cartes que identifiquen les persones participants i que les relacionen amb el col·lector corresponent.
- Registrar els resultats enviats pel laboratori, i editar i enviar l'informe a les persones amb resultat negatiu.
- Citar les persones amb resultat positiu a la consulta de cribratge de referència en el sector.
- Registrar els resultats de les consultes i les colonoscòpies, el diagnòstic i els informes d'histopatologia.
- Coordinar i avaluar tots els processos.

L'any 2015, començà el programa en els sectors de Tramuntana a Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera, amb la intenció d'ampliar-lo a la resta de sectors sanitaris. A principi de 2017, s'ha aturat el desenvolupament del programa a Menorca per problemes logístics.

Al mes de gener, la persona encarregada de coordinar el programa ha començat una baixa per malaltia que ha durat fins a la seva jubilació, al mes d'abril. Fins al mes d'octubre no s'ha substituït. La resta de l'equip consta de dues infermeres i una auxiliar administrativa. Una de les infermeres ha estat dos mesos de baixa per malaltia.

2. Activitats més rellevants de l'any

Amb motiu del Dia Mundial contra el Càncer, el 7 de febrer s'ha organitzat una declaració institucional al Parlament de les Illes Balears per la qual s'ha adherit a les dotze mesures per reduir el risc de càncer definides per la Comissió Europea contra el Càncer. L'acte ha comptat amb la presència de l'Associació Espanyola contra el Càncer, Un Lazo en Movimiento, Yes with Cancer, Associació de Dones Afectades de Càncer de Mama i Associació de Pares de Nins amb Càncer de Balears.

S'ha participat en la campanya del Dia Mundial sense Tabac, organitzada per l'Associació Espanyola Contra el Càncer. S'ha fet una mobilització espontània (*flash mob*) a Palma, el 31 de maig.

Les activitats de prevenció primària i secundària han comptat amb la col·laboració de la Junta de Balears de l'Associació Espanyola Contra el Càncer (AECC).

a) Registre de Càncer de Mallorca

- REGCAN: S'han duit a terme noves tasques de revisió del funcionament i de detecció d'errors; s'han validat les correccions de programació, i s'han modificat les especificacions tècniques per tal de millorar les prestacions i minimitzar els errors. Actualment, el programa segueix provocant problemes que endarrereixen la feina.
- Control de qualitat i exhaustivitat de les dades del 2009 al 2012.
- Actualització del seguiment a 31 de desembre de 2014 de tots els casos del 1988 al 2012.
- Organització de la trobada «Futur dels registres poblacionals de càncer», feta a l'Escola de Salut Pública de Menorca, els dies 21 i 22 de setembre.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama

Per millorar l'atenció de les dones amb resultat de cribratge positiu, s'han mantingut reunions amb els serveis implicats a les unitats de diagnòstic dels hospitals de Son Espases, Can Misses, Son Llàtzer, Mateu Orfila i Manacor.

c) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

Per augmentar el rendiment del programa, al mes de juliol s'ha organitzat una activitat de captació feta amb la contribució del voluntariat de l'AECC, la qual cosa ha permès augmentar la participació d'un 21,51 % a un 42,25 % de la població objecte de la experiència (1.102 persones) i detectar nous casos positius.

3. Indicadors

a) Registre de Càncer de Mallorca

- Tumors nous: Se n'han introduït 739, i 760 han estat processats i estan pendents d'introducció a la base de dades.
- Actualitzacions: Noves notificacions de pacient i/o tumor dels casos registrats. No es poden quantificar de manera exacta, només n'és possible una estimació percentual: 22 % de les notificacions fetes i 43 % processades i pendents de modificar a la base de dades.
- Històries clíniques revisades: Es revisen totes les històries dels casos nous (una o més per cas). Dels casos registrats amb noves notificacions, només es revisen casos seleccionats (recidiva versus nou tumor, discordances, dades incompletes).

La quantificació correspon al mínim revisat, una per cas nou; el 2017 és de 1.499 històries clíniques.

Durant aquest any s'han processant el casos de 2013.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama

El total de dones susceptible de cribratge és de 58.344. La programació de la cita es fa segons la disponibilitat dels recursos.

Activitat:

Dones	HUSE	HSLI	HMAN	HCIN	HGMO	HCM	HFOR
Citades	10.390	10.806	5.563	6.363	4.051	6.054	190
Explorades	6.330	6.454	3.924	4.560	3.084	3.932	182

S'han enviat un total de 67.425 cartes; 38.444 de citació i 28.981 amb l'informe del resultat. Han estat retornades 2.632 cartes, amb les destinatàries de les quals s'ha intentat contactar per telèfon.

El nombre de tràmits telemàtics atesos ha estat 1.186. Una vegada rebuda la petició, s'ha telefonat a la persona per respondre la seva sol·licitud.

Taxa de participació (%):

HUSE	HSLI	HMAN	HCIN	HGMO	HCM	HFOR
60,92	59,73	70,54	71,66	76,13	64,95	95,79

Cobertura poblacional: 74,42 %

Cribratge positiu:

HUSE	HSLI	HMAN	HCIN	HGMO	HCM	HFOR
431	264	90	83	57	193	-

Taxa de derivació (%):

HUSE	HSLI	HMAN	HCIN	HGMO	HCM	HFOR
6,81	4,09	2,37	1,82	1,85	4,91	-

c) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

Cartes	Inca	Eivissa	Formentera	Total
Invitació (CPIAP)	18.941	16.200	1.495	36.636
Reinvitació (CR)	9.242	8.332	864	18.438
D'altres (resultats, CRR, etc.)	3.964	2.661	215	6.840
Total enviades	32.147	27.193	2.574	61.914
Tornades	1.312	3.103	550	4.965
Vàlides	17.629	13.097	945	31.671

Resultats TSOF	Inca	Eivissa	Formentera	Total
Negatiu	3.742	2.516	202	6.460
Positiu	229	122	11	362
Total	3.971	2.638	213	6.822
Taxa del TSOF+ (%)	5,77	4,62	5,16	5,31
Taxa de participació (%)	22,53	20,14	22,54	21,54

4. Difusió

Coincidint amb la celebració dels dies mundials contra el càncer, s'han relançat campanyes de divulgació a les xarxes socials. Al mes de febrer, s'han enviat missatges de difusió del codi europeu contra el càncer; al mes de març, els factors modificables del risc de patir càncer colorectal i les activitats fetes; de juny a setembre, la campanya «Gaudeix del sol», i al mes d'octubre, informació del Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama.

S'han publicat notes de premsa amb motiu dels dies mundials contra el càncer, i el càncer de còlon, de pell, de mama i de pulmó.

La campanya «Gaudeix del sol», elaborada conjuntament amb el Servei de Sanitat Ambiental, el Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears i la Junta de Balears de l'AECC, consisteix a elaborar i distribuir cartells informatius de les mesures de protecció davant l'exposició solar per prevenir el càncer de pell. S'adreça a les persones usuàries de piscines públiques, platges i zones d'esbarjo a l'aire lliure.

a) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama

Entrevista a la ràdio televisada a Salut 4.0 de Canal 4 Ràdio. 20 d'octubre.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

Entrevista de ràdio televisada a Salut 4.0 de Canal 4 Ràdio. 31 de març.

5. Grups de treball

Reunió de l'Estratègia en càncer del Sistema Nacional de Salut: Supervivència del càncer infantil. Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat. 18 de desembre.

Atesa la complexitat del funcionament de les unitats de la coordinació de càncer, la Coordinació Estratègica del Càncer ha mantingut reunions periòdiques amb el servei d'informàtica i les empreses que han desenvolupat les aplicacions de gestió del Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal (PDPCCR) i del Registre de Càncer (REGCAN).

Reunió del Grup d'Investigació en Salut Pública de les Illes Balears (GISPIB).

a) Registre de Càncer de Mallorca

Trobada: «Futur dels registres poblacionals de càncer». Escola de Salut Pública de Menorca, 21 i 22 de setembre.

Reunió REDECAN. Consejería de Salud, Madrid, 7 de juny.

Reunió REDECAN. Hospital La Paz, Madrid, 15 de novembre.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama

Reunions de la Comissió de Seguiment del Protocol d'Actuació entre la Direcció General de Salut Pública i Participació i el Servei de Salut de les Illes Balears dins el Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama. 10 de gener i 19 d'octubre.

Reunions amb les persones responsables dels diferents sistemes d'informació: Sistema d'Informació Poblacional (SIP), Sistema d'Informació Hospitalària (HIS), Anell Radiològic i Oficina d'Innovació Tecnològica del Servei de Salut.

Reunions sobre el procés assistencial integrat (PAI) de càncer de mama a l'Hospital Son Espases.

c) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

Reunió de la Comissió de Seguiment del Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal de les Illes balears. 3 d'octubre.

Reunions amb Atenció Primària. Gerència, 4 de maig, i CS Alcúdia i Muro, 30 d'octubre.

Reunions amb el Laboratori de Salut Pública i amb els gestors de l'aplicació de gestió de laboratori (GESLAB).

Reunions amb el Servei de Digestiu dels hospitals d'Inca i de Manacor.

6. Docència

Ponència: «Els programes de cribatge del càncer». Curs multidisciplinari sobre càncer i vida. Acadèmia Mèdica Balear, 9 de març.

Ponència: «La perspectiva de gènere en el càncer». III Jornada de Salut i Gènere de les Illes Balears. Hospital Son Llàtzer, 10 de març.

Tutoria de pràctiques d'alumnes del grau d'Infermeria, curs 2016-17. 5 i 6 d'abril.

Tutoria d'infermeres en pràctiques de salut pública. 10 i 11 de maig.

Assistència a les Jornadas de la Red de Programas de Cribado de Cáncer. Saragossa, del 17 al 19 de maig.

Assistència al Congrés de la Societat Espanyola d'Epidemiologia (SEE). Barcelona, del 5 al 8 de setembre.

Assistència al curs «Codificación de tumores infantiles en los registros de cáncer». REDECAN. Talavera de la Reina, 13 i 14 de novembre.

Assistència a la sessió impartida per l'Oficina d'Innovació Tecnològica del Servei de Salut sobre compra pública innovadora.

a) Registre de càncer de Mallorca

Ponència: «Possibilitats d'interrelació entre els registres poblacionals de càncer, els programes poblacionals de cribratge de càncer i els biobancs de tumors». A la trobada: Futur dels Registres Poblacionals de Càncer. Escola de Salut Pública de Menorca, 21 i 22 de setembre.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

Ponències: «Escenari epidemiològic del càncer de colon», «Programa de detecció precoç de càncer de colon. Funcionament i resultats» i «La importància de la prevenció primària en el càncer de còlon». Taula rodona amb motiu del Dia Mundial contra el Càncer de Còlon: «Es pot prevenir el càncer de còlon». Club Diario de Mallorca, 31 de març.

Ponència: «Programa de Cribratge de Càncer Colorectal de les Illes Balears. Procés, resultats de la primera ronda, aspectes de millora».

Ponència: «Càncer de còlon, la prevenció funciona». III Jornada d'Actualització sobre el Càncer de Còlon. Hospital d'Inca, 7 d'abril.

7. Recerca

a) Registre de càncer de Mallorca

GALCERAN, J.; AMEIJIDE, A.; CARULLA, M.; et al. *Cancer incidence in Spain, 2015*. Clin Transl Oncol. 2017; 19(7):799-825. doi:10.1007/s12094-016-1607-9.

RAMOS, M.; MONTAÑO, J.; RUBIO, A.; FRANCH, P. *Lung Cancer Survival by Stage of Cases Diagnosed In Mallorca, Spain, Between 2006 and 2011 and Factors Associated With Survival*. J Pulm Med Respir Res. 2017; 3: 012. DOI: 10.24966/PMRR-0177/100012.

GALCERAN, J.; AMEIJIDE, A.; MATEOS, A.; ROJAS, D.; TORRELLA, A.; CHICO, M.; DÍAZ, J.M.; FRANCH, P.; CARULLA, M. «La estimación de la incidencia de cáncer en España, 2015». Comunicació oral a la taula espontània «Los registros de cáncer de población como instrumentos para la vigilancia epidemiológica y el control del cáncer».

XXXV Reunión Anual de la Sociedad Española de Epidemiología (SEE) i XII Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia (APE). Barcelona, 6-8 de setembre 2017.

«Majorca Cancer Registry». A: *Cancer Incidence in Five Continents*, Vol. XI. IARC CancerBase, 14. BRAY, F.; COLOMBET, M.; MERY, L.; PIÑEROS, M.; ZNAOR, A.; ZANETTI, R; FERLAY, J. editors (2017).

List of IICC-3 contributors: Ramos Monserrat, M. (Mallorca Cancer Registry).

STELIAROVA-FOUCHER, E.; COLOMBET, M.; RIES, L. A. G.; MORENO, F.; DOLYA, A.; BRAY, F.; HESSELING, P.; SHIN, H. Y.; STILLER, CH. A. AND THE IICC-3 CONTRIBUTORS. *International incidence of childhood cancer, 2001–10: a population-based registry study*. Lancet Oncol 2017; 18:719-31.

RAMOS, M.; RIPOLL, J.; MONTAÑO, J.; PONS, J.; FRANCH, P. *Supervivència del càncer de bufeta i vies urinàries a Mallorca 2006-2012 per estadi i factors associats a la supervivència*. Pòster a: IV Jornades IDISBA. 23 i 24 de novembre de 2017.

b) Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama

GARCÍA-PÉREZ, J. et al. «Occupation and mammographic density: A population-based study (DDM-Occup)». *Environ Research* 159 (2017) 355-361.

LOPE, V.; GARCÍA-PÉREZ, B. et al. «Occupational exposures and mammographic density in Spanish women». *Environ Med* 2017;0:1-8. doi: 10.1136/oemed-2017-104580.

PEDRAZA-FLECHAS, A.M.; LOPE, V. et al. «Thyroid disorders and mammographic density in Spanish women: Var-DDM study». *The Breast* 34 (2017) 12-17.

PEDRAZA-FLECHAS, A.M.; LOPE, V. et al. «Sleep patterns, sleep disorders and mammographic density in spanish women: The DDM-Spain/Var-DDM study». *Maturitas* 99 (2017) 105-108.

GARCÍA-PÉREZ, J.; GONZÁLEZ-SÁNCHEZ, M.; SÁNCHEZ-CONTADOR, C. *Ocupación y densidad mamogràfica: Estudio DDM_OCUP*.

Comunicació oral a la taula espontània: «Càncer». XXXV Reunión Anual de la Sociedad Española de Epidemiología (SEE) i XII Congresso da Associação Portuguesa de Epidemiologia (APE). Barcelona, 6-8 de setembre de 2017.

c) Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal

FLORIDO, M.; NOVELLA, M.; HEREDIA, M.; MIRÓ, E.; SÁNCHEZ-CONTADOR, C. *Result of the First Round of the Colorectal Cancer Screening Programmes in the Balearic Islands (Spain)*.

Presentació pòster: 25th United European Gastroenterology Week. Barcelona, 28 d'octubre - 1 de novembre.

8. Altres activitats

El 28 de febrer, el personal de la Coordinació Estratègica del Càncer ha participat a l'estand de la Conselleria de Salut durant la Diada de les Illes Balears, en què ha donat informació de prevenció primària de càncer i dels programes de detecció precoç de càncer de mama i càncer colorectal i consells de salut en general.

Ha respost dues preguntes parlamentàries, una sobre el Registre de Càncer i l'altra sobre el Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal.

Ha participat en la taula rodona de presentació de la *Guia de bones pràctiques en l'atenció de l'embaràs, del puerperi i del període neonatal* a l'àrea de salut maternoinfantil de les Illes Balears.

Ha participat en la taula rodona sobre les pèrdues. Projecte FICAE. Hospital Son Espases. 14 de desembre.

Ha fet una sessió formativa sobre avaluació de competències. EBAP, desembre.

Registre de Càncer de Mallorca:

Ha emès informes sobre càncer sol·licitats pels ajuntaments d'Alcúdia i sa Pobla.

Ha atès les sol·licituds de dades formulades per professionals sanitaris.

COORDINACIÓ DE VACUNES

1. Descripció

a) Funcions

- Activitats de vacunació
 - Elaboració de recomanacions, protocols i documents informatius relatius a la vacunació.
 - Vacunació sistemàtica: calendari de vacunació infantil universal, i vacunes recomanades sistemàticament a la població adulta o a grups importants de població, com ara la vacunació sistemàtica de les embarassades i la vacunació antigripal a majors de 64 anys.
 - Vacunació no sistemàtica: vacunació a persones i col·lectius amb més risc d'exposició, i vacunació a persones i col·lectius amb més risc de complicacions per malaltia.
 - Vacunació postexposició, control de contactes i brots epidèmics de malalties immunoprevenibles.
- Gestió de les vacunes
 - Compra de vacunes: estimació de necessitats i elaboració de pressuposts anuals; establiment de les característiques tècniques de les vacunes que s'han d'adquirir, i participació en l'elaboració dels plecs administratius i, en general, en el procediment de compra.
 - Gestió dels contractes: comandes, gestió de factures, tancament de contractes i certificació del compliment correcte.
 - Verificació de les condicions de recepció; control del manteniment i distribució en condicions adequades, i gestió dels estocs (quantitats, caducitats), de la distribució a centres de vacunació, de la redistribució quan és necessari i de les devolucions.
- Sistema d'informació de vacunacions
 - Registre de vacunacions.
 - Explotació de les dades, càlculs de les cobertures. Ús intern i tramesa de la informació a altres serveis o institucions, principalment al Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat i al

Servei d'Epidemiologia per a activitats de control de brots i contactes.

- Personal

Es disposa d'una metgessa, coordinadora; una infermera cap de negociat (comparteix el seu temps amb l'Estratègia d'alimentació saludable i vida activa); dues infermeres, llocs base; dues auxiliars sanitàries, llocs base, i dos auxiliars administratius, llocs base.

2. Activitats més rellevants de l'any

- Implementació del nou calendari de vacunació infantil.
- Nou registre i sistema d'informació de vacunes: elaboració dels requisits funcionals i participació en la redacció dels plecs tècnics per a una nova aplicació informàtica, desenvolupament del primer mòdul i coordinació amb el Servei de Salut per definir el mòdul corresponent als serveis sanitaris públics.
- Gestió de vacunes en situació de desproveïment per problemes dels laboratoris fabricants: establiment de prioritats; indicacions d'ús; gestió de les dosis, i adquisició i gestió de dosis que en condicions normals gestiona el Servei de Salut.

3. Indicadors

- Gestió de contractes: participació en el procediment per formalitzar trenta contractes, amb una despesa de 4.709.351,14 euros.
 - Gestió d'estocs: recepció, emmagatzematge, manteniment, distribució i control d'estocs de vacunes, aproximadament 341.000 dosis.
- Vacunació antigripal (font: IB-Salut, FIC).

	65 i més anys		Menys de 65 anys		
Illa	Vacunats	Cobertura	Vacunats total	Vacunats amb grup de risc registrat	% vacunats amb grup de risc registrat
Mallorca	59.816	43,4 %	52.962	21.311	40,2 %
Menorca	5.001	34,5 %	3.380	1.159	34,3 %
Eivissa i Formentera	8.554	46,5 %	8.005	3.064	38,3 %
Total Illes Balears	73.771	43,1 %	64.347	25.534	39,7 %

- Resta de vacunacions: és impossible calcular les cobertures a causa de la manca d'eines tecnològiques adequades.

4. Difusió

- a) Difusió d'informació als professionals sanitaris i publicació en el web sobre vacunes d'informació dirigida a professionals i població general: informació i indicacions per aplicar el nou calendari de vacunació infantil; indicacions per aplicar el calendari a infants no vacunats segons el calendari corresponent a la seva cohort d'edat; vacunació contra l'hepatitis A, l'hepatitis B, el tètan d'adults i la tos ferina, i vacunació durant l'embaràs.
 - Vacunació en edat escolar: informació i recordatori a les famílies d'infants de cohorts que han de rebre qualche vacuna dins el calendari infantil (3, 6, 12 i 14 anys) amb cartes distribuïdes a través de les escoles.

5. Grups de treball

Cal fer una referència específica a les reunions de grups de treball nacionals o autonòmics o altres grups tècnics i als documents elaborats per aquests grups (guies, documents de consens, etc.).

- a) Ponència de programa i registre de vacunacions. Ministeri de Salut, Seguretat Social i Igualtat.
 - Recomanacions de vacunació contra l'hepatitis A en grups de risc.
 - Recomanacions de vacunació contra l'hepatitis B per a adults en situació de problemes de subministrament.
 - Recomanacions d'ús de vacunes Td.
 - Recomanacions d'ús de la vacuna diTeBooster.
 - Recomanacions de vacunació contra la grip. Temporada 2017-2018.
- b) Comitè Assessor de Vacunacions de les Illes Balears.
- c) Un representant de salut pública en un grup de treball de coordinació en matèria de recepció de persones refugiades a les Illes Balears.

6. Normativa

- a) Ordre de la consellera de Salut d'11 d'agost de 2017 de modificació de l'Ordre del conseller de Sanitat i Consum de 28 de novembre de 2008 per la qual es modifica el calendari de vacunacions infantils sistemàtiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

7. Docència

Cursos impartits per personal del servei i cursos rebuts per part dels tècnics del servei:

- a) Organització d'activitats formatives: Jornadas de Actualización en Vacunas: ¿Hablamos de vacunas? Asociación Española de Vacunología i Conselleria de Salut. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017.
- b) Ponències:
 - «Vacunar, és necessari?» Cerveciència. Palma, 17 de març de 2017.
 - «Situació de la vacunació a les Illes Balears. Què podem millorar?» Jornadas de Actualización en Vacunas: ¿Hablamos de vacunas? Asociación Española de Vacunología i Conselleria de Salut. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017.
 - «Estic embarassada. M'he de vacunar?» Forovacunas. Acadèmia Mèdica Balear. Palma, 8 de juny de 2017.
 - «S'ha de continuar vacunant del tètanus?» Curs d'actualització en vacunes 2017. Hospital Universitari Son Espases. Palma, 7 de novembre de 2017.
 - Taula rodona: «És possible erradicar la pòlio del món?». Rotary Club. Palma, 25 d'abril de 2017.

8. Altres activitats

- a) Tasques de coordinació
 - Coordinació de la unitat mitjançant reunions periòdiques del personal.
 - Coordinació amb el personal responsable de les vacunacions a Menorca i Eivissa.
 - Participació en la coordinació de la Direcció General de Salut Pública mitjançant reunions periòdiques.
- b) Assistència en activitats docents
 - XXIV Jornadas Internacionales de Vacunas, Hospital Universitari 12 de Octubre. Madrid, febrer de 2017.
 - Jornadas de Actualización en Vacunas: ¿Hablamos de vacunas? Asociación Española de Vacunología i Conselleria de Salut. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017.
 - Forovacunas. Acadèmia Mèdica Balear. Palma, 8 de juny de 2017.

- Curs d'actualització en vacunes 2017. Hospital de la Vall d'Hebron. Barcelona, abril de 2017.
- S'ha de continuar vacunant del tètanus?» Curs d'actualització en vacunes 2017. Hospital Universitari Son Espases. Palma, 7 de novembre de 2017.
- 8.º Taller interactivo infectológico TIPICO. Santiago de Compostel·la, novembre de 2017.
- 9.º Congreso de la Asociación Española de Vacunología. València, 29 i 30 de novembre i 1 de desembre de 2017.

c) Suport tècnic

- Suport tècnic a demanda dels professionals sanitaris i informació sobre vacunacions a demanda dels ciutadans.

CENTRE INSULAR DE MENORCA

1. Descripció

El Centre Insular de Menorca du a terme l'activitat de la Conselleria de Salut a Menorca. El seu personal i les seves activitats formen part de la Direcció General de Salut Pública i Participació i de la Direcció General de Consum, però també col·labora en les tasques de la Direcció General d'Acreditació, Docència i Recerca en Salut, de la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia i de la Secretaria General. Atén la consulta de viatgers internacionals i els tràmits de policia sanitària mortuòria de Sanitat Exterior. Al centre, amb un accés diferenciat, hi ha les dependències del Centre Coordinador de Drogodependències del Consell Insular de Menorca.

a) Servei de Prevenció de la Malaltia / Coordinació de Vacunes

- Vacunes
 - Gestió de les vacunes administrades a Menorca: previsió d'existències, comptabilitat, comandes, emmagatzematge, control de les temperatures, manteniment de la cadena de fred, tant de les vacunes administrades directament al centre com de les que se serveixen i distribueixen als centres d'atenció primària de l'IB-Salut, centres sanitaris privats, geriàtrics, centre penitenciari, hospitals i mútues.
 - Vacunació escolar: coordinació administrativa amb l'IB-Salut, els centres escolars i la Conselleria d'Educació.
 - Vacunes del calendari oficial i altres vacunes de la Conselleria: atenció als pacients, revisió d'històries vacunals, coordinació amb els centres d'atenció primària i els hospitals públics, metges privats i altres institucions.
 - Assessorament telefònic a centres de vacunació: consultes d'antecedents vacunals, calendaris vacunals especials, vacunació d'immigrants, pautes accelerades de vacunació, procediments que s'han de seguir en les interrupcions del calendari vacunal i vacunació de grups específics, com les embarassades.
 - Estadístiques i introducció de dades.
- Vacunació internacional – Sanitat Exterior
 - Representació d'aquest servei en l'àmbit insular i activitats pròpies de la consulta d'assistència als viatgers.

- Atenció de les consultes mèdiques dels viatgers i de les persones que necessiten completar pautes d'altres llocs.
- Assessorament, mesures preventives i recomanacions de vacunes segons els tipus i les àrees dels viatges.
- Administració de les vacunes obligatòries i recomanades.
- Registre de les vacunes administrades al programa GESVAC.
- Emissió dels certificats de vacunació internacional als viatgers.
- Les vacunes administrades són:
 - Sanitat Exterior: febre groga, meningitis ACWY i encefalitis centreeuropea.
 - Conselleria: Td adult, ràbia, triple vírica i pòlio.
 - Farmàcia: hepatitis A, hepatitis B, hepatitis A+B, antitífica, meningitis Ac, antigripal, pneumocòccica, etc.
- Programa de Detecció Precoç de Càncer de Mama
 - Atenció telefònica dels pacients.
- Metabolopaties
 - Coordinació administrativa amb els hospitals de l'IB-Salut i privats.
- Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en Edat Escolar
 - Desenvolupament de tot el programa per detectar casos d'hipoacúsia a totes les escoles de Menorca mitjançant l'exploració dels fillets de primer de primària amb autorització parental prèvia, i elaboració d'un calendari d'acord amb el calendari escolar i educatiu de les escoles.
 - Coordinació administrativa amb la Conselleria d'Educació, les escoles i l'IB-Salut. Actualització de la base de dades.
- Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en el Període Neonatal
 - Revisió de nadons residents a Menorca amb antecedents que els fan susceptibles de patir alguna manifestació de problemes auditius. Les proves es fan a tots els centres de salut de Menorca i al Centre Insular.
- Materials dels programes divulgatius

- Recepció i entrega de material, guies de lactància, sobres de metabolopaties i d'altres a clíniques privades.

b) Servei de Promoció de la Salut i dels Hàbits Saludables

Aplicació dels diferents programes del Servei de Promoció de la Salut, amb l'objectiu de millorar la salut dels individus mitjançant diversos tallers en els àmbits escolars, sanitaris i comunitaris. Les estratègies es basen en l'alimentació saludable i la vida activa, el sexe segur i responsable, el programa Rutes Saludables, el programa Salut Jove amb el Consell Insular i el programa CEPS.

c) Servei d'Epidemiologia

La Unitat d'Epidemiologia del Centre Insular de Menorca ha duit a terme totes les tasques de la vigilància epidemiològica i la coordinació dels plans i programes que corresponen al seu territori. Totes les dades de les activitats d'aquesta unitat estan recollides en la memòria elaborada pel Servei d'Epidemiologia de la Direcció General de Salut Pública i Participació.

L'objectiu principal és gestionar i avaluar els sistemes d'informació sanitària, que actualment són els següents:

- Sistema de vigilància epidemiològica de les malalties de declaració obligatòria.
 - Sistema de vigilància epidemiològica dels brots epidèmics
 - Sistema d'informació sobre VIH-sida.
 - Vigilància de grip a través de la xarxa sentinella.
 - Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob.
 - Registre de les Interrupcions Voluntàries d'Embaràs.
 - Sistema d'informació sobre l'onada de calor.
 - Registre d'Incidències, que inclou activitats no previstes en altres sistemes o registres.
- d) Coordinació de plans, que inclou el Pla d'Erradicació de la Poliomièlitis (sistema de vigilància epidemiològica de les paràlisis flàccides agudes), el Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita i el Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi).

e) Expedients de trànsit

El personal mèdic determina i valora les aptituds psicofísiques quan hi ha discrepàncies per obtenir el permís de conduir i d'armes. Valora els expedients

que tramet la Direcció General de Trànsit; fa entrevistes a les persones afectades, i requereix els informes mèdics i les valoracions dels especialistes pertinents per estudiar i valorar la informació rebuda i elaborar informes, que remet a l'Administració competent.

f) Inspeccions en centres sanitaris

En col·laboració amb la Direcció General d'Accreditació Docència i Recerca en Salut, es fan les inspeccions a ambulàncies, centres i establiments sanitaris, i es tramiten les denúncies.

A més, es duen a terme les tasques següents: atenció directa al públic, consultes telefòniques, admissió i gestió dels tràmits administratius.

g) Servei de Seguretat Alimentària

El personal tècnic del Servei de Seguretat Alimentària del Centre Insular de Menorca està format per un coordinador de protecció de la salut que també és el coordinador de salut ambiental, quatre inspectors de sector i quatre inspectors d'escorxadors i indústries d'origen animal. Les activitats, els indicadors i els cursos estan detallats en la memòria del Servei.

- Control d'establiments alimentaris: inspeccions programades i no programades en les quals s'avaluen els requisits estructurals, generals i d'higiene dels establiments, la traçabilitat dels productes i les manipulacions que es poden observar en el transcurs de la visita de control oficial.
- Auditories, examen sistemàtic dels processos de producció: tenen com a objectiu verificar que els operadors de les empreses alimentàries han dissenyat, han aplicat i mantenen els procediments de gestió de la seguretat alimentària basats en els principis d'anàlisi de perills i punts crítics de control (APPCC). Consisteix en una revisió documental dels plans de seguretat alimentària que té establerts l'empresa alimentària, la qual cosa inclou l'estudi dels prerequisits estructurals i operacionals, matèries primeres, ingredients, coadjuvants tecnològics, materials i objectes que estan en contacte amb els aliments, producte final, etiquetatge, etc. Feta la valoració del sistema d'autocontrol documental, se'n comprova *in situ* la implantació correcta, s'estudien les evidències, se sol·liciten accions correctores i s'emet l'informe final.
- Inspeccions i recollida de mostres dels diferents programes d'investigació de perills específics, tant microbiològics com fisicoquímics, d'additius o d'al·lèrgens.
- Continuació de l'aplicació informàtica del programa SISALUT.
- Actuacions conjuntes amb la Guàrdia Civil.

- Seguiment de les denúncies presentades per la Guàrdia Civil.
- Certificats d'exportació de productes d'origen animal.
- Atenció al públic: els inspectors del Centre Insular tenen un dia assignat per atendre les consultes de seguretat alimentària que formula el públic.
- Denúncies.
- Alertes alimentàries i toxiinfeccions alimentàries.
- Reunions amb operadors de la indústria alimentària i associacions.
- Cursos i seminaris.

h) Escorxadors

Els veterinaris inspectors d'escorxadors i d'indústries càrnies duen a terme el control sanitari dels dos escorxadors de Menorca des que els animals hi arriben fins que se n'obté la carn i també inspeccionen les indústries càrnies, d'acord amb la normativa europea.

L'objectiu és garantir la salubritat i la higiene de les carns destinades al consum humà. Entre les activitats fetes, hi ha les següents:

- Control animal abans del sacrifici.
- Control de la higiene durant la preparació de la canal.
- Control minucios de la carn obtinguda per determinar si és apta per al consum humà.
- Reunions informatives amb els operadors d'escorxadors sobre novetats normatives que hi siguin d'aplicació.
- Inspeccions d'auditoria als escorxadors.
- Recollida de les mostres que estableix el Pla Nacional d'Investigació de Residus (PNIR).
- Recollida de mostres programades per al control oficial i les campanyes d'indústries càrnies.

i) Servei de Salut Ambiental

- Aigües de consum humà.
 - S'inspeccionen periòdicament pous, fonts, aljubs i xarxes de distribució per comprovar el manteniment d'aquestes instal·lacions des del punt de vista higiènic i sanitari, i també pel que fa referència

a la infraestructura i la protecció dels punts de subministrament, tractament i emmagatzematge d'aigua.

Es recullen mostres dels punts de captació, dels dipòsits, dels punts de tractament i de les xarxes de distribució.

- Informació i resposta de consultes a les persones interessades.
- Control de la legionel·losi
 - Inspeccions de les infraestructures susceptibles de legionel·losi de l'àmbit comunitari i hospitalari.
 - Investigació de brots i casos de legionel·losi juntament amb el Servei d'Epidemiologia.
- Higiene de piscines
 - Inspecció de les instal·lacions i les condicions de les piscines, la qualitat de l'aigua, els tractaments i el personal socorrista i de manteniment quant a les normes establertes encaminades a la prevenció d'accidents i de risc sanitari.
 - Supervisió dels cursos de socorrisme i manteniment de les piscines.
- Residus sanitaris
 - Inspeccions per vigilar les condicions sanitàries exigibles en la gestió dels residus procedents d'activitats, d'instal·lacions i de serveis sanitaris.
- Sanitat mortuòria
 - Inspecció de funeràries i de cementeris, tramitació d'autoritzacions dels diferents serveis de trasllat, embalsaments i incineracions.
- Productes químics
 - Inspecció sobre fabricació, distribució, emmagatzematge i venda de biocides, lleixius, detergents i altres productes químics.
- Aigües de bany
 - Control i presa de mostres de trenta punts de les plantes de Menorca, segons el calendari aprovat anualment per la Conselleria i pel Ministeri. Inspecció visual de la presència de diferents residus i de les condicions de neteja i d'higiene. Gestió de les mostres.

- Administració del programa informàtic per gestionar els resultats de les mostres i controlar els punts en cas d'incompliment, i emissió de cartes per requerir mesures correctores als ajuntaments.
- Denúncies.
- Reunions amb ajuntaments i empreses del sector: les dades i el nombre d'inspeccions es reflecteixen a les estadístiques i la memòria del Servei de Protecció de la Salut de la Conselleria de Salut.
- Inspeccions i denúncies a les farmàcies i als establiments de productes sanitaris per part del inspectors del Servei de Salut Ambiental en col·laboració amb la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia.
- Inspeccions a establiments sanitaris per part del Servei d'Avaluació i Acreditació de Centres Sanitaris (òptiques, ortopèdies, centres d'extracció de sang, establiments d'audiopròtesis) i suport als metges en algunes denúncies.

j) Laboratori de Salut Pública

Actualment, no està operatiu el Laboratori de Salut Pública a Menorca, però es gestiona la compra del material per prendre mostres i es preparen per enviar-les a la seva destinació. També es trameten mostres al sistema de vigilància de la grip.

k) Administració, ordenança i mostrejador

Succintament, i entre d'altres, les tasques del personal són:

- Control d'entrada i sortida del centre del públic en general. Vigilància del centre. Atenció telefònica i consultes administratives. Gestió de correus i valisa. Atenció al públic.
- Registre general d'entrada i de sortida de documents. Atenció i tramitació de les qüestions del personal i de recursos humans. Tramitació de dietes i de quilometratge.
- Gestió de material. Tramitació de factures, albarans, pressuposts i contractes menors. Gestió econòmica del manteniment, les avaries i les incidències informàtiques.
- Gestió del programa de seguretat alimentària SISALUT i tramitació dels expedients en el Registre General Sanitari i de minoristes. Tràmits administratius d'aigües de consum públic, piscines, socorristes, cursos, legionel·la, biocides, residus sanitaris. Tramitació de mostres.

- Tràmits administratius del Registre General de Centres, Serveis i Establiments Sanitaris.
- Denúncies. Sancions. Mossegades.
- Tasques administratives de salut escolar, epidemiologia i vacunes. Atenció telefònica sobre el càncer de mama. Suport administratiu i admissió de documents de les denúncies de la Direcció General de Consum.
- Recollida de mostres per a la Campanya d'Aigua de Mar.
- Subministrament de vacunes a tots als centres de salut i hospitals de Menorca.
- Enviament i preparació de mostres de laboratori.
- Recollida i tramesa de les mostres al sistema de vigilància de la grip i recollida de documents sobre el càncer de còlon, entre d'altres.

l) Direcció General de Consum

El Centre Insular de Menorca disposa d'un tècnic informador de consum i d'un inspector de consum.

El personal administratiu del Centre Insular i l'ordenança col·laboren en el registre de documents, en alguns tràmits administratius, en el control d'admissió de persones i en la concertació de cites prèvies.

Hi ha una memòria de la Direcció General de Consum a les Balears, especificada per illes, amb el nombre de reclamacions, consultes i inspeccions, entre altres informacions.

m) Servei Coordinador de Drogodependències del Consell Insular de Menorca

Des de la creació del Servei Coordinador de Drogodependències del Consell Insular, el Centre de Menorca hi ha col·laborat amb un director tècnic farmacèutic, que s'ocupa, fonamentalment, de la preparació i la dispensació dels tractaments de deshabituació amb metadona clorhidrat i de l'emissió dels documents.

n) Personal del Centre Insular

- Quatre tècnics en protecció de la salut, especialitat veterinària, adscrits al Servei de Seguretat Alimentària.
- Quatre inspectors d'escorxadors i indústries d'aliments d'origen animal, especialitat veterinària, destinació escorxadors.

- Un coordinador de protecció de la salut, especialitat farmacèutic, amb destinació al Servei de Seguretat Alimentària i al Servei de Salut Ambiental
- Dos tècnics en protecció de la salut, especialitat farmacèutic, adscrits al Servei de Salut Ambiental.
- Dos metges, llocs base, adscrits a prevenció de la malaltia, coordinació de vacunes, vacunació internacional, epidemiologia, expedients de trànsit i inspeccions en centres sanitaris.
- Dues infermeres adscrites a prevenció de la malaltia, coordinació de vacunes, vacunació internacional i epidemiologia.
- Una infermera adscrita a promoció de la salut i dels hàbits saludables.
- Tres auxiliars administratius (centre).
- Una ordenança (centre).
- Un mostrejador (centre).
- Una netejadora (centre).
- Un director del Centre Insular (centre i col·laboració amb el Servei de Coordinació de Drogodependències del CIME).
- Un inspector de consum, amb destinació a la Direcció General de Consum.
- Un tècnic superior de consum, amb destinació a la Direcció General de Consum.

2. Activitats més rellevants de l'any

Les activitats més rellevants estan reflectides en la memòria de cada servei al qual està assignat el personal del centre.

3. Indicadors

Els indicadors bàsics de Menorca estan detallats en les diferents memòries dels serveis de la Direcció General de Salut Pública i Participació (Servei d'Epidemiologia, Servei de Promoció de la Salut, Servei de Prevenció de la Malaltia, Coordinació de Vacunes, Servei de Seguretat Alimentària i Servei de Salut Ambiental) i de la Direcció General de Consum.

Independentment d'aquests serveis, el Centre Insular de Menorca presenta els indicadors de les activitats relacionades amb els aspectes que es detallen més avall.

Consultes de viatgers de Sanitat Exterior:

CENTRE DE VACUNACIÓ INTERNACIONAL DE MENORCA		
ANY 2017		
Viatgers atesos	700	
Vacunacions administrades	746	
Vacunacions recomanades	231	
Quimioprofilaxi contra el paludisme	129	
Tractament de reserva del paludisme	42	
VACUNA	ADMINISTRADES	RECOMANADES
Còlera oral	0	4
Encefalitis japonesa	7	3
Encefalitis de primavera-estiu	0	0
Febre groga	125	8
Febre tifoide injectable	365	78
Febre tifoide oral	0	26
Grip	0	11
Hepatitis A	61	79
Hepatitis A+B	16	2
Hepatitis B	11	1
Meningitis meningocòccica A, C, W135, Y	21	0
Meningitis meningocòccica C	0	0
Pneumocòccica 13-v, 23-v	1	0
Pòlio injectable	5	1
Ràbia preexposició	61	4
Xarampió-rubèola-parotiditis	35	5
Tètanus-diftèria (adults)	37	9
Varicel·la	1	0
PREVENCIÓ DEL PALUDISME	QUANTITAT	
Cloroquina	0	
Malarone	120	
Mefloquina	6	
Doxiciclina	3	
TRACTAMENT DE RESERVA CONTRA EL PALUDISME	QUANTITAT	
Malarone	41	
Resochín	0	
Lariam	1	
Doxiciclina	0	

Tràmits amb la policia internacional de Menorca:

ANY 2017	
	Total
Trasllats internacionals de cadàvers	17

4. Difusió

Col·laboració del personal amb els serveis centrals respectius.

5. Grups de treball

Col·laboració del personal amb els serveis centrals respectius.

6. Docència

Els cursos impartits o rebuts i la formació del personal tècnic adscrit als diferents serveis també estan especificats en les memòries respectives.

Succintament, el 2017, el personal tècnic, administratiu, subaltern i directiu del Centre Insular ha fet els cursos següents:

- Sessió formativa: «Formació inicial en riscos laborals als nous treballadors de la CAIB».
- Jornada d'Estratègies de Salut a Menorca. Hospital General Mateu Orfila. 9 hores.
- Jornadas de Actualización en Vacunas. Asociación Española de Vacunología i Conselleria de Salut. Eivissa.
- XVI Jornada de la Xarxa Sentinella de la Grip de les Illes Balears. Conselleria de Salut. Alaró.
- «Actualització en el cribatge neonatal de les malalties endocrinometabòliques». Conselleria de Salut.
- «Actualització en el cribatge de la sordesa infantil». Conselleria de Salut.
- III Jornada de Salut i Gènere de les Illes Balears. Conselleria de Salut.
- Jornada d'Activitat Física i Salut. Exercici Físic i Esport: És tot saludable? Escola de Salut Pública de Menorca.

- Curs: «De las batas a las botas. ¿Es posible hacer salud comunitaria desde las instituciones?». XXVIII Escola de Salut Pública de Menorca.
- Curs: «Cómo trabajar la promoción de la salud en la adolescencia?» XXVIII Escola de Salut Pública de Menorca. Es Llatzeret, Maó.
- Curs: «Salud local». IV edició. Sistema Nacional de Salut. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. En línia, 50 hores.
- Programa de formació i acreditació de personal directiu 2017. EBAP.
- Curs: «Controversias en alimentación y salud: respuestas desde la epidemiología nutricional». XXVIII Escola de Salut Pública de Menorca. Es Llatzeret, Maó.
- «Informació alimentària facilitada al consumidor. Declaracions nutricionals i de propietats saludables». EBAP.
- «Additius alimentaris, enzims i aromes». EBAP, en línia.
- «Pubmed. Cerca bibliogràfica a la base de dades Mediline». Hospital General Mateu Orfila.
- Seminari de control d'ingredients tecnològics en aliments per verificar l'ús correcte de sulfits en preparats de carn. Formació interna.
- Jornada sobre Antibioresistències. COVIB.
- Jornada d'Actualitzacions sobre Salut Ambiental. COVIB.
- Sessions formatives organitzades per la Conselleria de Salut. Formació interna.
- Continguts d'anglès de nivell A2. Àrea de Llengües Estrangeres. EBAP. 50 hores.
- «Integració del REGWEB en el sistema d'interconnexió de registres i novetats de la Llei 39/2015 quant a oficines de registre». EBAP.
- «Novetats en matèria de protecció de dades». EBAP.

CENTRE INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA

1. Descripció

El Centre Insular de la Conselleria de Salut d'Eivissa i Formentera assumeix l'activitat de la Conselleria de Salut en aquestes illes. El seu personal i les seves activitats formen part de la Direcció General de Salut Pública i Participació i de la Direcció General de Consum, encara que també assumeix funcions que corresponen a la Secretaria General, a la Direcció General d'Acreditació, Docència i Recerca en Salut i a la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia. Així mateix, fa altres activitats que no pertanyen a cap de les direccions generals esmentades, com ara les relacionades amb sanitat exterior: la consulta i vacunació de viatgers internacionals, i els tràmits de la policia sanitària mortuòria fora de l'Estat, que són competència del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

Per dur a terme aquestes activitats, l'any 2017 el Centre Insular d'Eivissa i Formentera disposava d'una plantilla formada per vint-i-vuit persones:

- Un auxiliar de laboratori.
- Dos tècnics superiors, biòlegs, adscrits al laboratori.
- Una coordinadora de protecció de la salut, farmacèutica.
- Dues tècniques en protecció de la salut, farmacèutiques, adscrites al Servei de Salut Ambiental i que també assumeixen les funcions que depenen de la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia.
- Quatre tècnics en protecció de la salut, veterinaris, adscrits al Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.
- Una tècnica en protecció de la salut, veterinària, amb destinació a Formentera i adscrita al Servei de Seguretat Alimentària.
- Un veterinari base adscrit al Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició i que exerceix les mateixes funcions que un tècnic en protecció de la salut.
- Dues inspectores d'escorxadors i indústries d'aliments d'origen animal, veterinàries, adscrites al Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició, de les quals una està destinada a l'escorxador d'Eivissa i l'altra fa funcions de tècnica en protecció de la salut.
- Una conductora amb contracte de nou mesos anuals que és l'encarregada de mostrejar les aigües de mar, controlar el nivell de desinfectant a les fonts públiques ornamentals per prevenir possibles infeccions per

Legionella, controlar el nivell de desinfectant a les xarxes d'abastament d'aigua de consum, repartir vacunes, tramitar documentació, etc.

- Una metgessa que forma part de la Unitat d'Epidemiologia del Centre i que també s'encarrega de la consulta dels viatgers internacionals.
- Una metgessa que s'encarrega de les funcions de promoció de la salut, salut escolar, vacunes i també de la consulta de viatgers internacionals.
- Una metgessa que s'encarrega de la gestió i l'execució del Programa de Valoració de les Limitacions del Carnet de Conduir i del Permís d'Armes i de la consulta de viatgers internacionals. També exerceix les funcions que depenen de la Direcció General d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut.
- Una ATS que forma part de la Unitat d'Epidemiologia del Centre i que també col·labora en les tasques de vacunació.
- Una ATS que gestiona les vacunes i les vacunacions i que col·labora en la salut escolar.
- Un ordenança
- Una administrativa.
- Tres auxiliars administratives, de les quals una fa funcions purament administratives; una altra fa funcions administratives relacionades amb el laboratori, la gestió de comandes i compres, l'enviament de mostres, tant alimentàries com clíniques, la introducció de dades en el programa informàtic AIMAR d'aigües de bany, l'avís als ajuntaments quan aquestes no compleixen la normativa i tasques en Sanitat Exterior, i una altra fa funcions exclusives per a la Direcció General de Consum.
- Un tècnic superior que fa exclusivament funcions de la Direcció General de Consum.
- Una inspectora de consum.
- Un director del Centre Insular.

2. Activitats més rellevants de l'any

Encara que les activitats més rellevants de cada servei estan reflectides en les memòries respectives, hem de destacar les següents.

- a) La Unitat Analítica d'Eivissa ha continuat les tasques d'acreditació mitjançant l'ISO 17025 de legionel·la i també les tasques d'acreditació en la detecció i el recompte d'enterococs intestinals en aigües marines pel nombre més

probable (substrat definit) i el recompte d'*Escherichia coli* i bacteris coliforms en aigües pel mètode del nombre més probable (substrat definit).

- b) Els tècnics en protecció de la salut adscrits al Servei de Salut Ambiental continuen l'acreditació per prendre mostres.
- c) Pel que fa als consells i les vacunacions internacionals, hem de tenir en compte la situació de desproveïment de la vacuna contra l'hepatitis A durant l'any 2017, cosa que ha significat una disminució del nombre de vacunes administrades per comparació amb els anys anteriors. Tot i això, s'han atès 1.929 consultes, s'han administrat al Centre Insular 1.530 vacunes i s'han recomanat 3.582 vacunes.
- d) S'han investigat 6 brots d'origen alimentari/hídric i 12 d'origen no alimentari.
- e) La Unitat d'Epidemiologia ha enviat un total de 63 mostres biològiques: 52 al Centre Nacional de Microbiologia relacionades amb la investigació de brots o de malalties sotmeses a especial vigilància i 11 de relacionades amb la xarxa de vigilància de grip.
- f) S'ha col·laborat amb l'IB-Salut, altres conselleries i amb l'EBAP cedint les dependències del Centre Insular perquè poguessin organitzar cursos, reunions i jornades.

A continuació, s'expliquen les activitats que desenvolupen els diferents serveis al Centre Insular.

- Servei de Salut Ambiental
 - Aigües de consum humà: Inspeccions programades i no programades, tant d'infraestructures, pous, aljubs, xarxes, sistemes de desinfecció, camions cisterna, com de documentació relacionada amb aquesta activitat. També s'han recollit mostres d'aigua per analitzar-les: 87 l'any 2017, i s'han atès consultes presencials, telefòniques i telemàtiques. S'han introduït dades en el programa informàtic SINAC, que també s'utilitzen per fer inspeccions.
 - Control de legionel·losi: Inspecció d'instal·lacions, equips i edificis, tant de l'àmbit comunitari com hospitalari, susceptibles de poder ser un focus d'infecció. Supervisió dels plans d'autocontrol. Investigació de brots, clústers o casos notificats: tres l'any 2017. També s'han recollit mostres per analitzar-les: l'any 2017 se n'han recollit 74 per a la detecció i el recompte de *Legionella*. S'han atès consultes. S'ha continuat amb l'acreditació per prendre mostres.
 - Higiene de piscines: Inspecció d'instal·lacions, aigua i tractaments; presència de socorrista quan pertoca, personal de manteniment i programes d'autocontrol. Inspecció d'accidents relacionats amb

piscines. També s'han pres mostres d'aigua per analitzar i s'han supervisat els cursos de socorrisme i manteniment de piscines impartits per empreses autoritzades.

- Aigües de bany: Inspecció visual i presa de mostres: 500 el 2017, per analitzar 48 punts de diferents platges d'Eivissa i Formentera. Introducció de dades en el programa informàtic AIMAR i avís als ajuntaments en els casos en què s'incompleixen els valors paramètrics.
- Productes químics: Inspecció de la fabricació, la distribució, l'emmagatzematge i la venda de productes biocides, lleixius o detergents. També s'han inspeccionat les empreses aplicadores de biocides i l'aplicació d'aquests en establiments públics. Atenció d'alertes relacionades amb productes químics a través del SIRIPQ.
- Residus sanitaris: Inspecció de les condicions sanitàries en la gestió dels residus procedents d'activitats, d'instal·lacions i de serveis sanitaris, així com supervisió dels plans de gestió interna dels centres sanitaris.
- Espais sense fum: Inspecció del compliment de la normativa que regula la venda, el subministrament i el consum dels productes del tabac als establiments susceptibles de ser inspeccionats. Col·laboració amb altres administracions, locals i estatals, per garantir els espais sense fum.
- Zoonosis no alimentàries: Introducció de les dades recopilades en el sector d'Eivissa i Formentera sobre les declaracions d'agressions i les denúncies emmarcades en el Programa de Vigilància contra la Ràbia dels Animals Domèstics.
- Sanitat mortuòria: Inspecció de cementeris, empreses funeràries i serveis funeraris. Autoritzacions d'embalsamaments, de trasllats i d'incineracions. L'any 2017, s'han tramitat 572 autoritzacions: 241 autoritzacions de trasllats de cadàvers, 83 autoritzacions d'embalsamament, 201 autoritzacions d'incineració i 47 altres autoritzacions. Diligències en els llibres corresponents.
- Resposta de denúncies i consultes, tant presencials com telefòniques o telemàtiques, així com proposta de sancions quan afecten el Servei de Salut Ambiental.
- Elaboració d'informes d'activitats classificades relacionades amb la salut ambiental.
- Recepció i impartició de formació específica o útil per al Servei de Salut Ambiental. Assistència i participació en reunions, jornades,

tallers i grups de treball. Col·laboració en l'elaboració de documentació tècnica i de protocols.

Les dades, el nombre d'inspeccions, les estadístiques, els cursos i els indicadors estan detallats en la memòria del Servei de Salut Ambiental.

- Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició
 - Activitats de control oficial d'aliments i d'establiments alimentaris, que inclouen inspeccions, programades i no programades, d'establiments i de processos de manipulació, i també auditories.
 - Atenció de denúncies o alertes alimentàries.
 - Campanyes programades amb presa de mostres: 12 l'any 2017.
 - Depuració del cens d'indústries i d'establiments.
 - Actuacions davant sospita o denúncia per brot d'origen alimentari o per alerta alimentària. L'any 2017 s'han investigat cinc brots de possible origen alimentari.
 - Col·laboració amb altres administracions quan pertoca.
 - Actuacions i gestions davant zoonosis, com ara la ràbia, cosa que implica la investigació de mossegades d'animals.
 - Control sanitari dels escorxadors d'Eivissa i de Formentera, que comprèn des de la detecció de patologies o col·laboració en el Pla Nacional d'Investigació de Residus en Animals i Productes Derivats (PNIR) fins a auditories dels escorxadors mateixos.
 - Inspeccions d'ofici o per denúncies relacionades amb els espais sense fum quan són establiments sotmesos al control oficial del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.
 - Elaboració d'informes d'activitats classificades.
 - Introducció de dades relacionades amb expedients d'autoritzacions o inscripcions en l'aplicació informàtica SISALUT.
 - Resposta de denúncies i consultes, tant presencials com telefòniques o telemàtiques, i proposta de sancions quan afecten el Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.
 - Recepció i impartició de formació relacionada amb la seguretat alimentària i la nutrició útil per al lloc de feina. Assistència i participació en reunions, tallers, jornades...

Les dades, el nombre d'inspeccions, les estadístiques, els cursos i els indicadors estan detallats en la memòria del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.

- Laboratori de Salut Pública

S'ha de tenir en compte que durant l'any 2017 l'auxiliar de laboratori ha tingut dues baixes laborals de llarga durada, una de les quals encara en evolució, fet que ha afectat al funcionament normal de la Unitat Analítica d'Eivissa. Tot i això, l'any 2017 la Unitat Analítica d'Eivissa ha analitzat un total de 663 mostres i ha emès un total de 203 informes d'assaig.

- Anàlisis químiques i microbiològiques de les mostres d'aigües de consum: s'han processat 87 mostres i s'han determinat 1.186 paràmetres. Aigües de bany: s'han processat 500 mostres i s'han determinat 1.000 paràmetres. Investigació quantitativa i qualitativa de *Legionella*, tant mostres d'ofici com per notificació de casos: 95 mostres. En aquestes 95 mostres, s'ha detectat la presència de legionel·la en 14. Totes les mostres han estat recollides pels tècnics del Servei de Salut Ambiental i per la persona que exerceix la funció de mostrejador d'aigües de bany, tant si eren mostres programades com si no.
- Anàlisis químiques i microbiològiques de mostres d'aliments aportades pels tècnics del Servei de Seguretat Alimentària. Durant l'any 2017, s'han analitzat 5 mostres que corresponien a la investigació de 2 brots d'origen alimentari, encara que s'han enviat mostres a la Unitat Analítica de Palma d'altres 3 brots d'origen alimentari.
- Anàlisis químiques i microbiològiques de mostres d'aigües i aliments aportades per altres conselleries, administracions o particulars: denúncies, abocaments... L'any 2017, s'han analitzat 15 mostres d'aigua per aquest concepte.
- Participació en exercicis intercomparatius de microbiologia d'aigües de mar, microbiologia i química d'aigües de consum humà, microbiologia i química d'aigües negres, investigació de legionel·la i microbiologia d'aliments. L'any 2017, s'ha participat en 18 exercicis, amb un total de 39 mostres.
- Registre, preparació i enviament de mostres d'aigua i d'aliments de la Unitat Analítica d'Eivissa a la Unitat Analítica de Palma. Aquest any s'han enviat 19 mostres d'aigua de consum humà, i 27 d'aliments corresponents a les 12 campanyes dutes a terme pel Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició.

- Registre, preparació i enviament al Centre Nacional de Microbiologia de 14 mostres per al serotipat de les soques de legionel·la aïllades a la Unitat Analítica d'Eivissa.
- Continuació de les tasques per a l'acreditació en la investigació de legionel·la, enterococs intestinals en aigües marines pel nombre més probable i el recompte d'*Escherichia coli* i bacteris coliforms en aigües pel mètode del nombre més probable.
- Recepció de formació adequada als llocs de feina. L'any 2017, el personal de la Unitat Analítica ha participat en un curs «Norma UNE-EN ISO/IEC 17025 de laboratoris d'assaig i calibratge».

- Unitat d'Autoritzacions

Encara que no hi cap persona adscrita formalment a la Unitat d'Autoritzacions, el personal administratiu del Centre Insular —el 2017, una administrativa i una auxiliar administrativa— n'ha fet les tasques, a més d'altres. S'ha de tenir en compte que el sector d'Eivissa i Formentera és el segon de les Illes Balears quant al nombre d'expedients tramitats per any.

- Inici i tramitació prèvia a la resolució dels expedients corresponents als serveis de Protecció de la Salut i de Seguretat Alimentària i Nutrició del sector d'Eivissa i Formentera.
- Inici i tramitació prèvia dels expedients corresponents a altres direccions generals.
- Informació, assessorament i ajuda a la ciutadania en els diferents tràmits, de manera presencial, telefònica i telemàtica. L'any 2017, l'administrativa i l'auxiliar administrativa que s'encarreguen de les tasques administratives del Centre Insular han atès un total de 3.215 consultes relacionades amb la Direcció General de Salut Pública i Participació, de les quals 1.871 han estat presencials, 1.207 telefòniques i 137 telemàtiques.
- Registre d'entrada i sortida de la documentació aportada pels administrats.

- Servei d'Epidemiologia

El Centre Insular d'Eivissa i Formentera, a través de la Unitat d'Epidemiologia, du a terme totes les tasques de vigilància epidemiològica i la coordinació de plans i programes que corresponen a aquest sector. Totes les dades de les activitats d'aquesta unitat estan recollides en la memòria elaborada pel Servei d'Epidemiologia de la Direcció General de Salut Pública i Participació.

- Gestió dels sistemes d'informació:
 - o Sistema de vigilància epidemiològica de les malalties de declaració obligatòria.
 - o Sistema de vigilància epidemiològica dels brots epidèmics.
 - o Sistema d'informació sobre VIH-sida, que engloba el registre de sida i el de nous diagnòstics d'infecció per VIH.
 - o Sistemes d'informació, estudis i vigilància a través de la xarxa sentinella per a la vigilància de la grip.
 - o Registre de la Malaltia de Creutzfeldt-Jacob.
 - o Sistema d'informació permanent sobre addicció a drogues (SEIPAD).
 - o Sistema d'informació sobre l'onada de calor.
 - o Registre d'Incidències.
- Coordinació de plans i programes de control:
 - o Pla d'Erradicació de la Poliomièlitis (vigilància de la paràlisi flàccida aguda - PFA).
 - o Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita.
 - o Programa de Vigilància, Control i Prevenció de la Tuberculosi (activitat iniciada l'any 2011).
 - o Coordinació amb unitats externes: xarxa d'Atenció Primària (IB-Salut) i unitats hospitalàries (clíniques, laboratoris microbiologia, unitat de medicina preventiva o epidemiologia, etc.).
 - o Centres i consultes mèdiques privades.
 - o Metges sentinelles de la xarxa sentinella per a la vigilància de la grip (Atenció Primària de l'IB-Salut).
 - o Unitats o centres amb servei d'atenció a problemes de drogoaddicció.
 - o Serveis de prevenció de riscos laborals.
- Difusió de la informació generada per les activitats del Servei d'Epidemiologia.
- Assistència a cursos, congressos, jornades i altres activitats.
- Servei de Prevenció de la Malaltia, Servei de Promoció de la Salut i dels Hàbits Saludables i coordinacions autonòmiques
 - Gestió i execució del Programa de Detecció Precoç d'Hipoacúsies en Edat Escolar, primer de primària, i la coordinació que implica amb la Conselleria d'Educació, els centres escolars i l'IB-Salut.
 - Gestió i execució del Programa de Valoració de les Limitacions del Carnet de Conduir i del Permís d'Armes. Es valoren les aptituds

psicofísiques, els informes emesos per especialistes i els expedients tramesos per la Direcció General de Trànsit del Ministeri de l'Interior. L'any 2017, s'han valorat 10 persones.

- Aplicació dels programes del Servei de la Promoció de la Salut i dels Hàbits Saludables. L'any 2017, s'ha reunit la Comissió dels Centres Educatius Promotors de la Salut (CEPS) d'Eivissa i Formentera, amb la participació de la Conselleria d'Educació i Universitats, l'IB-Salut, el Consell Insular d'Eivissa i els diferents municipis. Així mateix, també hi ha hagut unes quantes reunions amb els centres educatius que participen en el programa CEPS.
- Participació en diverses meses intersectorials relacionades amb diferents programes de salut.
- Recollida i posterior enviament de la documentació de les farmàcies col·laboradores en el Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal segons el procediment establert per la Coordinació de l'Estratègia de Càncer.
- Gestió de les vacunes del sector d'Eivissa-Formentera:
 - o Previsió i sol·licitud de totes les vacunes necessàries per al sector d'Eivissa i Formentera, tant les incloses en el calendari oficial de vacunació com les que no hi estan incloses.
 - o Emmagatzematge i control de l'estoc i la temperatura de la cambra i les neveres de vacunes. L'any 2017, s'han rebut un total 33.851 dosis al Centre Insular d'Eivissa i Formentera.
 - o Distribució de les vacunes als hospitals, als centres de salut, a les unitats bàsiques de salut, al Centre Penitenciari d'Eivissa i a centres privats.
 - o Coordinació, preparació i execució de les distintes campanyes de vacunació: grip, pneumococ i vacunació escolar.
 - o Gestió i consulta de programes de vacunes (GESVAC i e-SIAP).
 - o Atenció personal, telefònica o telemàtica de particulars, centres mèdics o d'altres. Consultes d'antecedents sobre vacunes, vacunació de grups específics, etc.
 - o Revisió de cartilles de vacunació i elaboració de documentació destinada a centres escolars, tutors i pares i mares d'alumnes.

- Vacunació: pneumococ, ràbia, hepatitis...
 - Vacunació relacionada amb la Sanitat Exterior: febre groga, encefalitis centreeuropea o meningitis ACWY.
 - Reunions periòdiques amb directors d'atenció primària i farmàcia hospitalària relacionades amb la millora de la distribució de les vacunes i la resolució de diferents problemes relacionats amb aquestes al sector d'Eivissa i Formentera.
- Recepció, entrega i difusió del diferent material divulgatiu, com ara guies, pòsters o tríptics editats pels serveis o coordinacions de la Direcció General de Salut Pública i Participació.
 - Col·laboració amb serveis o coordinacions autonòmiques, com ara en les Jornadas de Actualización en Vacunas, que han tingut lloc a Eivissa, els dies 6 i 7 d'abril, o la Jornada sobre Violència Sexual contra les Dones, que s'ha fet el 3 de juliol de 2017.
 - Assistència a cursos, congressos, jornades o reunions, o bé presencials o bé per videoconferència, com, per exemple, la Jornada sobre Tuberculosi organitzada pel Servei d'Epidemiologia.

No s'ha introduït cap dada numèrica ni actuació concreta referent a les activitats o als programes d'actuació dels serveis o coordinacions anteriorment esmentats, ja que s'han enviat als caps de servei o coordinadors autonòmics.

3. Indicadors

Els indicadors de l'activitat i el resultat dels diferents serveis i coordinacions autonòmiques de la Direcció General de Salut Pública i Participació corresponents a Eivissa i Formentera estan inclosos en les memòries de cada un, així com en les memòries elaborades per les altres direccions generals de la Conselleria de Salut.

Sanitat Exterior – Centre de Vacunació Internacional

Per un encàrrec de gestió del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el Centre Insular d'Eivissa i Formentera és el Centre de Vacunació Internacional a les illes d'Eivissa i Formentera, i per tant és on es du a terme aquesta activitat. Com es pot veure en les gràfiques de l'annex, el nombre de consultes i vacunacions augmenta cada any, encara que l'any 2017, i per problemes de desproveïment de la vacuna contra l'hepatitis A, el nombre de vacunes administrades ha disminuït lleugerament.

- Consells sanitaris i informació de vacunes als viatgers, tant de manera presencial com telefònica: 1.946.

- Vacunacions recomanades: 3.583.
- Vacunes administrades, o bé obligatòries o bé recomanades, i tant si les ha subministrades la Conselleria de Salut o el Ministeri de Sanitat. Serveis Socials i Igualtat o s'han adquirit en una oficina de farmàcia: 1.540.
- Expedició del certificat de vacunació internacional.
- Informació i indicació sobre quimioprofilaxi del paludisme: 860.
- Gestió i control de les vacunes administrades al Centre Insular.
- Introducció de dades i elaboració d'estadístiques a través del programa informàtic GESVAC per al Ministeri.
- Expedició de taxes per vacunació internacional: 382.

4. Difusió

Tot el que correspon a aquest apartat està reflectit en les memòries dels diferents serveis i coordinacions autonòmiques, encara que el Centre Insular col·labora en la difusió de les diferents activitats que duen a terme.

5. Grups de treball

- a) Els dos tècnics de protecció de la salut adscrits al Servei de Salut Ambiental del Centre Insular han format part dels grups de treball de control de legionel·losi i higiene de piscines, un a cada grup, i han col·laborat en l'elaboració de les instruccions tècniques i dels protocols.
- b) Els tècnics de protecció de la salut adscrits al Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició han participat en grups de treball organitzats per especialitats.
- c) Una tècnica de promoció de la salut i prevenció de la malaltia coordina la mesa intersectorial de CEPS d'Eivissa i Formentera.
- d) Una tècnica de la Unitat d'Epidemiologia està designada com a coordinadora autonòmica per al Pla d'Eliminació del Xarampió i la Rubèola Congènita.
- e) Una tècnica de promoció de la salut participa en la mesa sobre alcohol i drogues organitzada per la FAPA.

6. Normativa

S'ha col·laborat en la preparació de la modificació normativa de notificació de malalties.

7. Docència

Els cursos impartits o rebuts per part del personal d'aquest centre adscrit a un servei estan indicats en la memòria de cada un. De totes maneres, podem destacar els següents:

- a) Sessions formatives de la Conselleria de Salut organitzades per la Direcció General d'Acreditació, Docència i Recerca en Salut i que se segueixen per videoconferència des d'Eivissa. Assistència del personal de laboratori al curs: «Norma UNE-EN ISO/IEC 17025 de laboratoris d'assaig i calibratge».
- b) Assistència dels tècnics de protecció de la salut adscrits al Servei de Salut Ambiental a una jornada tècnica: «Legionella en el punto de mira: nuevo marco en la prevención y control». Palma.
- c) Participació per videoconferència dels tècnics de protecció de la salut adscrits al Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició en formació interna organitzada pel Servei.
- d) Participació en cursos de l'EBAP però organitzats pel Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició: «Control oficial de productes alimentaris, eficàcia i eficiència», «Informació alimentària facilitada al consumidor, declaracions nutricionals i de propietats saludables» i «Additius alimentaris, enzims i aromes».
- e) III Jornada Salut i Gènere de les Illes Balears (videoconferència). Conselleria de Salut. 10 d'octubre de 2017.
- f) Dia Mundial contra la Tuberculosi (videoconferència). Servei d'Epidemiologia. DGSPiP. 24 de març de 2017.
- g) Jornadas de Actualización en Vacunas. Asociación Española de Vacunología i Conselleria de Salut. Eivissa, 6 i 7 d'abril de 2017, 8 hores.
- h) VIII Encuentro de Antiguos Alumnos Especialistas en Vacunas. Hospital Clínic San Carlos. Madrid, 8 i 9 de juny de 2017.
- i) Curs: «Salut local», edicions IV i V. Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
- j) Curs: «Educación para la salud individual sobre estilos de vida». Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.
- k) Cursos: «Competències directives de nivell inicial» i «Competències directives de nivell intermedi. Lideratge de persones i direcció d'equips». EBAP.

- l) El personal administratiu també ha assistit a cursos relacionats amb els seus llocs de feina, com ara «La gestió per competències a les administracions públiques» i «Vacances, permisos i llicències del personal funcionari de la CAIB». EBAP.

8. Recerca

En les memòries de cada servei i coordinació autonòmica hi ha les actuacions del personal del Centre Insular d'Eivissa i Formentera.

9. Altres activitats

En aquest apartat s'inclouen les activitats que s'han fet en aquest Centre Insular i que no corresponen a la Direcció General de Salut Pública i Participació.

a) Direcció General d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut

Les tasques corresponents a la Direcció General d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut les assumeix una de les metgesses del Centre Insular amb el suport del personal d'administració del centre mateix.

- Inspecció i control d'hospitals, centres, serveis i establiments sanitaris per a sol·licituds d'autorització d'instal·lació, de funcionament, de renovació, d'ampliació o de tancament. S'han fet 41 inspeccions a diferents centres, amb un total de 62 visites.
- Inspecció d'ambulàncies per a sol·licitud o renovació de certificació tècnica sanitària de vehicles de transport sanitari. S'han inspeccionat 30 ambulàncies.
- Actuacions per denúncies: 3.
- Elaboració d'informes.
- Tramitació de sol·licituds, denúncies i comunicacions que depenen d'aquesta direcció general.
- Atenció de consultes presencials, telefòniques o telemàtiques.
- Registre de Declaració de Voluntats Anticipades segons la Llei 1/2006, de 3 de març, de voluntats anticipades, i el Decret 58/2007, de 27 d'abril, de desplegament d'aquesta llei.

b) Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia

Les tasques de caràcter tècnic de la Direcció General de Planificació, Avaluació i Farmàcia les assumeixen les tècniques de protecció de la salut adscrites al Servei de Salut Ambiental, tal com disposa la disposició transitòria única de l'Ordre de la

consellera de Salut de 12 de juliol de 2016 per la qual s'aprova l'atribució de funcions als llocs de feina de la Conselleria de Salut i del Servei de Salut de les Illes Balears. Així mateix, les tasques administratives relacionades amb aquesta Direcció General les exerceix el personal d'administració del Centre Insular.

- Inspecció i control d'establiments i serveis farmacèutics segons el pla d'inspeccions establert, per sol·licitud d'autorització, modificació, trasllat o denúncies. Suport per a notificacions d'alertes. L'any 2017, s'han fet 32 inspeccions a oficines de farmàcia i dues de relacionades amb el dipòsit de medicaments.
- Inspecció i control de les activitats sanitàries de fabricació a mida, distribució i venda de productes sanitaris i medicaments i altres productes farmacèutics. L'any 2017, s'ha fet una inspecció a un centre de pròtesis dentals i dues inspeccions relacionades amb medicaments a dos centres sanitaris.
- Tramitació de sol·licituds, notificacions i altres tràmits relacionats amb aquesta Direcció General.
- Atenció de consultes presencials, telefòniques o telemàtiques.

c) Direcció General de Consum

L'any 2017, les tasques que depenen de la Direcció General de Consum les han duit a terme una inspectora de consum, un tècnic superior i una auxiliar administrativa. Així mateix, el personal d'ordenança col·labora en el control d'admissió de persones al centre i en la preparació i el repartiment de documentació.

- Inspeccions per a campanyes d'àmbit europeu, estatal o autonòmic.
- Inspeccions motivades per denúncies o alertes.
- Atenció de consultes presencials, telefòniques o telemàtiques.
- Tramitació de denúncies o reclamacions.
- Servei d'arbitratge mitjançant videoconferència.
- Assistència a cursos de formació o reunions del personal adscrit a aquesta Direcció General.
- Participació en actes relacionats amb el consumidor i difusió.

Les dades referents a aquesta Direcció General es troben en la memòria que ha editat.

d) Personal d'ordenança, personal administratiu i conductora

S'ha de tenir en compte que la realització efectiva de les activitats i els programes descrits en la memòria no és possible sense la tasca que fa el personal d'ordenança, el personal administratiu i la conductora del Centre Insular.

- Personal d'ordenança
 - Control d'entrada i sortida de les persones que acudeixen al centre a fer-hi una gestió.
 - Preparació i repartiment de documentació i vacunes a centres sanitaris i escolars, oficina de correus, etc.
 - Recollida de documentació als hospitals o a la cooperativa de medicaments (Programa de Detecció Precoç de Càncer Colorectal).
 - Recollida de mostres clíniques en centres hospitalaris i sanitaris per enviar al Laboratori de Salut Pública de Palma, a l'Hospital Universitari de Son Espases o al Centre Nacional de Microbiologia.
 - Suport a les metgesses en temes relacionats amb Sanitat Exterior: concertació de cites, recepció dels viatgers i introducció de les dades de la fitxa dels viatgers en una base de dades interna.
 - Atenció presencial o telefònica. Durant l'any 2017, s'han atès un total de 6.149 consultes, de les quals 2.981 han estat presencials i 3.268 telefòniques.
- Administració
 - Actuació com a oficina de registre d'entrada i de sortida de documents (REGWEB).
 - Atenció presencial, telefònica o telemàtica del públic sobre temes relacionats amb la Conselleria de Salut o d'altres. L'any 2017, s'han atès 3.700 persones, de les quals 2.169 han estat ateses de forma presencial, 1.394 de forma telefònica i 137 telemàticament.
 - Gestió de diferents programes informàtics, com ara SISALUT, de dades del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició, del programa de zoonosi o del programa d'inspecció de centres i d'establiments sanitaris de la Direcció General d'Accreditació, Docència i Recerca en Salut.
 - Tramitació de tot el que està relacionat amb el personal del Centre: recursos humans; dietes i quilometratge, i sol·licituds de reserva de bitllets d'avió o vehicle, d'assistència a cursos, jornades, etc., d'ajuts o de bestretes.

- Tramitació administrativa de tots els serveis i coordinacions autonòmiques de la Direcció General de Salut Pública i Participació: aigües de consum humà; aigües de bany; piscines i socorristes de piscines; cursos de socorristes, de tècnics de manteniment de piscines, de control de la legionel·losi i d'aplicadors de biocides; sanitat mortuòria: autoritzacions de trasllats, embalsaments o incineracions; residus sanitaris; mossegades; establiments i indústries d'origen alimentari; epidemiologia; salut escolar, o vacunes. També cal incloure-hi la tramitació de denúncies i sancions.
- Tramitació dels expedients de les diferents direccions generals de la Conselleria de Salut, com ara la tramitació dels expedients relacionats amb els centres i els establiments sanitaris, ambulàncies, oficines de farmàcia o medicaments.
- Diferents tràmits de les direccions generals, com ara la sol·licitud de medicaments estrangers o en situació especial.
- Tràmits pel que fa a la gestió de compres, comandes, factures, pressuposts, contractes menors i despeses del Centre Insular.
- Preparació i tramitació de mostres, tant clíniques com d'aigües o d'aliments.
- Tramitació de les taxes generades pels diferents serveis.

- Conductora

El Centre Insular disposa d'una conductora que treballa al centre nou mesos a l'any, de l'1 de març al 30 de novembre.

- Recollida de les mostres i inspecció visual per a la campanya d'aigües de bany d'Eivissa i Formentera, tant si són mostres programades com no programades. L'any 2017, s'han recollit 500 mostres.
- Repartiment i recollida de documentació i vacunes.
- Recollida de mostres clíniques en centres hospitalaris i sanitaris.
- Control del nivell de desinfectant de les fonts públiques ornamentals en la lluita contra la legionel·losi.
- Control del nivell de desinfectant de les xarxes públiques d'abastament d'aigua de consum humà.
- Tasques de suport en administració.

ANNEXOS

Seguretat Alimentària i Nutrició

a) Nombre d'establiments a 31 de desembre de 2017

Nre. d'establiments a 31/XII/2017	Fabr.	Env.	Emmagat.	Distr.	Min.	Altres	TOTAL
Sector 1: Carn i derivats	149	1	27	43	709	13	942
Sector 2: Peixos, mol·luscs bivalves i derivats	32	6	57	15	176	10	296
Sector 3: Ous i derivats	1	12	10	6			29
Sector 4: Llet i derivats	100	3	2		6		111
Sector 5: Greixos comestibles, excepte la mantega	47	34	6	5	6		98
Sector 6: Cereals i derivats	317	3	6	6	460		792
Sector 7: Vegetals i derivats	81	37	70	15	89		292
Sector 8: Edulcorants naturals i derivats, mel i productes relacionats amb la seva extracció ³	34	15	5	3	9		66
Sector 9: Condiments i espècies	23	6	3	3	6		41
Sector 10: Aliments estimulants, espècies vegetals per a infusions i derivats	14	4	5	5	9		37
Sector 11: Menjars preparats i cuines centrals	183		2	1	13.745		13.931
Sector 12: Alimentació especial, complements alimentaris	12		19	10	12		53
Sector 13: Aigües per beure envasades	23	9	6	4			42
Sector 14: Gelats	31		5	1	181		218
Sector 15: Begudes no alcohòliques	20		5	2	7		34
Sector 16: Begudes alcohòliques	138	6	39	16	10		209
Sector 17: Additius, aromes i coadjuvants	6	3	8				17
Sector 18: Materials en contacte amb aliments	14		10	4			28
Sector 19: Establiment polivalent	8	33	492	144	1.860		2.537
Totals	1.233	172	777	283	17.289	23	19.777

b) Control general d'establiments alimentaris

Control general d'establiments alimentaris	Nre. d'unitats de control												
	Programades fetes						No programades fetes						
	F	E	EM	D	M	O	F	E	EM	D	M	O	
1. Carn i derivats	4		1	1	177	1	41		5	5	253	5	493
2. Peix, mol·luscs, bivalves i derivats			2	1	114	2	8	2	25	2	79	17	252
3. Ous i derivats			1		2		6	3	15	1	1		29
4. Llet i derivats			1		16		33	1	1		10		62
5. Greixos comestibles, exceptes mantega					88		17	16	4				125
6. Cereals i derivats	12				43		9		5	1	29		99
7. Vegetals i derivats	2				9		17	3	25		33		89
8. Edulcorants naturals i derivats, mel...		1			2		3	1			3		10
9. Condiments i espècies					3		8	1	2		2		16
10. Aliments estimulants, espècies vegetals...					1		3		1		8		13
11. Menjars preparats i cuines centrals	28				1.197		84		2	2	3.320		4.633
12. Alimentació especial i complements alimentaris							3		7	3	11		24
13. Aigües per beure envasades					16		6	4	4				30
14. Gelats	3				3		5		1		33		45
15. Begudes no alcohòliques	1				7		2				6		16
16. Begudes alcohòliques							15		4	1	12		32
17. Additius, aromes i coadjuvants									2				2
18. Materials en contacte amb aliments							2				3		5
19. Establiment polivalent					299		6	2			613	2	922
Totals	50	1	5	2	1.977	3	268	33	103	15	4.416	24	6.897

c) Control general d'establiments alimentaris

	Tipus de no conformitats		
Sector	Estructurals (CGH)	Operacionals	Del producte
1. Carn i derivats	117	448	11
2. Peix, mol·luscs, bivalves i derivats	53	219	14
3. Ous i derivats		1	1
4. Llet i derivats	8	32	
5. Greixos comestibles, excepte mantega	2	5	1
6. Cereals i derivats	63	173	1
7. Vegetals i derivats	18	87	3
8. Edulcorants naturals i derivats, mel...		5	
9. Condiments i espècies	1		
10. Aliments estimulants, espècies vegetals...	3	6	
11. Menjars preparats i cuines centrals	1.047	3.043	5
12. Alimentació especial i complementos alimentaris	1	10	2
13. Aigües per beure envasades		1	
14. Gelats	12	20	
15. Begudes no alcohòliques	3	6	
16. Begudes alcohòliques	3	13	
17. Additius, aromes i coadjuvants			
18. Materials en contacte amb aliments	1		
19. Establiment polivalent	177	608	28
Totals	1.509	4.677	66

d) Incompliment per part dels operadors econòmics. Control general d'establiments alimentaris

Sector/fase	Nre. d'unitats de control										Total
	Programades fetes					No programades fetes					
	F	E	EM	M	O	F	E	EM	M	O	
1. Carn i derivats	29		5		2	36	4	1	2	7	86
2. Peix, mol·luscs, bivalves i derivats	3		15	1	2		1	12	4	3	41
3. Ous i derivats											
4. Llet i derivats	14	2	1			9					26
5. Greixos comestibles, excepte mantega	10	8	5			12	4				39
6. Cereals i derivats	47		2	33		38		2	4		126
7. Vegetals i derivats	9	1	4	1		15		10	1		41
8. Edulcorants naturals i derivats, mel...	7	2		1		1			1		12
9. Condiments i espècies	2		1			10					13
10. Aliments estimulants, espècies vegetals...	1	1	2	1		6		2	1		14
11. Menjars preparats i cuines centrals	37		2	52		39		4	136		270
12. Alimentació especial i complementos alimentaris	1		4					2			7
13. Aigües per beure envasades	8	2	6			5	2	5			28
14. Gelats	5					10			1		16
15. Begudes no alcohòliques	4		6			3		1			14
16. Begudes alcohòliques	25	2	14			45	2	7			95
17. Additius, aromes i coadjuvants	2		5				2	3			12
18. Materials en contacte amb aliments	2		1								3
19. Establiment polivalent			111	5		1		72	6		195
Totals	206	18	184	94	4	230	15	121	156	10	1038

e) Control dels autocontrols. Incompliments per part dels operadors econòmics

Sector/fase	Nre. d'incompliments					Total
	F	E	EM	M	O	
1. Carn i derivats	39		3	1	9	52
2. Peix, mol·luscs, bivalves i derivats	2		8	1	1	12
3. Ous i derivats						
4. Llet i derivats	9	1				10
5. Greixos comestibles, excepte mantega	5	5				10
6. Cereals i derivats	50		1	11		62
7. Vegetals i derivats	13		7			20
8. Edulcorants naturals i derivats, mel...	4			1		5
9. Condiments i espècies	6					6
10. Aliments estimulants, espècies vegetals...	4	1	1			6
11. Menjars preparats i cuines centrals	37		3	71		111
12. Alimentació especial i complements alimentaris			1			1
13. Aigües per beure envasades	7	3	2			12
14. Gelats	10			1		11
15. Begudes no alcohòliques	2		2			4
16. Begudes alcohòliques	48	1	8			57
17. Additius, aromes i coadjuvants	1		1			2
18. Materials en contacte amb aliments						
19. Establiment polivalent	1		70			71
20. Establiments que irradien						
Total	238	11	107	86	10	452

f) Control sobre la informació d'aliments

Sector	Unitats de control	Nre. d'incompliments
1. Carn i derivats	487	229
2. Peix, mol·luscs, bivalves i derivats	249	72
3. Ous i derivats	15	
4. Llet i derivats	62	13
5. Greixos comestibles, excepte mantega	125	
6. Cereals i derivats	98	153
7. Vegetals i derivats	89	21
8. Edulcorants naturals i derivats, mel...	10	14
9. Condiments i espècies	16	
10. Aliments estimulants, espècies vegetals...	12	2
11. Menjars preparats i cuines centrals	4.631	1.911
12. Alimentació especial i complements alimentaris	21	16
13. Aigües per beure envasades	30	
14. Gelats	45	
15. Begudes no alcohòliques	16	
16. Begudes alcohòliques	31	
17. Additius, aromes i coadjuvants	2	
18. Materials en contacte amb aliments	5	
19. Establiment polivalent	921	330
20. Establiments que irradien		
Totals	6.865	2.775

Centre Insular d'Eivissa i Formentera

